

Önellenőrzést támogató „compliance” útmutató

A közérdekű és közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének felmérésére

Jelen dokumentum

a KÖFOP-2.2.6-VEKOP-18-2019-00001 azonosító számú

„Az információszabadság hazai gyakorlatának feltérképezése és
hatékonyságának növelése”

című kiemelt projekt keretében készült.

Készítette:

EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

HBH Stratégia és Fejlesztés Kft.

Megbízó:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Dátum:

2022. március 23.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1 TECHNIKAI FEJEZETEK

1.1 Verziókövetés

Verziószám	Dátum	Megjegyzés
v1.1	2022. március 11.	A dokumentum NAIH véleményezésre átadva
v1.2	2022. március 23.	NAIH vélemények átvezetése
v1.3	2022. március 29.	Szakmai lektorálás Nyelvi lektorálás
v1.4	2022. március 31.	Szakmai és nyelvi lektorálás átvezetése (Letisztított)

1.2 Tartalomjegyzék

1	TECHNIKAI FEJEZETEK.....	2
1.1	Verziókövetés	2
1.2	Tartalomjegyzék.....	2
2	AZ INFORMÁCIÓSZABADSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ ÖNÉRTÉKELÉS FOLYAMATLEÍRÁSA.....	4
2.1	Az eszköztár létjogosultsága, általános jellemzői	4
2.2	Az önellenőrzési eszköztár alkalmazása.....	7
3	BEVEZETŐ KÉRDÉSSOR: AZ ADATKEZELŐ KÖZÉRDEKŰ ADATOKRA VONATKOZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK KERETEI.....	8
3.1	Kérdéssor.....	8
3.2	Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag bevezető kérdéssorához.....	9
4	1. MODUL: A KÖZÉRDEKŰ ADATIGÉNYLÉSEK MEGVÁLASZOLÁSÁNAK GYAKORLATA.....	16
4.1	Kérdéssor.....	16
4.2	Minősítési szempontok.....	23
4.3	Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag 1. moduljához	35
5	2. MODUL: A KÖZÉRDEKŰ ADATOK KÖZZÉTÉTELE	53
5.1	Kérdéssor.....	53
5.2	Minősítési szempontok.....	58
5.3	Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag 2. moduljához	64

2 AZ INFORMÁCIÓSZABADSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ ÖNÉRTÉKELÉS FOLYAMATLEÍRÁSA

2.1 Az eszköztár létjogosultsága, általános jellemzői

Az információszabadsággal kapcsolatos jó gyakorlat kialakítása két oldalról közelíthető meg. Egyrészt az információszabadsághoz való jog alapjog.¹ Az alapjogok védelme az állam egyik központi feladata és funkciója, az információszabadság tartalmi biztosítása az állam és az érintett adatkezelők (alap)törvényi kötelezettsége.²

Másrészt az információszabadsággal kapcsolatos jó gyakorlat kialakítása a jogszabályi megfelelésen felül is az adott szerv érdeke. A legismertebb, ehhez hasonló eszköztárat kidolgozó skót információszabadságért felelős biztos által kiadott útmutató szerint az információszabadsággal kapcsolatos jó gyakorlatok kialakításának és meghonosításának pénzügyi és reputációs előnyei is vannak. Az időszzerűen megválaszolt adatigénylések és az adatigénylések hatékony teljesítését lehetővé tévő belső rendszerek kialakítása lecsökkenti az információszabadsággal összefüggő perek számát, míg egy jó közzétételi gyakorlat eleve képes csökkenteni a beérkező adatigénylések számát.³ A közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezelő szervek és a polgárok közötti hatékony, nyitottságra és bizalomra épülő kommunikáció pedig önmagában is felbecsülhetetlen értéket jelent.⁴

Az információszabadsággal kapcsolatos önértékelést az érintett szerv elvégezheti egyrészt saját kezdeményezésére, másrészt adott esetben az információszabadságot felügyelő nemzeti hatóság is felhívhatja az önértékelés elvégzésére. Mindkét esetben közös, hogy az önértékelés célja a szervezet információszabadsággal összefüggő ismereteinek bővítése, a szervezeti kultúra pozitív irányba történő elmozdítása, és nem az adatkezelő szankcionálása, büntetése. Az önértékelési eszköztár sorvezetőt ad az adatkezelő információs jogokkal kapcsolatos gyakorlatának áttekintésében, segít a hiányosságok azonosításában, de abban is, hogy a szervezet és vezetői értékeln tudják azokat a területeket is, amelyekben a gyakorlatuk jól teljesít. A kitöltött önértékelési dokumentáció önmagában is információs értékkel bír, emellett alapot adhat a gyakorlat jobbítását szolgáló intézkedési tervek kialakítására is.

A skót információs biztos így érvelt az információszabadsággal összefüggő szervezeti teljesítmény önértékelése mellett:

„A jó információszabadság gyakorlat előnyös mind a közfeladatot ellátó szervek, mind pedig az emberek számára. A szervezetnek pénzügyi szempontból és jó hírnevük miatt hasznos, az emberek pedig időt és erőfeszítést takaríthatnak meg általa. A nyitottságon és bizalmon alapuló hatékony kommunikáció és jó viszony pedig mind az emberek, mind a közfeladatot ellátó szervek számára felbecsülhetetlen előnyökkel jár.

A kiváló információszabadság gyakorlatot megvalósító szervezetek érik el a legnagyobb hasznot. Ők a jogszabályi kötelezettségeiken felül teljesítenek az információszabadság által biztosított részvételi lehetőségek kihasználásával.

¹ Alaptörvény VI. cikk (3) „Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.” és (4) „A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sakalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.” Az információszabadság az Alaptörvény véleménynyilvánítási szabadságot garantáló IX. Cikkével is kapcsolatban áll, tekintettel arra, hogy a véleménynyilvánításhoz való jog magában foglalja az eszmék, információk megismerésének jogát is (vö. pl. az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkével, amely kifejezetten is rögzíti, hogy „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát”).

² Az Alaptörvény VI. cikkének végrehajtására alkotta meg az Országgyűlés az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt (**Infotv.**). Hazánkban is közvetlenül alkalmazandó közösségi jogforrásként meg kell említeni emellett az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 számú általános adatvédelmi rendeletét (GDPR).

³ Self-assessment Toolkit – Guidance on carrying out an FOI self-assessment, p. 1. <https://www.itspublikenledge.info/nmsruntime/saveasdialog.aspx?IID=10002&SID=8614> (2022. 03. 10.)

⁴ Self-assessment Toolkit, p. 2.

Az információszabadság önértékelés akkor a leghatásosabb, ha része a szervezet szélesebb körű, folyamatos fejlesztésének és ahol a szervezet önmaga kezdeményezi az önértékelést, egy bizonyos eredmény elérése érdekében.”⁵

Az önértékelést segítő eszköztár kidolgozásával az információszabadság érvényesüléséért felelős hatóságok, biztosok azt a paradoxont kívánják feloldani, hogy az információszabadsággal összefüggő kötelezettségek részletes ismerete nélkül nehezen képzelhető el hatékony önértékelés, ugyanakkor az önértékelés és a jó gyakorlatok elsajátítása éppen az ilyen ismeretekkel előzetesen kevésbé rendelkező adatkezelők esetében a legfontosabb, hiszen esetükben áll fenn leginkább a veszélye annak, hogy információszabadsággal kapcsolatos feladataikat ismereteik hiányában nem képesek megfelelően ellátni. Az önértékelés folyamatának bemutatása és a kapcsolódó kitöltési útmutató azt hivatott biztosítani, hogy előzetes szakértői ismeretek nélkül is hatékonyan, könnyen elvégezhető legyen az önértékelés, és bármely adatkezelő előtt nyitva álljon az információszabadsággal kapcsolatos szervezeti ismeretek bővítése.

Az adatkezelők rendelkezésére bocsátott önértékelést lehetővé tévő eszköztárak a legtöbb államban hasonló felépítést követnek. Az eszköztár részét képezi egy (vagy több) kérdéssor. A kérdésekhez kapcsolódóan változó terjedelemben és mélységben rendelkezésre állnak a kitöltést segítő, a jogszabályi háttérrel megvilágító magyarázatok. Az adatkezelőknek a kérdésekre adott válaszait ezek az eszköztárak képesek kell, hogy legyenek értékelni. Az értékelés történhet számskála szerint, pl. 1-10, vagy nevesített fokozatokkal, pl. „elégéses”, „kiváló”.

Jelen eszköztár rövid, még a válaszok jogszabályi és ténybeli alapjainak pontos megjelölése esetén is gyorsan kitölthető **bevezető kérdéssorában mindössze 10, az adott szervezetnek az információszabadság biztosításával való érintettségének pontos körét tisztázó, az alapfogalmak értelmezését segítő eldöntendő kérdés szerepel.** Az önértékelés bevezető szakaszának önmagában is van értelme, hiszen már ennek alapján is képes lehet az önértékelés elvégzője fontos hiányosságokat azonosítani, esetleg visszaigazolást kapni arról, hogy szervezetét nem vagy csak nagyon szűk körben érintik ezek a kötelezettségek.

Az összesen 83 további kérdést tartalmazó két érdemi kérdéssor a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerésére irányuló adatigénylések megválaszolásával, illetve a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos gyakorlatot tekinti át strukturált formában. Ezekre összetartozó kérdéscsoportonként négyfokozatú („kiváló”, „jó”, „megfelelő”, „elégtelen”) minősítés adható, amelyhez az önértékelési eszközcsomag értékelési szempontokat ad.

Segíti az áttekinthetőséget, ha az önértékelés témakörök szerinti csoportosításban, részletekben is elvégezhető, és e témakörök szerint lebontott értékelést is ad az önértékelési teszt. Ezeket az egyes témaköröket, összetartozó területeket lefedő alrészeket hagyományosan modulnak nevezik. **A jelen önértékelési eszköztár is modulokra, azon belül pedig összetartozó, együtt értékelt és külön is kitölthető kérdéscsoportokra (almodulokra) tagolódik.** Ez segíti az adatkezelőket, hogy egyszerre kisebb idő- és energiaráfordítással is eredményt érhessenek el, valamint kezelhető mennyiségű, de már a gyakorlatban is hasznosítható, rendszerezett visszajelzést gyűjthessenek be. Az áttekinthető, moduláris rendszer segít továbbá abban is, hogy a később a gyakorlatban felmerülő, esetlegesen részletesebb választ igénylő kérdésekre az önértékelést korábban elvégző szervezet könnyebben megtalálja a választ.

A különböző államok, jogrendszerek sajátosságaihoz igazított önértékelési eszközök közös jellemzője továbbá, hogy az önértékelő teszten elért eredmény mellett bemutatják azokat a legjobb gyakorlatokat (*best practice*), amelyek hatékonyan segítik az adatkezelőket abban, hogy az információszabadsághoz kapcsolódó feladataiknak, kötelezettségeiknek eleget tegyenek. A legjobb gyakorlatok egyik fontos előnye, hogy azokat az önértékelést kitöltő adatkezelőhöz hasonló helyzetben lévő szervezetek dolgozták ki (pl. önkormányzat, állami cég), így azok nem csupán a jogszabály megismétlését, esetleg a jogszabályokra épülő jogalkalmazói gyakorlatot ismertetik, hanem a gyakorlatban már bevált, a meglévő szervezeti struktúrákat tiszteletben tartó, eredményesen implementálható megoldásokat kínálnak.

⁵ dr. Tóth Éva: Önértékelési eszköztár, p. 1.

A magyar jogi környezetre optimalizált önértékelési eszköztár maga is nemzetközi jó gyakorlatokon alapszik. A tartalmában a magyartól jelentősen eltérő amerikai szabályozási környezetre optimalizált, az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériumának Információs Politika Hivatala által készített önértékelési eszköztárból a magyar modell elsősorban az egyszerűséget veszi át. E modellben a kérdések és a hozzájuk kapcsolt magyarázatok szoros kapcsolatban vannak, nem kell több forrást összeolvasva bonyolult, többszintű útmutatót követnie az önértékelést végző adatkezelőnek. A magyarországi rendszerben is törekedtünk arra, hogy az egymáshoz kapcsolódó, egy témakörhöz tartozó információk átláthatóan és logikusan illeszkedjenek egymáshoz. Törekedtünk rá, hogy egy adott rész kérdés részletes szabályozási háttere is könnyen megismerhetővé váljon az önértékelést végző szervezet számára, ugyanakkor az adott témában már jártas, vagy azzal először csak nagy vonalakban megismerkedni vágyó adatkezelők is könnyen hozzájussanak a legfontosabb szükséges ismeretekhez, elősegítve, hogy az önellenőrzés útján már rövid távon érdemben hasznos információkkal gazdagodhassanak.

A skót biztos által közzétett és folyamatosan frissített, bővített önértékelési eszközkészlet alapos kidolgozottsága okán érdemel különös figyelmet. Az információs szabadsággal kapcsolatos hasonló jogi környezetre is tekintettel tartalmilag ez a modell értékelhető legalkalmasabbnak arra, hogy a magyar környezetben meghonosítandó önértékelési rendszer alapjául szolgáljon.⁶ A modell szintén moduláris szerkezetet követ, az egyes modulokat, témaköröket lefedő anyagokat a biztos hivatala elkészülésük sorrendjében folyamatosan publikálta. 2022 tavaszára az eszköztár az alábbi hat modulból áll:

- 1. Időszerű válaszadás** – A hozzáfűzött magyarázat szerint ez az önértékelési csomag a közérdekű adatigénylések megválaszolásának időbeli követelményeivel foglalkozik, hozzásegít annak elkerüléséhez, hogy az adatigénylésre adott válaszok elégtelensége, vagy a válaszadás elmulasztása okán az adatigénylés közérdekű adat kiadása iránti perré alakuljon, és támogatja a kitöltőket a velük kapcsolatos közbizalom erősítésében.
- 2. Az adatok keresése és kinyerése** – A modul kitöltése segítséget nyújt a szervezeten belüli feladatok, felelőségek tisztázásához, a felhasználóbarát iratkezelési gyakorlatok kialakításához, amely egyben az adatkérést teljesítő szervezet munkaterhét is csökkenti az adatkérők magasabb elégedettsége mellett.
- 3. Tanácsadás és asszisztencia** – A modul az adatkezelő és az adatigénylő ügyfelek kapcsolatainak javítására fókuszál. Az adatkérést teljesítő szervezet érdeke, hogy a hozzá érkező adatkérések átláthatóak, érthetőek és teljesíthetőek legyenek, amely az ezzel kapcsolatos ügyféltámogatási rendszer kiépítésével hatékonyan fejleszthető. A jobb minőségű adatkérések teljesítése eleve kevesebb és célzottabb szervezeti erőforrást igényel. Az egyértelműbb, így hatékonyabban teljesíthető adatkérések mellett jelentősen csökkentik a peres eljárások számát, amivel további erőforrás- valamint reputációs költségeket takaríthat meg az önértékelés e modulját teljesítő adatkezelő.
- 4. Közzétételi gyakorlat** – Az adatigénylések teljesítésére fordítandó erőforrások jelentősen csökkenthetők egy olyan közzétételi gyakorlat kialakításával, amely rendszerezve és a szervezet saját kezdeményezésére érhető el, jellemzően az Interneten. Az ehhez kapcsolódó jó gyakorlatok a szervezet átláthatóságát is jelentősen növelik. E transzparencia az érdekeltekkel való jó kapcsolat kialakításához is vezet (pl. az újságírókkal, akik a szervezet közmegítélésére is jelentős hatást gyakorolhatnak).
- 5. Belső ellenőrzések** – A modul elsősorban az adatigénylésekkel kapcsolatos szervezeti működés hatékonyabbá tételében nyújt segítséget. A témakör égisze alatt a korábbi adatigénylések során szerzett intézményes tapasztalatok is összegyűjtve, feldolgozva jelennek meg, amelyekből értékes következtetések vonhatók le. A szervezet belső felkészültsége az adatigénylőkkel szembeni esetleges ellenséges hozzáállás átforgatásának is rendkívül

⁶ Az eszközkészlet az információs szabadságért felelős skót biztos hivatalának honlapján az alábbi linken érhető el: <https://www.itpublicknowledge.info/ScottishPublicAuthorities/Self-AssessmentToolkit/Self-AssessmentToolkitIntroduction.aspx> (2022. 03. 10.)

hatékony eszköze, ami a kölcsönös bizalomépítés irányába is jelentős előrelépést képes indukálni.

Az adatkérések monitorozása, a szervezet teljesítményértékelése – a szervezetnél keletkező adatok, statisztikák hatékony elemzése, problémás gócpontok azonosítása, trendek, tendenciák leképezése és az ezekkel kapcsolatos esetleges új kihívások hatékony, jövőbe tekintő megoldása jelentik a legújabban publikált skót modul központi célkitűzését.

2.2 Az önellenőrzési eszköztár alkalmazása

Az információszabadsággal kapcsolatos önértékelés elvégzésének javasolt belső folyamata jelen eszköztár alapján – a skót modellre alapozva – az alábbi:

- 1. Döntés arról, hogy az információszabadság gyakorlat mely területét értékeli a szervezet, és miért azt a területet.** Elsőként azt szükséges azonosítani, hogy miért van szükség az önértékelésre, mi az az előny, amit el kívánunk érni a ráfordított energia által. E körben lép előtérbe a moduláris rendszer egyik fő előnye, amely az önértékelési folyamat elején álló, átfogó szervezeti tudással esetleg még nem rendelkező adatkezelőnek a modulok sorrendjével, elnevezésével és a hozzájuk fűzött rövid ismertetővel képes segíteni abban, hogy az adatkezelő szervezet a számára egyedi jellemzőire tekintettel valóban érdemben hasznos témaköröket dolgozza fel, illetve abban, hogy a megszerzendő tudás rendszertanilag is elhelyezve kerüljön átadásra. A kívánt cél meghatározása önmagában is segíthet eldönteni, melyik modul a legalkalmasabb az adott cél elérésére.
- 2. Az önértékelés megtervezése** – a tervezési szakaszban is hasznosítható folyamatleírás is segít abban, hogy az önértékelési rendszer működését az adatkezelő már a kitöltés előtt megérthesse, átláthassa. Valamennyi modul közös jellemzője, hogy tartalmaz egy értékelő kérdéssort (a választott modell szerint táblázatos formában), továbbá az egyes kérdésekhez tartozóan olyan rubrikákat, ahol a választ alátámasztó dokumentáció megjelölésére van lehetőség. Az eredmények, megállapítások összegzése is áttekinthető, táblázatos formában elérhető a kitöltő számára. Az azonosított problémák kezelésére, jó gyakorlatok átvételére irányuló intézkedési tervet a kitöltő készíti el a levont tapasztalatok alapján, ennek megalkotása is hatékony eszköz bármely modul eredményeképpen azonosított probléma kezelésének megtervezéséhez.

Az egyes modulok egyedi sajátossága, hogy a kitöltőtől milyen típusú információkat vár. Ebben a tervezési szakaszban érdemes biztosítani azt, hogy a kitöltő az önértékelés során hozzáférhessen azokhoz a szervezeti információkhoz, amelyekre a válaszadáshoz szüksége lesz. Az első, általános modulhoz ugyanakkor jellemzően nem szükségesek olyan információk, amelyek hosszas előkészítés eredményeképpen lennének csak elérhetőek. A további modulok teljesítése előtt pedig a szervezet már több előismerettel rendelkezik az eszköztár használatával kapcsolatban, ami a további modulok kitöltésével kapcsolatos tervezést is jelentősen egyszerűsíti.

- 3. A források (dokumentáció) összegyűjtése és lejegyzése** – e lépés alapvetően a modul teljesítését, a kérdéssor megválaszolását jelenti. A kérdések megválaszolásának előfeltétele azoknak a forrásoknak (belső szabályzatoknak, üzgstatisztikáknak, ügyiratoknak, az adatkezelői szervezetben tevékenykedő vagy akár azon kívüli személyektől kért véleményeknek) az összegyűjtése, amelyek reális képet adnak arról, hogy a szervezet által addig követett gyakorlat megfelel-e, és mennyiben felel meg az adott kérdés által azonosított követelményeknek. Egy adott kérdés megválaszolásának első lépése a vonatkozó tények felderítése, a gyakorlat azonosítása és az ezeket dokumentáló iratok rögzítése. Ezt követi az ezekből levont, a fennálló állapotra vonatkozó megállapítások rögzítése, majd annak feljegyzése, hogy mely vonatkozásban indokolt a fennálló helyzeten, gyakorlaton változtatni.

- 4. A teljesítmény értékelése** – a korábban kifejtettek szerint elkészített válaszokat kell e szakaszban értékelnie a teszt kitöltőjének. Az eszköztár részét képező legjobb gyakorlatokkal, illetve az azokból képzett szempontokkal kell összevetni a szervezet kurrens gyakorlatát. A legjobb gyakorlat bemutatása mellett a teszt meghatározza, hogy milyen eredmény jelenti azt, hogy a szervezet a jogszabályok által megkövetelt minimumnak megfelel. E körben egyes kérdéseknél előfordulhatnak kifejezetten rossz gyakorlatok, amelyek jelenléte rontja a szervezet által az adott körben elért eredményt (pl. nincsen egyértelmű gazdája az adatkéréseknek; nincsen rendszeresen olvasott e-mail-fiók rendszeresítve; az adatkérések rendszeresen megválaszolatlanok maradnak; stb.) A teljesítmény ilyen önértékelését követően egy összegzést készít az adatkezelő, és levonja a megállapításokból következő konzekvenciákat, rögzíti a fejlődés, illetve fejlesztés szükséges és kívánatos irányait.

Az információszabadság területén Magyarországon egyszerre vannak jelen robusztus, felhasználó- és adatigénylőbarát gyakorlatok és a törvényi minimumot el nem érő szervezeti teljesítmények. A négyfokú minősítés szempontjainak meghatározási módja azt a célt szolgálja, hogy egymástól nagyon különböző kiinduló szintekről is segítséget tudjon nyújtani a gyakorlatok továbbfejlesztéséhez. Ezért a kiváló szinthez az eszköztár jellemzően komplex fejlesztést igénylő, nem minden adatkezelő számára elérhető – és a közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok kezelésében kiemelkedő szereppel nem bíró szervezetek számára nem is feltétlenül elérendő – gyakorlatokat rögzít, az elégtelen szintet meghaladását viszont általában már a törvényi minimumkövetelmények teljesítése is biztosítja.

- 5. Intézkedési terv elkészítése, megvalósítása és monitoringja** – e lépés alapja az előző pont utolsó szakaszában tárgyalt, a fejlesztés irányainak meghatározására vonatkozó összegzés. Minthogy maga az intézkedési terv a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok hazai kezelőinek sokfélesége és a lehetséges intézkedések sokfélesége miatt jóval nehezebben egységesíthető, mint maga az értékelés, ezért a tervre az értékelési eszközcsomag nem ad mintadokumentumot, de mindenképpen célszerű azokat a fejlesztendő almodulok szerinti tagolásban elkészíteni egy későbbi, ugyanezen eszköztárral elvégzett újabb önértékeléssel való megfeleltethetőség érdekében.

E lépésben a szervezet visszatekint az első lépésben rögzített célokra és összeveti azokat az önértékelés eredményeképp felmerülő következtetésekkel. Célszerűnek tartjuk a skót modellt követni abban, hogy az e szakaszban kidolgozott intézkedési terv SMART kell, hogy legyen: Specifikus, „Measurable”, azaz mérhető, „Achievable”, azaz megvalósítható, Realisztikus és „Timely”, azaz cselekvést ösztönző, pontos és feszes határidőkkel kell az egyes részfeladatokat meghatározni.

A SMART követelményeinek megfelelően elkészített terv a megvalósítást és az utánkövetést is jelentősen megkönnyíti. Akár egyes részfeladatok teljesítését követően is érdemes lehet megvizsgálni, hogy a megvalósítás mennyire volt sikeres. Az intézkedési terv „készre jelentése” körében pedig jó gyakorlat az utánkövetés felelősét és határidejét már e ponton rögzíteni.

3 BEVEZETŐ KÉRDÉSSOR: AZ ADATKEZELŐ KÖZÉRDEKŰ ADATOKRA VONATKOZÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK KERETEI

3.1 Kérdéssor

Kérdések	Igen	Nem	A választ megalapozó tények (ha vannak ilyenek)	A választ megalapozó jogszabályok, belső szabályzatok (ha vannak ilyenek)
1. Az Ön által képviselt szervezet ellát jogszabályban meghatározott közfeladatot?				
2. Az Ön által képviselt szervezet gazdálkodik-e közpénzzel?				
3. Az Ön által képviselt szervezet részt vesz-e a nemzeti (állami vagy önkormányzati) vagyon kezelésében, hasznosításában?				
4. Az Ön által képviselt szervezet kezel közérdekű adatokat?				
5. Az Ön által képviselt szervezet kezel közérdekből nyilvános adatokat?				
6. Az Ön által képviselt szervezet rendelkezik a közérdekű adatigénylések megválaszolását szabályozó belső szabályzattal?				
7. Az Ön által képviselt szervezet vezet a közérdekű adatigénylésekről szóló külön nyilvántartást?				
8. Az Ön által képviselt szervezet rendelkezik közérdekű és közérdekből nyilvános adatok rendszeres közzétételére szolgáló internetes felülettel?				
9. Az Ön által képviselt szervezet biztosít rendszeres képzést a közérdekű adatok nyilvánosságáról a munkatársainak?				
10. Az Ön által képviselt szervezetnél kijelölte-e azt a személyt, aki felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokkal összefüggő kötelezettségek teljesítéséért?				

3.2 Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag bevezető kérdéssorához

1. Az Ön által képviselt szervezet ellát jogszabályban meghatározott közfeladatot?

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 5. pontja szerint „közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat”.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 5. pontja szerint „közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, **valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat**”.

A klasszikus államigazgatási, önkormányzati szerveken felül a „jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv” által kezelt adat is közérdekű adatnak minősülhet, így e nem állami, ill. önkormányzati szerv is köteles lehet – az egyéb feltételek teljesülése esetén – ezen adatok kiadására.

A Nemzeti Adatvédelmi- és Információszabadság Hatóság (NAIH) rámutat, hogy az Infotv. nem határozza meg sem kimerítő felsorolással, sem pedig példalózó módon azt, hogy pontosan mely szervek minősülnek közfeladatot ellátó szervnek. „E minőséget ezért mindig csak adott, egyedi ügy kapcsán, az eset körülményeinek figyelembevételével lehet megállapítani. A NAIH gyakorlata értelmében a közfeladat fogalma mindenestre tágan értendő, így abba a tevékenységek széles köre beleértendő. Az azonban, hogy egy tevékenység egészét vagy annak bizonyos elemeit jogszabály határozza meg, még nem eredményezi [automatikusan] annak közfeladat minőségét.”⁷

Általánosságban elmondható, hogy az állami és önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok közfeladatot ellátó szerveknek minősülnek. Megalapozza e minősítést az is, ha az állami tulajdon ugyan nem teljes, de jelentős (legalább többségi befolyás). Közfeladatot láthatnak el más szervek, így például köztisztviselők is (pl. a Magyar Tudományos Akadémia). A közfeladatot ellátó szerv által létrehozott, e szerv többségi befolyása (irányítása) alatt álló gazdasági társaság szintén közfeladatot ellátó szervnek minősül. A közfeladatot ellátó szerv által létrehozott alapítványok helyzete az alapítványokra vonatkozó jogi szabályozás miatt az említettektől elvben eltérő lehet, de az Alkotmánybíróság a kizárólag közpénzből működő MNB által alapított alapítványok esetében is megállapította, hogy azok közfeladatot ellátó szerveknek tekintendők.⁸

A közfeladatot ellátó szerv meghatározó (legalább többségi) befolyása – irányítása – alatt álló gazdasági társaság a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerinti közfeladatot ellátó szervezetnek minősül, amely közpénzt kezel, s ezért főszabály szerint – önálló jogi személyisége (elkülönült jogalanyisága) ellenére is – a vonatkozó alaptörvényi és törvényi rendelkezések szerinti adatnyilvánosság biztosítására köteles.

⁷ A NAIH állásfoglalása az Alkotmánybíróság megkeresésére. Ügyiratszám: NAIH/2015/6986/2/V. p. 15.

⁸ 8/2016. (IV. 6.) AB határozat

Ugyanakkor az, hogy az állam, illetve önkormányzat nem rendelkezik tagi (tulajdonosi) befolyással az adott szerv felett, önmagában még nem zárja ki azt, hogy az adott szerv közfeladatot lásson el, és mint ilyen, a kezelésében lévő bizonyos adatok közérdekű adatnak minősüljenek (pl. ELMŰ).⁹

Az állami vagyonról szóló törvény alapján önmagában az a tény is megalapozza a közfeladatot ellátó szervként való minősítést, ha a szerv állami vagyonnal gazdálkodik.¹⁰

2. Az Ön által képviselt szervezet gazdálkodik-e közpénzzel?

Az Alaptörvény szerint „[k]özpénz az állam bevétele, kiadása és követelése”,¹¹ valamint, hogy „A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.”¹² A közpénzekre vonatkozó speciális adatkört tehát – függetlenül az adatkezelő személyétől, attól, hogy adott esetben milyen szervtípusba tartozik, milyen jogi formában működik vagy milyen tevékenységet folytat – maga az Alaptörvény minősíti közérdekű adatnak.¹³

E megközelítés a nemzeti vagyonról és az állami vagyonról szóló törvényből is következik – a NAIH gyakorlata egységes abban, hogy amennyiben szervezet közvagyonnal rendelkezik, azzal gazdálkodik, az Infotv. rendelkezései még jogszabályban meghatározott feladatkör hiányában is kiterjednek a szervezetre.¹⁴

A köztulajdonban lévő vagy többségi állami, ill. önkormányzati befolyás alatt álló szervezeteken felül közpénzt kezelnek a közpénzből nyújtott támogatások címzettjei is. A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló törvény ilyen támogatásként határozza meg a) az államháztartás alrendszeréből, b) az európai uniós forrásokból, c) a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból, d) a 100%-os állami tulajdonban álló szervezet által létrehozott alapítványtól származó, egyedi döntés alapján nyújtott természetben vagy pénzben juttatott támogatásokat.¹⁵

Kiemelést érdemel, hogy a látványsportok támogatására nyújtott társaságiadó-kedvezmény (ún. "Tao-támogatás") a bírói gyakorlat szerint szintén közpénznek minősül, hiszen amennyiben a vállalkozások ezt nem ajánlják fel a meghatározott célra, azok közvetlenül a költségvetés adóbevételét képeznek. Mivel pedig közpénz felhasználásáról van szó, az azzal kapcsolatos adatok – ideértve a felhasználás során kötött szerződéseket is – közérdekű adatnak minősülnek.¹⁶

3. Az Ön által képviselt szervezet részt vesz-e a nemzeti (állami vagy önkormányzati) vagyon kezelésében, hasznosításában?

A nemzeti vagyonról szóló törvény értelmében nemzeti vagyonba tartozik:¹⁷

- a) az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló dolgok,
- b) az a) pont hatálya alá nem tartozó, az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő dolog,
- c) az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések,

⁹ A „közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek” bírói gyakorlata tárgykörére felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye, 2017.EI.II.J.GY.P.3. szám, p. 40.

¹⁰ Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Ávtv.) 5. § (2) bekezdés: „Az állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv vagy személy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerinti közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.”

¹¹ Alaptörvény, 39. cikk (3) bekezdés.

¹² Alaptörvény, 39. cikk (2) bekezdés 3. mondat.

¹³ Vö. pl. 3/2018. (IV. 20.) AB határozat [33] bekezdés.

¹⁴ Következik mindez a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nemzeti vagyontv.) 7. § és 10. §-ai és az Ávtv. 5. § (1) és (2) bekezdései által segített értelmezésből, amely általánosságban terjeszti ki az Infotv. információszabadságra vonatkozó rendelkezéseinek az alkalmazását az állami vagyonnal gazdálkodó szervekre és személyekre, vö. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság ajánlása a nemzeti vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező, piaci szereplő gazdasági társaságok üzleti adatainak nyilvánosságáról, p. 2.

¹⁵ A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 1. § (1) bekezdés.

¹⁶ Vö. BH 2018.2.49

¹⁷ A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 1. § (2) bekezdés

- d) az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető bármely vagyoni értékkel rendelkező jogosultság, amelyet jogszabály vagyoni értékű jogként nevesít,
- e) Magyarország határa által körbezárt terület feletti légtér,
- f) az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kereskedelméről szóló törvény szerinti kibocsátási egység és légiközlekedési kibocsátási egység, valamint az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló törvény szerinti kiotói egység,
- g) állami vagy helyi önkormányzati fenntartású közgyűjtemény (muzeális intézmény, levéltár, közgyűjteményként működő kép- és hangarchívum, valamint könyvtár) saját gyűjteményében nyilvántartott kulturális javak körébe tartozó dolog, kivéve, ha a dolog más tulajdonában áll,
- h) a régészeti lelet,
- i) a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről szóló törvény szerinti nemzeti adatvagyon.

Az Alaptörvény szerint „[a] közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatok.”¹⁸

Amennyiben az Ön által képviselt szervezet nemzeti vagyonnal rendelkezik, illetve azzal gazdálkodik, önmagában e tényre figyelemmel köteles a kezelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságának biztosítására. E körben nem bír jelentőséggel, hogy van vagy nincs az Ön által képviselt szervezetnek jogszabályban meghatározott feladatköre.¹⁹ Az állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv pedig közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.²⁰ Ezt az Alkotmánybíróság a Vértesi Erőmű Zrt.-hez érkezett adatigényléssel kapcsolatos ügyben mindenkire kötelező erővel megerősítette.²¹

4. Az Ön által képviselt szervezet kezel közérdekű adatokat?

Az Infotv. szerint „közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat”²²

Látható, hogy a törvényi szabályozás tágra húzza meg azoknak az adatoknak a körét, amelyeket a jogszabály közérdekű – így az adatnyilvánosság, megismerhetőség követelményével érintett – adatnak minősít. A Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának tapasztalatai alapján ezzel összhangban „gyakorlatilag felleltározhatatlan a kiadni kért közérdekű és közérdekből nyilvános adatok köre”.²³ A széles körű megismerhetőség biztosításának célja a közhatalom gyakorlásának, a közügyek intézésének ellenőrizhetősége, továbbá az, hogy a közpénzek felhasználását a nyilvánosság átláthassa és ellenőrizhesse, kontrollálhassa.²⁴ E célokkal az általános megismerhetőség egyeztethető össze, nem követelhető meg tehát az, hogy az adat megismerésének motivációját, célját az adatkérő közölje, ahogyan nem merülhet föl a célhoz kötöttség elve sem. Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában: „Nem a polgárnak kell az információszerzés iránti érdekeltségét igazolnia, hanem a köz szolgálatára

¹⁸ Alaptörvény, 39. cikk (2) bekezdés.

¹⁹ Vö. NAIH-1638-4/2014/V. sz. jelentés, https://www.naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2015-1285-V_ERV_ZRT.pdf (2022. 03. 10.)

²⁰ Vö. Ávtv. 5. § (2) bekezdés.

²¹ Vö. 25/2014. (VII. 22.) AB határozat

²² Infotv. 3. § 5. pont.

²³ 2017.EI.II.J.GY.P.3. számú vélemény, [56] bek.

²⁴ Vö. pl. NAIH/2018/1587/V. sz. jelentés, https://www.naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2018-1587-V.PDF (2022. 03. 10.)

rendelt szervnek kell indokolnia – törvényi okok fennállását bizonyítva – az igényelt információ esetleges megtagadását”.²⁵

Mindezzel összhangban kell értelmezni az Infotv.-nek a közérdekű adatok megismerhetővé tételére vonatkozó általános kötelezettséget rögzítő rendelkezését: „Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot - az e törvényben meghatározott kivételekkel - erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.”²⁶

5. Az Ön által képviselt szervezet kezel közérdekből nyilvános adatokat?

Az Infotv. általánosnak tekinthető megfogalmazása szerint „közérdekből nyilvános adat: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli”.²⁷

A törvény pontosabb eligazítást is nyújt ezen adatkör tekintetében, amikor rögzíti, hogy „Közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja.”²⁸ A közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot törvény meghatározott érdekből, az adatfajták meghatározásával korlátozhatja.²⁹

Közérdekből nyilvános adat a fentiek alapján például a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnökhelyettesének illetménye.³⁰ A közérdekű adatokkal ellentétben ugyanakkor a közérdekből nyilvános személyes adatok megismerhetősége (amelyet a törvény garantál) nem azonos az ilyen adatok terjesztéséhez, nyilvánosságra hozatalához való joggal. A közérdekből nyilvános személyes adatok ugyanis csak a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők. Erre az adatigénylés megválaszolásakor az adatigénylő figyelmét is fel kell hívni.³¹

Külön kiemelés érdemel, hogy a törvény az üzleti titokra hivatkozással történő megtagadást komoly korlátok közé szorítja: „Közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat”.³² A nyilvánosságra hozatal ebből a szempontból csak akkor, és abban a szűk körben tagadható csak meg, amennyiben valamely védett ismeret (know-how) megismerése az érintettnek „az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna”.³³ A közérdekből nyilvános adatok megismerése azonban erre hivatkozással sem akadályozható meg, azaz a megtagadással érintett adatkört a lehető legszűkebben kell meghatározni.

Az Infotv. indokolása is kiemeli, hogy „Az adatigénylés teljesítését nem lehet megtagadni azért, mert a kért adat olyan dokumentumban szerepel, amely az igénylő által valamilyen okból meg nem ismerhető adatot is tartalmaz (pl. személyes adatot, minősített adatot, üzleti titkot, döntés megalapozását szolgáló adatot stb.). Ilyen esetben a dokumentum kivonatát kell az igénylő rendelkezésére bocsátani.”

²⁵ 32/1992. (V. 29.) AB határozat

²⁶ Infotv. 26. § (1) bekezdés.

²⁷ Infotv. 3. § 6. pont.

²⁸ Infotv. 26. § (2) bekezdés első mondata.

²⁹ Infotv. 27. § (2) bekezdés.

³⁰ Annak ellenére, hogy a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Kit.) a kormánytisztviselők illetményét nem minősíti közérdekből nyilvános adatnak, a NAIH álláspontja szerint ez az adat a közfeladatot ellátó személy feladatkörének ellátásával összefügg, így közérdekből nyilvános. Vö. NAIH/2020/14/6 sz. állásfoglalás.

³¹ Adott esetben a megkapott adatok nyilvánosságra hozatala más alapjog, így különösen a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlására tekintettel jogszerű lehet, így pl. nem sérti a célhoz kötött adatkezelés elvét az, ha a kért adatot az újságíró, „amennyiben az a közfeladatot ellátó szervek átlátható működése körében, a közügyek, közfeladatok megvitatása érdekében történik”, vö. NAIH/2020/14/6 sz. állásfoglalás.

³² Infotv. 27. § (3) bekezdés.

³³ Infotv. 27. § (3) bekezdés.

Korlátozható ugyanakkor bizonyos adatok közzélése banktitokra hivatkozással. A BDT2016/3522. számon közzétett kúriai döntés alapján a banktitoknak minősülő adatok akkor sem adhatók ki, ha azok egyébként közérdekű adatoknak minősülnek.

6. Az Ön által képviselt szervezet rendelkezik a közérdekű adatigénylések megválaszolását szabályozó belső szabállyal?

A törvény értelmében „[a] közfeladatot ellátó szervnek a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatot kell készítenie”.³⁴

A szabályzat ideális esetben rögzíti többek között a közzététellel kapcsolatos feladat- és hatásköröket, a közérdekű, ill. közérdekből nyilvános adatok közzétételére vonatkozó belső eljárási szabályokat és a közzétenni kívánt adatok pontos körét, meghatározza az adatok összegyűjtéséért, illetve közzétételéért felelős személyt, a közzététel határidejét. Kialakítja továbbá az adatigénylések teljesítési rendjét, szintén felelőst kapcsolva ezekhez.³⁵

A szabályzatnak többek között az adatszolgáltatásért kért esetleges költségtérítés mértékére és a fizetés módjára is ki kell térnie.³⁶

A szabályzat elkészítése a belső adatvédelmi felelős feladata.³⁷ A NAIH elnöke által saját hivatalára irányadó szabályzata mintaként jól használható.³⁸

7. Az Ön által képviselt szervezet vezet a közérdekű adatigénylésekről szóló külön nyilvántartást?

Az Infotv. szerint legalább a megtagadott adatigénylésekről kötelező nyilvántartást vezetni, amellyel kapcsolatban a szervezetet beszámolási kötelezettség is terheli a NAIH felé: „Az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő nyilvántartást vezet, és az abban foglaltakról minden évben január 31-éig tájékoztatja a Hatóságot.”³⁹

A NAIH ezen tájékoztatás teljesítéséhez adatlapot is rendszeresített.⁴⁰ Az adatlapon az adatkezelőnek az egyes megtagadási okok szerinti bontásban kell számot adnia a nem teljesített kérelmekről (pl. banktitok, adótitok, stb.). Erre tekintettel célszerű az Ön által képviselt szervezetnél eleve rendszerezetten, a megtagadási okot a NAIH által használt kategóriák szerint indexálva vezetni a nyilvántartást. A „teljesített” és „elutasított” minősítés mellett továbbá kívánatos a „részben teljesített” kategória megfelelő alkalmazása is.

Bár a jogszabály csak a megtagadott kérelmekkel kapcsolatban ír elő nyilvántartási kötelezettséget, több okból is javasolható, hogy az Ön által képviselt szervezet a teljesített adatigényléseket is tartsa nyilván. Egyrészt ilyen módon a hatóság számára is könnyen igazolható, hogy a megtagadások milyen arányban állnak a teljesített adatkérésekhez képest. Másrészt a NAIH gyakorlatától nem idegen, hogy

³⁴ Infotv. 30. § (6) bekezdés.

³⁵ Mintául szolgálhat a Külgazdasági és Külügyminisztérium 26/2016. (IX. 30.) KKM utasítása a közérdekű adatoknak, a közérdekből nyilvános adatoknak, valamint a jogszabálytervezeteknek és szabályozási koncepcióknak a Külgazdasági és Külügyminisztérium honlapján történő közzétételéről, valamint a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítési rendjének szabályairól, illetve az annak helyébe lépő, a kézirat lezárásakor hatályos 5/2020. (II. 21.) KKM utasítás.

³⁶ Vö. pl. NAIH-1660-11/2013/V. sz. jelentés, https://www.naih.hu/files/Infoszab-NAIH-1660-11-2013-V_jelentes.pdf (2022. 03. 10) ill. ugyanígy NAIH-2015-4376-7-V. sz. jelentés, https://www.naih.hu/files/Infoszab_jelentes_NAIH-2015-4376-7-V.pdf (2022. 03. 10).

³⁷ Infotv. 24. § (2) bekezdés d) pont.

³⁸ 1. melléklet a 35/2021. (XII. 22.) NAIH utasításhoz, <https://www.naih.hu/component/phocadownload/category/36-kozerdeku-adatok?download=475:35-2021-xii-22-utasitas-a-kozerdeku-es-kozerdekbol-nyilvanos-adatok-megismeresere-iranyulo-igenyek-teljesitese-valamint-a-kozerdeku-es-kozerdekbol-nyilvanos-adatok-elektronikus-kozvetelenek-rendjerol> (2022. 03. 10.)

³⁹ Infotv. 30. § (3) bekezdés 2. mondat.

⁴⁰ https://naih.hu/phocadownload/infoszab-tajekoztatok/adatlap_INF SZ_eves_jelenteshez_elutasított_adatigenyekrol.pdf

saját hatáskörben felhívja az adatkezelőket a teljesített adatkérésekkel kapcsolatos statisztikák közzétételére is, amelyhez a hatóságnak joga van.⁴¹

8. Az Ön által képviselt szervezet rendelkezik közérdekű és közérdekből nyilvános adatok rendszeres közzétételére szolgáló internetes felülettel?

Ahogy azt a NAIH is kiemeli, a XXI. században alapvető követelmény, hogy az érdeklődő állampolgárok az interneten egyszerűen, gyorsan és költséghatékonyan hozzáférhessenek a közfeladatot ellátó szervezetek naprakész és rendszeresen frissített közérdekű adataihoz. Az elektronikus információszabadság biztosítása a közigazgatási szervezetre számos feladatot ró, ugyanakkor végeredményben erősíti a szervezet integritását, növeli a működésébe vetett közbizalmat, átláthatóságot és széles körű nyilvánosságot teremt, továbbá jelentősen csökkentheti az amúgy is rövid határidővel megválaszolható adatigénylések számát.⁴²

Egyfelől az Infotv. kötelezettséget teremt arra, hogy a közigazgatási szervezettek kötelesek elősegíteni és biztosítani az állampolgárok (a közvélemény) pontos és gyors tájékoztatását. A törvény e kötelezettséget konkretizálja is: az Infotv. által meghatározott kötelezően közzéteendő közérdekű adatokat internetes honlapon, digitális formában, bárki számára elérhető módon, korlátozástól mentesen kell hozzáférhetővé tenni. Ez azt jelenti, hogy e fájlok nem lehetnek jelszóval védettek, a hozzáféréshez nem követelhető meg regisztráció vagy előzetes kérelem. Elvárható, a honlapon egy „Közérdekű adatok” menüpont („fűl”) elhelyezése, amely a főoldalról közvetlenül látható. A menüpontban el kell helyezni a Belügyminisztérium által működtetett és a NISZ által üzemeltetett, e célra létrehozott közadatkereső honlapjára vezető linket is (címe: <https://kozadat.hu/>). Jó gyakorlat, ha a közadatkeresőt a szolgáltatás jól felismerhető logójára kattintható módon teszi elérhetővé:

A közzététellel kapcsolatos követelmény, hogy az adat letölthető, kinyomtatható adatvesztés nélkül kimásolható legyen (ideértve azt is, hogy ne torzuljon a nyomtatáskor). A hozzáférést díjmentesen kell biztosítani.⁴³ Az Internet sajátosságait figyelembe véve ügyelni kell arra, hogy a közzététel a széles körben elterjedt eszközökkel (operációs rendszer, böngésző stb.) ténylegesen hozzáférhető legyen, ami a honlap ilyen irányú rendszeres karbantartását (frissítését) is igényelheti. Külön kiemelés érdemel a vakokat és gyengén látókat segítő eszközök támogatásának szükségessége.⁴⁴

E kötelezettséget nevezi a törvény elektronikus közzétételnek.

A közzététel főszabály szerint a szervezet saját honlapján történik. Ilyen közzétételre köteles szervek a Köztársasági Elnök Hivatala, az Országgyűlés Hivatala, az Alkotmánybíróság Hivatala, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Állami Számvevőszék, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia, az Országos Bírósági Hivatal, a Legfőbb Ügyészség, a központi államigazgatási szervek, továbbá az országos kamara, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal.⁴⁵

Figyelem! Az Ön által képviselt szervezetnek akkor is lehet elektronikus közzétételi kötelezettsége, ha a fenti felsorolásban nem szerepel. A közfeladat ellátásában érintett további szervezetek ugyanakkor e közzétételnek központi honlapon is eleget tehet.⁴⁶

⁴¹ Így tett a hatóság 2021. decemberében is. Közleményében a NIAH is saját gyakorlataként hivatkozik ezen adatkérésre: „A Hatóság – az előző évek gyakorlatát követve – ebben az évben is kéri az adatszolgáltatással érintett adatkezelőket, hogy a <https://naih.hu/informacioszabadsag/infisz-adatlap-eves-jelenteshez-linkrol-letoltheto-nyomatvany-kitoltesevel-az-elutasított-adatigénylésekre-vonatkozó-információk-mellett-adjanak-tájékoztatót-azokról-a-közérdekű-és-közérdekből-nyilvános-adat-megismerésére-irányuló-kérelmekről-is-melyek-2021.-év-folyamán-teljesítésre-kerültek.>” <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlemenyek?download=471:kozlemeny-a-2021-évi-elutasított-adatigénylések-bejelentesei> (2022. 03. 10.)

⁴² NAIH Tájékoztató az elektronikus információszabadságról (2019), https://naih.hu/files/tajekoztato_elektronikus_informacioszab_2019_06.pdf (2022. 03. 10.)

⁴³ Infotv. 33. § (1) bekezdés.

⁴⁴ A közfeladatot ellátó szervek közzétételi listáihoz kapcsolódó részletes követelményeket a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet tartalmazza.

⁴⁵ Infotv. 33. § (2) bekezdés

⁴⁶ Infotv. 33. § (3) bekezdés

Amennyiben az Ön által képviselt szervezet köznevelési vagy szakképző intézmény, a közzétételt külön ágazati szabályok szerint kell teljesítenie.⁴⁷

A közzététel során – különösen, ha az nem az intézmény saját honlapján történik – ügyelni kell arra, hogy egyértelmű legyen az, hogy az egyes közzétett közérdekű adatok melyik szervtől származnak, illetve melyikre vonatkoznak.⁴⁸

A közzétételi felületen közérthető formában tájékoztatást kell adni a közérdekű adatok egyedi igénylésének szabályairól. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségek ismertetését is.⁴⁹

Annak eldöntéséhez, hogy az Ön által képviselt intézménynek milyen adatokat kell e körben közzétennie, az alábbiak vizsgálata szükséges:

- a) Az Infotv. 1. melléklete tartalmazza az általános közzétételi listát. E lista pontosan, adatkörökre lebontva azt is meghatározza, hogy milyen gyakran kell a közzétett adatokat frissíteni, illetve milyen hosszán kell azokat (egy esetleges frissítést követően is) megőrizni.
- b) Különös közzétételi kötelezettség érintheti az Ön által képviselt szervezetet, amennyiben az köztulajdonban álló gazdasági társaság,⁵⁰ de ilyen közzétételre ágazati szabályok is kötelezhetik a szervezetét.
- c) Az Ön által képviselt szervezet vezetője is dönthet az általános és esetleges különös közzétételi kötelezettséggel érintett adatkörön túl további adatokat is tartalmazó, egyedi közzétételi lista elkészítése mellett. E döntést motiválhatja a beérkező adatigénylések tapasztalataira épülő, proaktív és az intézmény erőforrásainak hatékonyabb felhasználását célzó stratégia, amely a bizalomépítés hatékony eszköze is lehet.

9. Az Ön által képviselt szervezet biztosít rendszeres képzést a közérdekű adatok nyilvánosságáról a munkatársainak?

Az Infotv. szerint az adatkezelő szervezetek feladata a „*foglalkoztatottak adatvédelmi ismereteinek bővítése és tudatosságnövelése*”, amelyek teljesítését az adatvédelmi tisztviselő segíti elő⁵¹, illetve képzési feladatot az adatvédelmi területen az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete is rögzít. Hasonló követelményt az információszabadsággal összefüggő ismeretek megfelelő szintjének biztosítása tekintetében jogszabály ugyan nem rögzít, azonban a munkatársak képzése nélkül a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerése tudatosan és következetesen ugyanúgy nem biztosítható, mint a személyes adatok védelme. Az ilyen képzések szervezése jelentősen hozzásegíti a szervezetet ahhoz, hogy az információszabadsággal kapcsolatos tételes kötelezettségeinek megfeleljen, növelje a munkavállalói ismereteit, tudatosságát.

10. Az Ön által képviselt szervezetnél kijelölte-e azt a személyt, aki felel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokkal összefüggő kötelezettségek teljesítéséért?

A közfeladatot ellátó, az általános közzétételi kötelezettséggel érintett szervezetek számára kötelező egy információs jogokkal foglalkozó személy kijelölése, akinek elérhetőségét is közzé kell tenni.⁵² E személy megjelölése a külső kapcsolattartást szolgálja, és nem akadályozza annak, hogy az adatkezelő belső szabályzatai több személy között osszák meg az információs jogokkal kapcsolatos (elsősorban az adatigénylések megválaszolásával és az elektronikus közzététel biztosításával összefüggő) feladatokat. Az, hogy a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos feladatoknak legyen(ek) felelőse(i), az első, de szükségképpen megteendő lépés a feladatok ellátása felé.

⁴⁷ Infotv. 33. § (4) bekezdés. Köznevelési intézmény a közzétételi kötelezettségének a köznevelés információs rendszer (KIR) szakrendszere felé történő adatszolgáltatással tehet eleget, amely az Oktatási Hivatal honlapján keresztül érhető el. Vö. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

⁴⁸ Infotv. 34. § (1) bekezdés.

⁴⁹ Infotv. 34. § (3) bekezdés.

⁵⁰ A köztulajdonban álló gazdasági társaságok esetében a különös közzétételi kötelezettség részletszabályait a 2009. évi CXXII. törvény 2. § (1) – (11) bekezdései határozzák meg.

⁵¹ Infotv. 25/M. § (1) bekezdés b) pont.

⁵² Vö. Infotv. 1. Melléklet, II. Tevékenységre, működésre vonatkozó adatok, 13. pont.

4 1. MODUL: A KÖZÉRDEKŰ ADATIGÉNYLÉSEK MEGVÁLASZOLÁSÁNAK GYAKORLATA

4.1 Kérdéssor

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
A. Válaszadási arányok				
1. A közérdekű adatigénylések hány százalékára küldenek választ a jogszabályban meghatározott határidőkön belül? Az esetek hány százalékában fordul elő, hogy az igénylő késve sem kap választ?				
2. Milyen arányban tartják meg a határidőt, illetve történik meg késve a válaszadás az érdemi (ezen belül az adatkérést teljesítő, azt megtagadó vagy az adatok hiányát megállapító) válaszok, illetve a nem érdemi (ezen belül a válaszadási határidőt meghosszabbító, költségtérítést megállapító és az igénylés pontosítását kérő) válaszok esetében?				
3. Az összes adatigénylésre adott válaszhoz mérten milyen arányban hosszabbítja meg az adatkezelő a válaszadási határidőt? Mely jogszabályi rendelkezésre hivatkozik ennek alátámasztásaként?				
4. A válaszadási határidő meghosszabbításáról szóló tájékoztatások tartalmazzák-e az alkalmazott jogszabályi rendelkezés pontos hivatkozását, valamint az annak alkalmazására alapot adó, a konkrét igénylés kapcsán felmerülő tények megjelölését?				
5. A közérdekű adatigénylések hány százalékában érkezik az adatigénylés késedelmes teljesítése miatti panasz az adatkezelőhöz, illetve szerez tudomást az adatkezelő emiatt a NAIH-hoz érkezett bejelentésről?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
6. A közérdekű adatigénylésekkel összefüggő NAIH megkeresések hány százalékára válaszolnak a törvényes, illetve a NAIH által meghatározott határidőn belül?				
7. Hogyan változott a válaszadási arány és az adatigénylések száma az elmúlt öt évben?				
B. Nyomon követés és ellenőrzés				
8. Milyen rendszerek működnek az adatkezelőnél az adatigénylések, illetve az azokkal kapcsolatos hatósági megkeresések és válaszok naplózására, nyomon követésére és ellenőrzésére? Működik-e az adatigénylések megválaszolását támogató, esetleg annak egyes lépéseit automatizáló informatikai rendszer az adatkezelőnél?				
9. Mennyire alkalmasak ezek a rendszerek arra, hogy az adatkezelőt hozzásegítsék a határidőben való válaszadás biztosítására?				
10. Milyen rendszerességgel és hogyan vezetett az adatkezelő felsővezetése általi ellenőrzés a szervezeti gyakorlat átalakításához vagy módosulásához? Hogyan befolyásolta ez a határidők megtartását?				
11. Milyen intézkedéseket alkalmaz az adatkezelő, ha egy válasz késik vagy az előreláthatóan késni fog?				
12. Mennyire hatékonyak ezek az intézkedések?				
13. Milyen eljárásai és gyakorlatai vannak az adatkezelőnek arra, hogy a korábbi adatkérések megválaszolásával kapcsolatos tapasztalatokat és ismereteket a későbbi adatigénylések gyorsabb teljesítése érdekében hasznosítsa?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
C. A határidőben történő válaszadást biztosító eljárási szabályok				
14. Ad-e eligazítást a belső eljárási szabályozás az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációk határidőn belüli elvégzésére?				
15. Ad-e eligazítást a belső eljárási szabályozás az adatigénylő tájékoztatásához, a vele folytatott konzultációra (pl. az adatigénylés pontosításának kéréséhez), valamint ezekre fektet-e le belső határidőket?				
16. Mennyire alkalmas a belső eljárási szabályozás arra, hogy a személyi állományt a jogszabályi határidők megtartására ösztönözze?				
17. Hogyan ösztönzi a belső eljárási szabályozás a gyors (a jogszabályi határidőnél rövidebb) válaszadást?				
18. Fektetett-e le az igényelt adatok kikeresésre és a felmerülő költségek előzetes becslésére vonatkozó belső eljárási szabályokat?				
19. Rendelkezik-e az adatkezelő külön szabályokkal a rendes működési helyen kívül (például külső archívumban, adatfeldolgozónál) tárolt információk megtalálására és lekérésére?				
20. Mennyire hatékonyak mindezek az intézkedések a késedelmes válaszadás elkerülésében?				
21. Mennyire biztosítják hatékonyan az adatkezelő eljárásai azt, hogy időben válaszoljanak a speciális igényű adatigénylők megkereséseire, pl. azoknak, akiknek segítségre van szükségük írásbeli adatigénylés benyújtásához, vagy akik egy meghatározott formátumban szeretnék az adatokhoz hozzáférni?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
D. A válaszok formai megfelelősége				
22. A közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára is könnyen megérthetők-e?				
23. A közérdekű adatigénylésekre adott válaszok egyértelműen megjelölik-e az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket?				
24. A közérdekű adatigénylésekre adott válaszok hivatkoznak tartalmukat megalapozó, a konkrét igénylés kapcsán felmerülő tényekre? Biztosított-e, hogy az adatigénylésre adott válasz előkészítése és az arról való döntés az igényelt adatok tartalmának ismeretében szülessen meg?				
25. Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok megfelelő pontosságú jogorvoslati tájékoztatást tartalmaznak?				
26. Az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban az adatkezelő pontosan megjelöli-e az adatigénylés bizonytalanságának okát?				
27. Alkalmaz-e az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására egységesített válaszmintákat? Ha igen, úgy a személyi állomány felé kommunikált elvárás-e a mintaválaszok felhasználása során azok egyediesítése?				
E. A válaszok tartalmi megalapozottsága				
28. Meghatározott-e az adatkezelő célokat, elvárásokat a közérdekű adatigénylések teljesítésére, és ha igen, melyek azok? Igyekszik-e elejét venni az adatkezelő az adatigénylések megtagadására alapot adó körülmények kiterjesztő értelmezésének?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
29. Működtet-e az adatkezelő olyan ellenőrzési mechanizmust, amely az adatigénylések teljesítése, illetve megtagadása megalapozottságának utólagos vizsgálatát és elemzését szolgálja?				
30. Vizsgálja-e eljárásába építve az adatkezelő a közérdekű adatigénylésre adott válasz előkészítése során az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitakarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésének lehetőségét?				
31. Az adatigénylők az összes adatigényléshez és a megtagadott/nem teljesített igénylésekhez képest milyen arányban élnek jogorvoslattal az adatigényléseik megtagadása és nemteljesítése esetén az adatkezelővel szemben? E jogorvoslatok milyen arányban járnak eredménnyel?				
32. Milyen arányban teljesíti az adatkezelő a közérdekű adatok kiadására irányuló NAIH-felszólításokat?				
33. Létezik-e gyakorlat az adatkezelőnél a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárások eredményének rendszeres elemzésére, tanulságaiknak a személyi állománnyal való megosztására?				
F. A költségtérítések meghatározása				
34. Az összes adatigényléshez, illetve az összes, az adatkezelő által teljesíteni kívánt adatigényléshez képest milyen arányban állapít meg költségtérítést az adatigénylés teljesítéséért az adatkezelő?				
35. Mi az adatkezelő által megállapított költségtérítések legkisebb, legnagyobb és átlagos összege? Hogyan alakult a költségtérítések megállapított összege az elmúlt három évben?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
36. Az adatigénylők az összes, az adatkezelő által megállapított költségtérítéshez képest milyen arányban élnek jogorvoslattal a költségtérítés megállapítása, illetve összege miatt az adatkezelővel szemben? E jogorvoslatok milyen arányban járnak eredménnyel?				
37. Az adatigénylők az összes, az adatkezelő által megállapított költségtérítéshez képest milyen arányban fizetik meg a költségtérítéseket?				
38. Mennyi a megfizetett költségtérítések legkisebb, legnagyobb és átlagos összege? Hogyan alakult a költségtérítések megfizetett összege az elmúlt 3 évben?				
39. Hogyan határozza meg az adatkezelő az adatigénylés teljesítésével összefüggő, azon belül különösen az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékét? Van-e erre az adatkezelőnek módszertana vagy rögzített gyakorlata?				
40. Mennyire részletes, áttekinthető és ténybeli hivatkozásokkal alátámasztott az adatigénylők tájékoztatása a megállapított költségtérítés számításának módjáról? Egyértelmű-e a tájékoztatásból az adatigénylés egyes, elkülöníthető elemei teljesítésének költsége?				
41. Felajánl-e az adatkezelő a költségtérítés megállapításával egyidejűleg alacsonyabb munkaerőráfordítással és költségtérítéssel járó alternatívát az adatigénylő számára (pl. az igényelt adatok körének szűkítése, okiratok helyett az azokban foglalt adatok átadása, a releváns iratok kiválasztása iratbetekintésen)?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
42. Milyen intézkedéseket alkalmaz az adatkezelő annak érdekében, hogy az általa kezelt közérdekű adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez kapcsolódó eljárásai költséghatékonyak legyenek?				
G. A közérdekű adatokkal kapcsolatos feladatok meghatározása				
43. Az adatkezelő rendelkezik-e belső szabályzatban rögzített eljárásrenddel a közérdekű adatigénylések teljesítésére?				
44. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylések, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresések fogadásáért?				
45. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylésekre, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresésekre adott válaszok előkészítéséért?				
46. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylésekre, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresésekre adott válaszok jóváhagyásáért és megküldéséért?				
47. Bevezetett-e az adatkezelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a határidőben és megfelelő tartalommal történő válaszadás a közérdekű adatok nyilvánosságáért felelős foglalkoztatottjainak tervezett vagy nem tervezett távollétének idején is biztosított legyen?				
H. A munkatársak képzése				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (jó, megfelelő, elégtelen)
48. Milyen rendszerességgel, formában és körben nyújtanak a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokra vonatkozó ismeretek átadására, az adatigénylésekre adott válaszok tartalmi megalapozására szolgáló képzést a szervezet ezekkel kapcsolatos döntéseit meghozó, illetve ezeket előkészítő foglalkoztatottjainak?				
49. Milyen rendszerességgel, formában és körben nyújtanak a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos képzést a szervezet új foglalkoztatottjainak (bevezető képzés vagy a betanítás részeként)? Milyen részletességgel kap az adatkezelő személyi állományának egésze a feladatkörükhez igazodó tájékoztatást az adatigénylések azonosításának módjáról és az elintézésük törvényi határidőiről?				
50. Rendelkezik-e az adatkezelő a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos képzési tervvel a személyi állománya számára?				
51. Milyen hatékonysággal biztosítja az adatkezelő, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságáért felelős foglalkoztatottjait távollétükben helyettesítő foglalkoztatottak is megfelelően képzettek és tájékozottak legyenek?				

4.2 Minősítési szempontok

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
A. Válaszadási arányok	<p>Az adatkezelő minden közérdekű adatigénylést határidőn belül megválaszolt az elmúlt öt évben.</p> <p>Az adatkezelő az elmúlt öt évben nem élt vagy kizárólag úgy élt az adatigénylési határidő meghosszabbításának lehetőségével, hogy azt az adott igénylés adattartalmával összefüggő egyedi körülményekkel okszerűen és az arra alapot adó jogszabályi rendelkezést pontosan megjelölve megindokolta.</p> <p>A válaszadási határidő elmulasztásáról az adatkezelőhöz panasz, illetve vele szemben jogorvoslati kérelem az elmúlt öt évben nem érkezett, illetve kizárólag megalapozatlan tartalommal érkezett.</p> <p>Az adatkezelő az elmúlt öt évben a közérdekű adatokkal összefüggő minden NAIH-megkeresésre határidőn belül válaszolt.</p>	<p>Az adatkezelő nem minden közérdekű adatigénylést választott meg határidőn belül az elmúlt öt évben, azonban az elmúlt öt év átlagában azok legalább 80%-ára, de az elmúlt egy évben minden igénylésre határidőben válaszolt, megválaszolatlanul hagyott igénylése pedig nem volt.</p> <p>Az adatkezelő az elmúlt öt év átlagában az esetek legalább 80%-ában, az elmúlt egy évben pedig kizárólag úgy élt az adatigénylési határidő meghosszabbításának lehetőségével, hogy azt az adott igénylés adattartalmával összefüggő egyedi körülményekkel okszerűen és az arra alapot adó jogszabályi rendelkezést pontosan megjelölve megindokolta.</p> <p>A válaszadási határidő elmulasztásáról az adatkezelőhöz megalapozott panasz, illetve vele szemben megalapozott jogorvoslati kérelem az elmúlt öt évben az összes megválaszolt adatigénylés 2%-ánál kisebb számban, az elmúlt egy évben pedig nem érkezett.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatokkal összefüggő minden NAIH-megkeresésekre az elmúlt öt évben az összes megválaszolt megkeresés 75%-ánál nagyobb számban, az elmúlt egy évben pedig mindig határidőn belül válaszolt.</p>	<p>Az adatkezelő a közérdekű adatigénylések kevesebb mint 80%-át, de több mint 50%-át válaszolta meg határidőn belül az elmúlt öt év átlagában, azonban az elmúlt öt év átlagában azok legalább 80%-ára határidőben válaszolt.</p> <p>Az adatkezelő az elmúlt öt év átlagában az esetek legalább 50%-ában, az elmúlt egy évben pedig azok legalább 80%-ában úgy élt az adatigénylési határidő meghosszabbításának lehetőségével, hogy azt az adott igénylés adattartalmával összefüggő egyedi körülményekre legalább utalva és az arra alapot adó jogszabályi rendelkezést pontosan megjelölve megindokolta.</p> <p>A válaszadási határidő elmulasztásáról az adatkezelőhöz megalapozott panasz, illetve vele szemben megalapozott jogorvoslati kérelem az elmúlt öt évben az összes megválaszolt adatigénylés legalább 2%-ának megfelelő, de 5%-ánál kisebb számban, az elmúlt egy évben pedig az összes adatigénylés 2%-ánál kisebb számban érkezett.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatokkal összefüggő minden NAIH-megkeresésekre az elmúlt öt évben az összes megválaszolt megkeresés 50%-ánál nagyobb számban, az elmúlt egy évben pedig az összes megválaszolt megkeresés 75%-ánál nagyobb számban választott határidőben.</p>	<p>Az adatkezelő a közérdekű adatigénylések kevesebb mint 50%-át válaszolta meg határidőn belül az elmúlt öt év átlagában vagy kevesebb mint 80%-át az elmúlt egy évben.</p> <p>Az adatkezelő az elmúlt öt év átlagában az esetek kevesebb mint 50%-ában, az elmúlt egy évben pedig azok kevesebb mint 80%-ában élt úgy az adatigénylési határidő meghosszabbításának lehetőségével, hogy azt az adott igénylés adattartalmával összefüggő egyedi körülményekre legalább utalva és az arra alapot adó jogszabályi rendelkezést pontosan megjelölve megindokolta.</p> <p>A válaszadási határidő elmulasztásáról az adatkezelőhöz megalapozott panasz, illetve vele szemben megalapozott jogorvoslati kérelem az elmúlt öt évben az összes megválaszolt adatigénylés legalább 4%-ánál nagyobb számban, az elmúlt egy évben pedig az összes adatigénylés legalább azok 2%-ának megfelelő számban érkezett.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatokkal összefüggő NAIH-megkeresésekre az elmúlt öt évben legfeljebb az összes megválaszolt megkeresés 50%-ának megfelelő számban, az elmúlt egy évben pedig legfeljebb az összes megválaszolt megkeresés 75%-ának megfelelő számban választott határidőben.</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">B. Nyomon követés, ellenőrzés és jelentéskészítés</p>	<p>Az adatkezelő minden, hozzá benyújtott közérdekű adatigénylések nyomon követésére automatizált rendszert működtet, amelyet a válaszok naplózására, nyomon követésére és ellenőrzésére is hatékonyan használ.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői rendszeresen és hatékonyan ellenőrzik a válaszadási és a belső ügyintézési határidők megtartását.</p> <p>Az adatkezelő a nyomon követés részeként és az adatigénylésekkel dolgozó munkatársak jelzései alapján mindig tudomást szerez arról, ha a válaszadási határidő nem látszik tarthatónak, és erre minden esetben hatékonyan, elsősorban az eljárás felgyorsításával és csak másodsorban a határidő meghosszabbításával intézkedik.</p> <p>Az adatkezelő folyamatos és naprakész információkat tesz hozzáférhetővé a munkatársak számára a korábban megválaszolt közérdekű adatigénylésekről, valamint intézményesített lehetőséget biztosít az azokkal kapcsolatos konzultációra.</p>	<p>Az adatkezelő a hozzá benyújtott közérdekű adatigényléseket nyomon követő, nem automatizált rendszert vagy rendszereket működtet, amelyet vagy amelyeket a válaszok naplózására, nyomon követésére és ellenőrzésére hatékonyan használ.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői rendszeresen és hatékonyan ellenőrzik a válaszadási határidők megtartását, a belső ügyintézési határidők megtartására azonban az ellenőrzés nem terjed ki.</p> <p>Az adatkezelő a nyomon követés részeként és az adatigénylésekkel dolgozó munkatársak jelzései alapján az esetek nagy többségében tudomást szerez arról, ha a válaszadási határidő nem látszik tarthatónak, és erre minden esetben hatékonyan – az eljárás felgyorsításával vagy a határidő meghosszabbításával – intézkedik.</p> <p>Az adatkezelő a munkatársak egyedi jelzései alapján tesz hozzáférhetővé a munkatársak számára a korábban megválaszolt közérdekű adatigénylésekről információt, valamint lehetőséget biztosít az azokkal kapcsolatos konzultációra.</p>	<p>Az adatkezelő a hozzá benyújtott közérdekű adatigényléseket nyomon követő rendszert nem működtet, azonban az igénylések és a válaszok naplózása más módon megoldott.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői csak eseti jelleggel, probléma felmerülése esetén ellenőrzik a válaszadási és a belső ügyintézési határidők megtartását.</p> <p>Az adatkezelő csak az adatigénylésekkel dolgozó munkatársak jelzései alapján és nem minden esetben szerez tudomást arról, ha a válaszadási határidő nem látszik tarthatónak, ám ezekben az esetekben – a határidő meghosszabbítása útján vagy egyéb módon – intézkedik.</p> <p>Az adatkezelő nem tesz információkat hozzáférhetővé a munkatársak számára a korábban megválaszolt közérdekű adatigénylésekről, azonban ezek a szervezeten belül a munkatársak számára egyedi megkeresés útján hozzáférhetőek.</p>	<p>Az adatkezelő a hozzá benyújtott közérdekű adatigényléseket nem követi nyomon, illetve azokat és az azokra adott válaszokat nem vagy nem az ellenőrzésre alkalmas módon naplózza.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői nem ellenőrzik a válaszadási és a belső ügyintézési határidők megtartását.</p> <p>Az adatkezelő nem szerez tudomást arról, ha a válaszadási határidő nem látszik tarthatónak, illetve tudomást szerez ugyan róla, de intézkedést a határidő túllépésének elkerülése érdekében nem alkalmaz.</p> <p>Az adatkezelő munkatársai számára nem hozzáférhetőek megfelelő részletességű információk a korábban megválaszolt közérdekű adatigénylésekről.</p>
---	---	---	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">C. A határidőben történő válaszadást biztosító eljárási szabályok</p>	<p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai pontosan, teljes körben és számonkérhető módon szabályozzák az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációkkal kapcsolatos felelősséget és eljárást, az adatigénylővel folytatott konzultációt, valamint ezeknek a határidők számítására gyakorolt hatásait.</p> <p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai hatékonyan ösztönzik a mielőbbi, a törvényi határidőknél rövidebb időn belül történő válaszadást.</p> <p>Az adatkezelő a rendes működési helyen kívül (például külső archívumban, adatfeldolgozónál) tárolt információkra és a speciális igényű adatigénylők igényléseire is kiterjedő, a gyors válaszadást hatékonyan segítő eljárásokat alkalmaz a szükséges információk kikeresésére és a felmerülő költségek előzetes becslésére.</p>	<p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai pontosan és teljes körben szabályozzák az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációkkal kapcsolatos felelősséget és eljárást, az adatigénylővel folytatott konzultációt, ezeknek a határidők számítására gyakorolt hatásai azonban nem minden esetben egyértelműek.</p> <p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai lehetővé teszik, azonban nem ösztönzik a mielőbbi, a törvényi határidőknél rövidebb időn belül történő válaszadást.</p> <p>Az adatkezelő eljárásokat alkalmaz a szükséges információk kikeresésére és a felmerülő költségek előzetes becslésére, azonban ezek nem vagy nem elsősorban a gyors válaszadást segítik elő.</p>	<p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai legalább az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációkkal és adatigénylővel folytatott konzultáció elvégzésével kapcsolatos feladatokat egyértelműen meghatározzák, azonban sem az ezekkel kapcsolatos eljárás, sem pedig ezeknek a határidők számítására gyakorolt hatásait nem szabályozottak.</p> <p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai az egyszerűbb megítélésű ügyekben is a törvényi válaszadási határidő teljes vagy közel teljes kihasználását kényszerítik ki, annak hatékony megtartására azonban alkalmasak.</p> <p>Az adatkezelő eljárási formában nem rögzített gyakorlatokat alkalmaz a szükséges információk kikeresésére és a felmerülő költségek előzetes becslésére, azonban ezek nem a gyors válaszadást segítik elő.</p>	<p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációkkal vagy az adatigénylővel folytatott konzultáció elvégzésével kapcsolatos feladatokat nem határozzák meg, illetve sem az ezekkel kapcsolatos eljárás, sem pedig ezeknek a határidők számítására gyakorolt hatásai nem szabályozottak.</p> <p>Az adatkezelő belső eljárási szabályai a törvényi válaszadási határidő megtartását sem kényszerítik ki.</p> <p>Az adatkezelő sem eljárásokat, sem gyakorlatokat nem alkalmaz a szükséges információk kikeresésére és a felmerülő költségek előzetes becslésére.</p>
---	---	---	---	---

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
D. A válaszok formai megfelelősége	<p>Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára is könnyen megérthetők, ugyanakkor egyértelműen megjelölik az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket és megfelelő pontosságú jogorvoslati tájékoztatást tartalmaznak.</p> <p>Az adatkezelő mindig a megismerni kívánt adatok tartalmi elemzése alapján mérlegeli az igénylés teljesítését, és ennek eredményét az igénylés teljes teljesítésének hiányában a válasz tartalmát megalapozó tények informatív összefoglalásával közli a válaszban.</p> <p>Az adatkezelő az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban mindig pontosan megjelöli az adatigénylés bizonytalanságának okát, valamint szükség szerint kiegészítő (pl. a pontosítás hatékony módjait megjelölő) tájékoztatással is segíti az adatigénylőt a bizonytalanság megszüntetésében.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására többféle típusválaszra is egységesített válszmintákat alkalmaz, azonban a munkatársak felé következetesen érvényesített elvárás a mintaválaszok egyediesítésének elvégzése.</p>	<p>Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára a hazai hivatalos kommunikáció általános gyakorlatának megfelelő szintű értelmezési nehézségek mellett érthetők meg, ugyanakkor egyértelműen megjelölik az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket és megfelelő pontosságú jogorvoslati tájékoztatást tartalmaznak.</p> <p>Az adatkezelő legalább a szűkebb terjedelmű (néhány adatra vagy dokumentumra vonatkozó) igénylések esetén a megismerni kívánt adatok tartalmi elemzése alapján mérlegeli az igénylés teljesítését, és ennek eredményét az igénylés teljes teljesítésének hiányában a válasz tartalmát megalapozó tények informatív összefoglalásával közli a válaszban.</p> <p>Az adatkezelő az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban mindig pontosan megjelöli az adatigénylés bizonytalanságának okát, de kiegészítő tájékoztatással (pl. a pontosítás hatékony módjait megjelölő) indokolt esetben sem segíti az adatigénylőt a bizonytalanság megszüntetésében.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására egységesített válszmintákat alkalmaz, azonban a munkatársak felé ugyan nem következetesen érvényesített elvárás, azonban általuk követett</p>	<p>Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára kifejezetten nehezen érthetők meg, ugyanakkor megjelölik az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket és tartalmaznak jogorvoslati tájékoztatást.</p> <p>Az adatkezelő nem vagy csak kivételes jelleggel mérlegeli a megismerni kívánt adatok tartalmi elemzése alapján mérlegeli az igénylés teljesítését, ugyanakkor az igénylés teljes teljesítésének hiányában a válasz tartalmát megalapozó tényekre legalább összefoglalóan utal a válaszban.</p> <p>Az adatkezelő az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban legalább értelmezhetően körülírja bizonytalanságának okát, de a válaszból a bizonytalanság pontos tartalmára és a pontosítás lehetséges irányára csak következtetni lehet.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására egységesített válszmintákat a) alkalmaz, amelyek lényegi tartalmát legalább azokban az esetekben egyedi információkkal egészíti ki, amikor ez a nyilvánosság korlátozásának meggyőző alátámasztásához szükséges, b) nem alkalmaz, de ennek ellenére minden válasz esetében – az alkalmazott jogszabályi rendelkezésekre és a jogorvoslati tájékoztatásra is kiterjedően – egyértelmű annak jogi tartalma.</p>	<p>Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára érthetetlenek, illetve azok nem jelölik meg az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket vagy nem tartalmaznak jogorvoslati tájékoztatást.</p> <p>Az adatkezelő nem vagy csak kivételes jelleggel mérlegeli a megismerni kívánt adatok tartalmi elemzése alapján az igénylés teljesítését, illetve az igénylés teljes teljesítésének hiányában a válasz tartalmát megalapozó tényekre a válaszban nem utal.</p> <p>Az adatkezelő az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban semmilyen módon nem jelöli meg a bizonytalanság okát.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására egységesített válszmintákat a) alkalmaz, amelyek lényegi tartalmát egyedi információkkal nem egészíti ki, b) nem alkalmaz, és ez arra vezet, hogy a válaszok legalább egy része esetében nem egyértelmű annak jogi tartalma.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
		tényleges gyakorlat a mintaválaszok egyediesítésének elvégzése.		
E. A válaszok tartalmi megalapozottsága	<p>Az adatkezelőnek a közérdekű adatigénylések minél szélesebb körű teljesítése kiemelten deklarált célja, az adatigénylések megtagadására vonatkozó javaslatokat előzetesen és időszakonként utólag is vizsgálja abból a szempontból, hogy a nyilvánosság korlátozása az adott okból a konkrét esetben is elengedhetetlen-e.</p> <p>Az adatkezelő eljárásába építve minden ügyben vizsgálja az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésének lehetőségét.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben nem éltek adatigénylők sikeres bírósági jogorvoslattal közérdekű adatigénylés megtagadása vagy nemteljesítése miatt.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben a NAIH vizsgálata nem állapított meg a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos követelések megsértését, illetve a NAIH az adatkezelőt nem hívta fel</p>	<p>Az adatkezelőnek a közérdekű adatigénylések minél szélesebb körű teljesítése deklarált célja, és az adatigénylések tartalmi okból való megtagadására vonatkozó javaslatokat legalább előzetesen vizsgálja abból a szempontból, hogy a nyilvánosság korlátozása az adott okból a konkrét esetben is elengedhetetlen-e.</p> <p>Az adatkezelő legalább a konkrétan meghatározott iratok kiadására irányuló adatigénynek esetén eljárásába építve minden ügyben vizsgálja az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésének lehetőségét.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben az összes elutasított adatigénylés számának legfeljebb 10%-át elérő arányban éltek adatigénylők sikeres bírósági jogorvoslattal közérdekű adatigénylés megtagadása vagy nemteljesítése miatt.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben a NAIH vizsgálata az összes elutasított adatigénylés számának legfeljebb 10%-át elérő</p>	<p>Az adatkezelőnek a közérdekű adatigénylések minél szélesebb körű teljesítése ugyan nem deklarált célja, ám az adatigénylések tartalmi okból való megtagadására vonatkozó javaslatokat legalább előzetesen vizsgálja abból a szempontból, hogy a nyilvánosság korlátozása az adott okból a konkrét esetben is elengedhetetlen-e.</p> <p>Az adatkezelő legalább erre irányuló adatigénylői igény, illetve a megtagadás adatkezelő általi vitatása esetén érdemben vizsgálja, hogy a konkrétan meghatározott iratok kiadására irányuló adatigénynek az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésével is elintézhető-e.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben az összes elutasított adatigénylés számának 10%-ánál magasabb, de legfeljebb azok 30%-át elérő arányban éltek adatigénylők sikeres bírósági jogorvoslattal közérdekű adatigénylés megtagadása vagy nemteljesítése miatt.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben a NAIH vizsgálata az összes</p>	<p>Az adatkezelőnek a közérdekű adatigénylések minél szűkebb körű teljesítése deklarált vagy informálisan érvényesített célja, érdemi ellenőrzés csak az adatok kiadására vonatkozó javaslatok esetében működik.</p> <p>Az adatkezelő nem vizsgálja, hogy a konkrétan meghatározott iratok kiadására irányuló adatigénynek az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésével is elintézhető-e.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben az összes elutasított adatigénylés számának 30%-ánál magasabb arányban éltek adatigénylők sikeres bírósági jogorvoslattal közérdekű adatigénylés megtagadása vagy nemteljesítése miatt.</p> <p>Az adatkezelővel szemben az elmúlt öt évben a NAIH vizsgálata az összes elutasított adatigénylés számának 30%-át meghaladó arányban állapított meg a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos követelések megsértését, illetve az adatkezelő nem adta ki legalább ezek 80%-a esetében az adatokat a NAIH felhívására az adatigénylőnek.</p> <p>Az adatkezelő semmilyen formában nem osztja meg a munkatársaival a közérdekű</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	<p>közérdekű adat kiadására az adatigénylőnek.</p> <p>Az adatkezelő intézményesített formában követi a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárásai és statisztikai tapasztalatait, ennek eredményeit a munkatársakkal megosztja és azok hasznosítását ellenőrzi.</p>	<p>arányban állapított meg a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos követelések megsértését, ugyanakkor az adatkezelő ezek mindegyike esetében kiadta az adatokat a NAIH felhívására az adatigénylőnek.</p> <p>Az adatkezelő intézményesített formában követi a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárásai és statisztikai tapasztalatait, ennek eredményeit a munkatársakkal megosztja, ám azok hasznosítását nem ellenőrzi.</p>	<p>elutasított adatigénylés számának legfeljebb 30%-át elérő arányban állapított meg a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos követelések megsértését, ugyanakkor az adatkezelő ezek legalább 80%-a esetében kiadta az adatokat a NAIH felhívására az adatigénylőnek.</p> <p>Az adatkezelő nem követi intézményesített formában a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárásai és statisztikai tapasztalatait, azonban a legfontosabb ügyek tanulságait a munkatársakkal megosztja.</p>	<p>adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárásai és statisztikai tapasztalatait.</p>
F. A költségtérítések meghatározása	<p>Az adatkezelő az elmúlt három évben csak úgy állapított meg költségtérítést, hogy ezek mindegyike valós egyedi költségbeclésen alapul, és az adatkezelő felajánlott a megismerni kívánt információk lényegének megismerését biztosító, alacsonyabb költségtérítéssel járó alternatívát (pl. az igényelt adatok körének szűkítése, okiratok helyett az azokban foglalt adatok átadása, a releváns iratok kiválasztása iratbetekintésen) az adatigénylő számára.</p> <p>Az adatkezelő egyáltalán nem állapít meg alacsony, az adatigénylő és az adatkezelői szervezet adminisztratív terheit is feleslegesen növelő költségtérítéseket, illetve általában is csak a napi szervezeti működés keretei között ésszerű munkaszervezéssel nem</p>	<p>Az adatkezelő által megállapított költségtérítésekkel érintett adatigénylések száma csak abban az esetben éri el az elmúlt három év átlagában az adatkezelő által teljesíteni kívánt összes adatigénylés számának 10%-át, ha ezek mindegyike valós egyedi költségbeclésen alapul, és az adatkezelő felajánlott a megismerni kívánt információk lényegének megismerését biztosító, alacsonyabb költségtérítéssel járó alternatívát az adatigénylő számára.</p> <p>Az adatkezelő egyáltalán nem állapít meg alacsony, az adatigénylő és az adatkezelői szervezet adminisztratív terheit is feleslegesen növelő költségtérítéseket, de a jogszabály által lehetővé tett körben megállapít költségtérítést.</p> <p>A költségtérítések összege és megfizetésük aránya nem igazolja,</p>	<p>Az adatkezelő által megállapított költségtérítésekkel érintett adatigénylések száma csak abban az esetben éri el az elmúlt három év átlagában az adatkezelő által teljesíteni kívánt összes adatigénylés számának 10%-át, ha ezek mindegyike valós egyedi költségbeclésen alapul.</p> <p>Az adatkezelő a jogszabály által lehetővé tett körben állapít meg költségtérítést, ezek összegszerű jogszabályi megalapozásán túl egyéb szempontot e körben nem vizsgál és nem érvényesít.</p> <p>A költségtérítések összege és megfizetésük aránya igazolja, hogy azok minden érintett igénylés esetében érdemben akadályozzák az adatok megismerését, de nem lehetetlenítik el azt.</p>	<p>Az adatkezelő által megállapított költségtérítésekkel érintett adatigénylések száma úgy lépi túl az elmúlt három év átlagában az adatkezelő által teljesíteni kívánt összes adatigénylés számának 10%-át, hogy ezek mindegyike nem alapult valós egyedi költségbeclésen.</p> <p>Az adatkezelő a jogszabály által lehetővé tett körben és összegben is megállapít költségtérítést.</p> <p>A költségtérítések összege és megfizetésük aránya igazolja, hogy azok az érintett, nem extrém mélységű igénylések esetén is ellehetetlenítik az adatok megismerését.</p> <p>Az adatkezelő az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékének megállapítására egyáltalán nem alkalmaz előzetesen írásban rögzített követelményeket.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	<p>teljesíthető igénylések esetében állapít meg költségtérítést.</p> <p>A költségtérítések összege és megfizetésük aránya igazolja, hogy azok egyáltalán nem vagy csak az extrém mélységű igénylések esetén akadályozzák az adatok megismerését.</p> <p>Az adatkezelő az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékének megállapítására saját módszertannal, illetve írásban rögzített gyakorlattal rendelkezik, amelyet közzétesz vagy az adatigénylő számára megismerhetővé tesz.</p> <p>Az adatkezelő a költségtérítés megállapításáról szóló tájékoztatásaiban mindig részletes, áttekinthető és ténybeli hivatkozásokkal alátámasztott indokolással, az egyes elkülöníthető költségelemek elkülönített megjelölésével jelöli meg a költségtérítés kiszámításának módját, valamint valós konzultációs lehetőséget ajánl az igényelt adatkörnek a költségeket vagy egyes elemeit csökkentő módosításához.</p>	<p>hogy azok az extrém mélységű igénylések körén túl érdemben akadályoznák az adatok megismerését.</p> <p>Az adatkezelő az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékének megállapítására saját módszertannal, illetve írásban rögzített gyakorlattal rendelkezik, amelyet azonban nem tesz az adatigénylők számára megismerhetővé, viszont az abban alkalmazott szempontokat a költségtérítés felszámítása indokolásának részévé teszi.</p> <p>Az adatkezelő a költségtérítés megállapításáról szóló tájékoztatásaiban mindig részletes, áttekinthető és ténybeli hivatkozásokkal alátámasztott indokolással, az egyes elkülöníthető költségelemek elkülönített megjelölésével jelöli meg a költségtérítés kiszámításának módját, valamint az adatkezelő erre irányuló kérésére érdemben egyeztet az igényelt adatkörnek a költségeket vagy egyes elemeit csökkentő módosításáról.</p>	<p>Az adatkezelő az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékének megállapítására legalább egyes költségelemek tekintetében alkalmaz előzetesen írásban rögzített követelményeket, amelyeket a költségtérítés felszámítása indokolásának részévé tesz.</p> <p>Az adatkezelő a költségtérítés megállapításáról szóló tájékoztatásaiban mindig részletes, de az egyes költségelemeket vagy a felszámítás pontos ténybeli alapjait meg nem jelölő indokolással adja meg a költségtérítés kiszámításának módját.</p>	<p>Az adatkezelő a költségtérítés megállapításáról szóló tájékoztatásaiban nem vagy annak tartalmi ellenőrzésére nem alkalmas részletességgel adja meg a költségtérítés kiszámításának módját.</p>
A közérdekű adatokkal kapcsolatos feladatok	<p>Az adatkezelő az adatigénylésekkel kapcsolatos eljárásról részletes, a szervezet sajátosságaihoz igazított tartalmú, az egyes igénylések megválaszolására következetesen</p>	<p>Az adatkezelő az adatigénylésekkel kapcsolatos eljárásról az egyes igénylések megválaszolására következetesen alkalmazott belső szabállyal rendelkezik, aminek alapján legalább a válaszadással és</p>	<p>Az adatkezelő az adatigénylésekkel kapcsolatos eljárásról belső szabállyal rendelkezik, aminek alapján legalább a válaszadással összefüggő felelősség teljes belső előkészítési és döntési rendje</p>	<p>Az adatkezelő az adatigénylésekkel kapcsolatos eljárásról belső szabállyal nem rendelkezik.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	<p>alkalmazott belső szabállyal rendelkezik, amely alapján a válaszával és az azt segítő közreműködési feladatokkal összefüggő felelősség teljes belső előkészítési és döntési rendje is egyértelmű.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylések fogadásával kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség egyértelműen rendezett az adatigénylő és a munkatársak számára is.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylésekre adott válaszok kiküldésével kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség egyértelműen rendezett az adatigénylő és a munkatársak számára is.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és az egyes munkatársak munkaköri leírásai alapján az adatigénylések megválaszolásáért elsődlegesen felelős és az őket távollétükben helyettesítő munkatársak személye is pontosan és minden érintett által ismert módon meghatározott.</p>	<p>az azt segítő közreműködési feladatokkal összefüggő felelősség teljes belső előkészítési és döntési rendje egyértelmű.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylések fogadásával kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség egyértelműen rendezett a munkatársak számára, és bár az adatigénylő ezt egy konkrét igénylés esetén nem feltétlenül látja át, ám ez az igénylések előterjesztésében számára akadályt nem jelent.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylésekre adott válaszok megküldésével kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség egyértelműen rendezett a munkatársak számára, és bár az adatigénylő ezt egy konkrét igénylés esetén nem feltétlenül látja át, ám ez az igénylésekkel kapcsolatos kommunikációban számára akadályt nem jelent.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és az egyes munkatársak munkaköri leírásai alapján az adatigénylések megválaszolásáért elsődlegesen felelős és az őket távollétükben helyettesítő munkatársak személye ugyan nem egyértelműen meghatározott, de egyedi munkáltatói intézkedésekkel a feladatok folyamatos ellátása megfelelően biztosított.</p>	<p>egyértelmű, az azt segítő közreműködési feladatoké azonban nem.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylések fogadásával kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség ugyan nem rendezett, azonban az adatkezelő az igénylések fogadását és azonosítását következetesen biztosítja.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylésekre adott válaszok megküldésével kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség ugyan nem rendezett, azonban az adatkezelő az igénylések megválaszolását következetesen biztosítja.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és az egyes munkatársak munkaköri leírásai alapján csak az adatigénylések megválaszolásáért elsődlegesen felelős munkatársak személye egyértelműen meghatározott, de a helyettesítés rendje eseti munkáltatói döntéseken alapul, amelyek legalább az esetek egy részében nem biztosítják a feladatok folyamatos ellátását.</p>	<p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylések fogadásával kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség nem rendezett, az adatkezelő az igénylések fogadását és azonosítását nem biztosítja következetesen.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és a honlapján közzétett információk alapján az adatigénylésekre adott válaszok megküldésével kapcsolatos feladatokért való szervezeti és vezetői felelősség nem rendezett, az adatkezelő az igénylések megválaszolását nem biztosítja következetesen.</p> <p>Az adatkezelő belső szabályzatai és az egyes munkatársak munkaköri leírásai alapján sem az adatigénylések megválaszolásáért elsődlegesen felelős munkatársak, sem helyettesítésük rendje nincs meghatározva.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
H. A munkatársak képzése	<p>Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársai mindannyian legalább évente részt vesznek az e feladataikra vonatkozó ismereteket átfogó képzésen, illetve továbbképzésen, amelynek tartalma az adatkezelő működési sajátosságaihoz igazodik, a képzési anyag pedig bármely munkatárs számára hozzáférhető marad. Az adatkezelő információszabadsággal összefüggő képzéseit legalább egy évre előre összeállított képzési tervben tervezi.</p> <p>Az adatkezelő egyéb, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatait kezelői munkatársai 90%-a legalább két évente részt vesz legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p> <p>Az adatkezelő minden új munkatársa részt vesz a munkába állását követő egy hónapon belül legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p>	<p>Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársai legalább évente részt vesznek az e feladataikra vonatkozó ismereteket átfogó képzésen, illetve továbbképzésen, de a képzés tartalma nem igazodik az adatkezelő működési tulajdonságaihoz. Az adatkezelő információszabadsággal összefüggő képzéseit legalább egy évre előre tervezi, a képzésben érintettek körét is azonosító képzési terve azonban nincs.</p> <p>Az adatkezelő egyéb, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatait kezelői munkatársainak legalább fele legalább két évente részt vesz legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p> <p>Az adatkezelő minden új munkatársa részt vesz a munkába állását követő egy hónapon belül legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p>	<p>Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársai legalább egy alkalommal részt vesznek az e feladataikra vonatkozó ismereteket átfogó képzésen, illetve továbbképzésen. Az adatkezelő információszabadsággal összefüggő képzéseit nem tervezi előre.</p> <p>Az adatkezelő egyéb, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatait kezelői munkatársainak legalább fele részt vett már legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p> <p>Az adatkezelő új munkatársainak legalább fele részt vesz a munkába állását követő egy hónapon túl, de egy éven belül legalább az információszabadság alapfogalmait és az adatkezelő legfontosabb kötelezettségeit ismertető képzésen vagy továbbképzésen.</p> <p>Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársainak helyettesítésére kijelölt munkatársak ehhez képzésben nem részesülnek, viszont kiemelt vezetői és szakmai</p>	<p>Az adatkezelő információszabadsággal összefüggő képzéseket a munkatársainak nem tart, képzés terve nincs</p> <p>Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársainak e feladat ellátásához sem képzést, sem kiemelt vezetői vagy szakmai segítséget sem kapnak.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársainak helyettesítésére kijelölt munkatársak legalább évente részt vesznek az e feladatokra vonatkozó ismereteket átfogó képzésen, illetve továbbképzésen.	Az adatkezelő adatigénylésekre adott válaszokat előkészítő és azokról döntő munkatársainak helyettesítésére kijelölt munkatársak legalább egy alkalommal, helyettesítésre történt kijelölésük alapján e feladatokra vonatkozó ismereteket átfogó képzésen.	támogatást kapnak a feladat elvégzéséhez.	

4.3 Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag 1. moduljához

A. Válaszadási arányok

1. A közérdekű adatigénylések hány százalékára küldenek választ a jogszabályban meghatározott határidőkön belül? Az esetek hány százalékában fordul elő, hogy az igénylő késve sem kap választ?

A válaszadási arányokra vonatkozó kérdések annak az értékelésében nyújtanak segítséget, hogy az adatkezelő mennyire képes biztosítani a közérdekű adatigénylések határidőben történő megválaszolását. Az értékeléshez kizárólag az adatigénylésekre vonatkozó meglévő statisztikai adatok elemzése és az értékelési szempontok alapján történő minősítése szükséges, így e kérdések megválaszolása egyben azt is segítheti, hogy az adatkezelő áttekintse az ezek gyűjtésével és hozzáférhetőségével kapcsolatos eljárásait és gyakorlatait. Az értékelési szempontok a válaszadási határidők, azok meghosszabbítása és a késedelmes válaszadás miatti, utóbb megalapozottnak bizonyuló jogorvoslatok esetében is az összes igényléshez viszonyított arányt veszik alapul, így kevesebb benyújtott adatigénylés esetén egy-egy mulasztásnak az ügy egyedi jelentőségénél nagyobb hatása lehet az értékelés eredményére. Ezt természetesen a minősítési eredmény értelmezésénél, a szükséges intézkedések meghatározásakor is érdemes figyelembe venni.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 28. § (1) bekezdése alapján „[a] közérdekű adat megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be”⁵³. Mivel ez a rendelkezés azt is rögzíti, hogy „[a] közérdekből nyilvános adatok megismerésére a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni”, ezért formájától és feladójától függetlenül minden olyan megkeresést, kérelmet vagy bármely más formában előterjesztett igényt, amely az adatkezelő által kezelt közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok megismerésére irányul, az Infotv. 28. § (1) bekezdése szerinti közérdekű adatigénylésnek kell tekinteni és ennek megfelelően, az erre irányadó formában és határidőben kell elbírálni. Bár az egyértelműség érdekében célszerű, ha az adatigénylő hivatkozik is az Infotv. e szabályaira⁵⁴, önmagában az, hogy az adatigénylő nem vagy nem megfelelő tartalommal hivatkozik az alkalmazni kívánt megismerési szabályokra, még nem alap arra, hogy az adatkezelő ne tartalma szerint (adatigénylésként) válaszolja meg a megkeresést. Ugyanakkor természetesen nem kell az Infotv. közérdekű adatok megismerésére vonatkozó szabályait alkalmazni akkor, ha a megkeresésből egyértelmű, hogy az másra (például személyes adat megismerésére, közérdekű bejelentés megtételére, közigazgatási hatósági ügygel összefüggő joggyakorlásra) irányul.

Az adatigénylő nevén és elérhetőségén túl (cím, e-mail cím) – amelyre a tájékoztatás megküldését kéri – egyéb adatok megadására nem köteles. Az adatigénylő személyes adatai az Infotv. 28. § (2) bekezdése alapján csak annyiban kezelhetők, amennyiben az az igény teljesítéséhez, az egy éven belüli ismételt azonos tartalmú adatigénylés formái alapú elutasításához, illetve az igény teljesítéséért megállapított költségtérítés megfizetéséhez szükséges. Ebből az is következik, hogy az igénylő személyes adatai az igényléssel kapcsolatos, vélt vagy valós szándékai vizsgálatára sem használhatók fel.⁵⁵ Az adatkezelő nem jogosult a személyazonosság ellenőrzésére, és nem kérhet nyilatkozatot az adatkérés céljáról, motivációjáról sem⁵⁶.

A törvényi szabályok ilyen értelmezése szerinti minden közérdekű adatigénylésre vonatkozik tehát az adatkezelő válaszadási kötelezettsége, amelyet az Infotv. 29. § (1) bekezdése határidőhöz kötve úgy

⁵³ Az adatigénylések szóbeli előterjesztését az alább hivatkozott veszélyhelyzeti kormányrendelet a koronavírussal összefüggő válsághelyzetek idejére kizárták.

⁵⁴ NAIH Tájékoztató a közérdekű adatigénylések menetéről, 2021. június 25., <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlemlenyek?download=130:a-nemzeti-adatvedelmi-es-informacioszabadsag-hatosag-tajekoztatoja-a-kozerdeku-adatigenyleseket-meneterol>

⁵⁵ A NAIH állásfoglalása visszaélésszerű adatigénylésről, 2020. április 24., NAIH/2020/3433/2.

⁵⁶ NAIH Tájékoztató a közérdekű adatigénylések menetéről

rögzít, hogy „[a] közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget”.

A válaszadási kötelezettség alól az Infotv. 29. § (1a) - (1b) bekezdése alapján kivétel az az eset, amikor az igénylés azonos igénylő által egy éven belül benyújtott, azonos adatkörre irányuló adatigényléssel megegyezik, az adatokban pedig időközben nem állt be változás, valamint az is, ha az igénylő nem adja meg nevét, nem természetes személy igénylő esetén megnevezését, valamint azt az elérhetőséget, amelyen számára az adatigényléssel kapcsolatos bármely tájékoztatás és értesítés megadható. A NAIH⁵⁷ és az adatperekben eljáró bíróságok következetes gyakorlata alapján azonban az azonos tartalmú ismételt igénylésre vonatkozó válaszadási kivétel csak abban az esetben alkalmazható, hogyha az adatigénylő a korábbi adatigénylést teljesítette.

Minden határidőre – így a 2. és 3. kérdéshez adott magyarázatokban részletesen leírt költségtérítés-megállapítási, pontosítási és meghosszabbított határidőkre is – egyaránt igaz, hogy azokat naptári napban és az adatigénylés beérkezésétől kell számítani. Tehát elektronikus úton benyújtott igénylések esetén a határidő kezdő időpontja az az időpont, amikor az e-mail megérkezett a közfeladatot ellátó szerv postafiókjába, függetlenül attól, hogy az például munkaszüneti napra, vagy az igazgatási, törvénykezési szünet időpontjára esik.⁵⁸ Ugyanakkor az Infotv. nem tartalmaz szabályt arra az esetre, amikor a határidők munkaszüneti napon járnak le, így azok esetében alkalmazható lehet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:3. § (3) bekezdésének azon szabálya, amely szerint „[h]a a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le”. Ugyanezen szabály alkalmazhatóságát a szintén az Infotv.-ben és szintén naptári napban meghatározott perindítási határidő vonatkozásában a bírói gyakorlat az adatigénylő oldalán következetesen elismeri⁵⁹.

2. Milyen arányban tartják meg a határidőt, illetve történik meg késve a válaszadás az érdemi (ezen belül az adatkérést teljesítő, azt megtagadó vagy az adatok hiányát megállapító) válaszok, illetve a nem érdemi (ezen belül a válaszadási határidőt meghosszabbító, költségtérítést megállapító és az igénylés pontosítását kérő) válaszok esetében?

Az adatigénylésre küldött válaszok határidőben történő teljesítését azért érdemes a válaszok tartalma szerint is megvizsgálnia az adatkezelőnek, mert az erre vonatkozó adatok segíthetnek megállapítani a válaszadási folyamat elhúzódásának okait vagy éppen a gyakorlatban rejlő tartalékokat. A nem érdemi válaszadásra vonatkozó jogszabályi határidők az alábbiak:

A határidő meghosszabbításáról (ennek indokairól és időtartamáról lásd a 3. kérdéshez adott magyarázatot) szóló tájékoztatást minden esetben az addig irányadó határidőn belül kell az adatigénylőnek megküldeni, így ezek esetében a határidő mindig egybeesik a meghosszabbítás előtt irányadó határidővel.

Az eredeti válaszadási határidőn belül kell az adatigénylőt az Infotv. 29. § (3) bekezdése alapján megállapított költségtérítés megállapításáról és összegéről tájékoztatni. Az e tájékoztatástól az igénylés ennek tudatában való fenntartására vonatkozó – 30 napon belül megtehető – adatigénylői nyilatkozatig eltelt idő azonban az adatigénylés teljesítésére irányadó határidőbe az Infotv. 29. § (3a) bekezdése alapján nem számít bele, illetve ugyanezen § (4) bekezdése alapján az ott meghatározott esetkörbe tartozó, jelentősebb összegű költségtérítések esetén az adatigénylést csak a költségtérítésnek az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül kell teljesíteni.

Végül az adatigénylésnek az Infotv. 28. § (3) bekezdése szerinti pontosításra is az adatigénylés teljesítésére irányadó határidőn belül kell felhívnia az adatkezelőnek az adatigénylőt.

⁵⁷ NAIH/2015/4710/2/V. számú állásfoglalás,

⁵⁸ A „közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek” bírósági gyakorlata tárgykörére felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye, 2017.EI.II.J.GY.P.3. szám, p. 47.

⁵⁹ A „közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek” bírósági gyakorlata tárgykörére felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye, 2017.EI.II.J.GY.P.3. szám, p. 12.

3. Az összes adatigénylésre adott válaszhoz mérten milyen arányban hosszabbítja meg az adatkezelő a válaszadási határidőt? Mely jogszabályi rendelkezésre hivatkozik ennek alátámasztásaként?

A 15 napos válaszadási határidő az Infotv. 29. § (2) bekezdése alapján egy alkalommal 15 nappal meghosszabbítható akkor, ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár. Erről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

Emellett a koronavírus járvánnyal összefüggő veszélyhelyzeti időszakokra kormányrendeletek⁶⁰ adtak lehetőséget a válaszadási határidő 45 nappal, majd újabb mérlegelés alapján újabb 45 nappal történő meghosszabbítására akkor, ha az igénynek az egyébként irányadó határidőn belül történő teljesítése a közfeladatot ellátó szerv veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatai ellátását veszélyeztetné.⁶¹

4. A válaszadási határidő meghosszabbításáról szóló tájékoztatások tartalmazzák-e az alkalmazott jogszabályi rendelkezés pontos hivatkozását, valamint az annak alkalmazására alapot adó, a konkrét igénylés kapcsán felmerülő tények megjelölését?

A válaszadási határidő meghosszabbítását – éppúgy, mint az adatigénylést megtagadó vagy azt a kért adat vagy az adatkezelői minőség hiányában elutasító választ – az adatkezelőnek indokolnia kell. Ugyan az Infotv. 31. § (2) bekezdése kifejezett bizonyítási kötelezettséget csak a megtagadás jogszerűsége, indokai, valamint a költségtérítés megalapozottsága tekintetében telepít az adatkezelőre, a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog azonban az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében elismert alapjog, így a megismerés korlátozására vonatkozó minden intézkedésnek, így a határidő meghosszabbításának is az adatigénylő által megismerhető és jogorvoslattal hatékonyan vitatható tényállításokon és jogszabályi hivatkozásokon kell alapulnia.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában rámutatott, hogy az információszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. Ez a válaszadási határidők meghosszabbítása esetén azzal jár, hogy az adatkezelőnek nem elég általánosan hivatkoznia a határidőhosszabbítást megalapozó körülményekre, hanem valószínűsítene kell azok fennállását, azaz pontosan meg kell jelölnie azok ténybeli alapját. Az Alkotmánybíróság a 15/2021. (V. 13.) AB határozatában ebből kiindulva a járványügyi veszélyhelyzettel összefüggő határidőhosszabbításokra vonatkozó szabályok alkalmazásával kapcsolatos alkotmányossági követelményként kifejezetten rögzítette, hogy az adatkezelőnek rögzítenie kell azokat az okokat, amelyek valószínűsítik, hogy az adatigénylésnek az információs önrendelkezési szabadságról szóló törvényben rögzített határidőn belüli teljesítése a veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatainak ellátását veszélyeztette volna.

Az adatkezelő ugyan az esetleges későbbi jogorvoslati eljárásban nincs kötve az adatigénylésre adott válaszaiban tett nyilatkozataihoz (így például sikerrel korlátozhatja valamely megtagadási ok alapján a megismerést akkor is, ha határidőn túl vagy hiányosan válaszolt, illetve alaptalanul vagy kellő indokolás nélkül hosszabbította meg a válaszadási határidőt), azonban a jóhiszemű joggyakorlás kötelezettsége mellett a saját erőforrásainak kíméletét is hatékonyabban biztosíthatja akkor, hogyha a határidőhosszabbítást pontos jogszabályi és ténybeli hivatkozással támasztja alá. Ez a gyakorlat ugyanis alkalmas lehet arra is, hogy az adatkezelő a felesleges vagy idő előtti jogorvoslati kérelmeket megelőzze.

5. A közérdekű adatigénylések hány százalékában érkezik az adatigénylés késedelmes teljesítése miatti panasz az adatkezelőhöz, illetve szerez tudomást az adatkezelő emiatt a NAIH-hoz érkezett bejelentésről?

⁶⁰ A veszélyhelyzet idején az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésekről szóló 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet és 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet, valamint az utóbbi hatályát meghosszabbító 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelet és az azt újból hatályba léptető 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet.

⁶¹ A NAIH tájékoztatója a közérdekű adatigénylések teljesítésére irányadó rendelkezések veszélyhelyzet miatti változásáról, 2021. szeptember 30., <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlomenyek?download=452:tajekoztato-a-kozerdeku-adatigenyleseket-teljesitesere-iranyado-rendeletek-jarvanyugyi-veszelyhelyzet-miatti-valtozasarol-2021-09-30-tol>

Az adatkezelés nemteljesítése és késedelmes teljesítése az adatigénylő oldaláról nézve nemigen különíthető el, hiszen ő csak azt érzékeli, hogy nem érkezett határidőben válasz, és az adatkezelő további szándékai számára nem ismertek. A jogorvoslathoz való jog a határidő eredménytelen elteltével megnyílik az adatigénylő számára, ekkortól már az ő 30 napos perindítási határideje [Infotv. 31. § (3) bekezdés] és a NAIH-hoz fordulásra rendelkezésre álló egy éves határideje [Infotv. 52. § (1a) bekezdés] telik, így, ha jogorvoslattal kíván élni, akkor mást nem is nagyon tehet, mint hogy abból indul ki, hogy az adatkezelő nem kívánja az igénylést teljesíteni.

Ennek ellenére természetesen az adatigénylők a gyakorlatban számos esetben érdeklődnek a határidő letelte után az adatkezelőnél az ügy állásáról, illetve sürgetik a válaszadást. Ha ebben a szakaszban magát az adatigénylést is megismétlik (az ismételt adatigénylések válasz nélkül hagyását lehetővé tevő szabály itt korábbi válasz hiányában egyáltalán nem jön számításba), akkor azt a jelen önértékelés során egyszerre lehet indokolt a késedelmes válaszadás miatti panasznak és új igénylésnek tekinteni.

A NAIH vizsgálatát az Infotv. 52. § (1) bekezdése alapján az adatigénylő kifejezetten a válasz késedelme miatt is kezdeményezheti, de az önértékelési kérdés megválaszolása során érdemes az 52. § (1a) bekezdés szerinti, tehát a válaszadási kötelezettség megállapítására irányuló kezdeményezéseket is e körbe sorolni abban az esetben, ha az adatigénylő azért fordult a hatósághoz, mert nem kapott határidőben választ az igénylésére, mert ezek mögött is a válaszadás késedelme áll.

6. A közérdekű adatigénylésekkel összefüggő NAIH megkeresések hány százalékára válaszolnak a törvényes, illetve a NAIH által meghatározott határidőn belül?

Az Infotv. fentebb már hivatkozott 52. § (1) bekezdése alapján a NAIH-nál bejelentéssel bárki (azaz nem csak maga az adatigénylő) vizsgálatot kezdeményezhet arra hivatkozással, hogy a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogok gyakorlásával kapcsolatban jogsérelem következett be, vagy annak közvetlen veszélye fennáll. Ezen eljárás megindítására abban az esetben ad egy éves, az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított jogvesztő határidőt a § (1a) bekezdése, hogyha a bejelentés az adat kiadása elmaradásának, illetve a költségtérítés megállapításának jogellenességén alapul. E vizsgálat nem minősül közigazgatási hatósági eljárásnak, annak eredményeként a hatóság nem kötelezheti, de felhívhatja az adatkezelőt a jogsértés megszüntetésére, ugyanakkor ennek eredménytelensége esetén az Infotv. 31. § (3) bekezdés második mondata alapján az adatigénylő perindítási lehetősége ismét megnyílik, illetve az Infotv. 64. § (1) bekezdése alapján a NAIH maga is pert indíthat az adatkezelővel szemben.

A vizsgálati eljárás során jellemzően kétféle, határidőhöz kötött teljesítendő megkereséssel él a NAIH az adatkezelő felé. Egyfelől a tényállás feltárásának részeként az Infotv. 54. § (1) bekezdés c) pontja alapján a vizsgált adatkezelőtől, illetve az adatkezelő bármely munkatársától írásbeli és szóbeli felvilágosítást kérhet, amelynek határidejét a NAIH maga állapítja meg, és a megkeresésben közli. A vizsgálat lezárása után pedig az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján akkor, *„ha a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogok gyakorlásával kapcsolatos jogsérelem vagy annak közvetlen veszélye fennállását állapítja meg, az adatkezelőt a jogsérelem orvoslására, illetve annak közvetlen veszélye megszüntetésére szólítja fel”*. Az e felszólítással kapcsolatos intézkedések megtételéről, illetve – egyet nem értése esetén – álláspontjáról a felszólítás kézhezvételétől számított harminc napon belül kell az adatkezelőnek írásban tájékoztatnia a Hatóságot az Infotv. 56. § (2) bekezdése alapján.

7. Hogyan változott a válaszadási arány és az adatigénylések száma az elmúlt öt évben?

Az önértékelési kérdések viszonylag hosszú, ötéves visszatekintési időtávja elsősorban azt szolgálja, hogy kellő számosságú adatot értékeljünk a kevesebb adatigénylést kapó adatkezelők esetében is, de a többéves statisztikák áttekintése abban is segítséget nyújthat, hogy az adatkezelő az igénylésekkel kapcsolatos feladatainak és azok teljesítésének alakulásában trendeket azonosítson. Mindettől függetlenül az értékelési szempontok szigorúbban – és így nagyobb súllyal – az önértékelés elvégzését megelőző egy év gyakorlatát értékeli.

B. Nyomon követés, ellenörzés és jelentéskészítés

8. Milyen rendszerek működnek az adatkezelőnél az adatigénylések, illetve az azokkal kapcsolatos hatósági megkeresések és válaszok naplózására, nyomon követésére és ellenörzésére? Működik-e az adatigénylések megválaszolását támogató, esetleg annak egyes lépéseit automatizáló informatikai rendszer az adatkezelőnél?

9. Mennyire alkalmasak ezek a rendszerek arra, hogy az adatkezelőt hozzásegítsék a határidőben való válaszadás biztosítására?

Az Infotv. 30. § (3) bekezdés második mondata alapján közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok megismerésére irányuló „elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő nyilvántartást vezet, és az abban foglaltakról minden évben január 31-éig tájékoztatja a Hatóságot”. Ezzel egyidejűleg az adott szervre vonatkozó közérdekű adatokkal kapcsolatos kötelező statisztikai adatszolgáltatást az általános közzétételi lista II. 15. közzétételi egységében is nyilvánosságra kell hoznia az adatkezelőnek az Infotv. 1. melléklete alapján. Ugyan sem e nyilvántartás, sem a hatóságnak nyújtott tájékoztatás pontos formájára nem ad az Infotv. részletes szabályozást, azonban a NAIH évente alkalmazásra ajánlott adatlapot tesz közzé⁶² az adatkezelők számára, ami segítséget nyújt mindhárom kötelezettség teljesítéséhez.

A határidők hatékony megtartása, illetve az adatigénylésekkel összefüggő gyakorlat tartalmi ellenörzése ugyanakkor nemcsak az elutasított, hanem a teljesített igénylések és megválaszolásuk nyomon követését is feltételezi, aminek valamilyen formában – elsősorban a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló, az Infotv. 30. § (6) bekezdése alapján kötelezően elkészítendő szabályzatban – különösen azoknak az adatkezelőknek indokolt intézményesíteniük, amelyek nagyobb számban vagy számos szervezeti egység együttműködésével válaszolnak meg adatigényléseket. A kérdésben említett nyilvántartási, illetve informatikai rendszerek lehetnek önállóak (kifejezetten az adatigénylések követésére dedikáltak), de természetesen más (iratkezelési, folyamatirányítási) rendszerek részeként is működhetnek, ám az önértékelésnél értelemszerűen az adatigénylések nyomon követésére, illetve kifejezetten a késedelmes válaszadás megelőzésére való alkalmasságukat kell értékelni.

10. Milyen rendszerességgel és hogyan vezetett az adatkezelő felsővezetése általi ellenörzés a szervezeti gyakorlat átalakításához vagy módosulásához? Hogyan befolyásolta ez a határidők megtartását?

Az adatigénylések megválaszolása ugyan a legtöbb esetben különböző (az igényléssel érintett adatokért szakmailag felelős, jogi, kommunikációs) szervezeti egységekben dolgozó munkatársak és döntéshozók összehangolt tevékenységét feltételezi, azonban a folyamat az adatkezelő nevében és felelőssége mellett zajlik le. A jogszabályoknak és megismerési jogok tartalmának, valamint az adatkezelő által védendő és érvényesítendő közérdeknek megfelelő gyakorlat folyamatos fenntartása ezért még úgy is feltételezi a felsővezetés által végzett vagy általa működtetett külső ellenörzést, hogy nincs olyan jogszabályi kötelezettség, amely ennek intézményesítését előírná. A kérdés megválaszolása az ilyen, intézményesítésük esetén célszerűen a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló, az Infotv. 30. § (6) bekezdése alapján kötelezően elkészítendő szabályzatban szabályozott ellenörzések hatásainak felmérésében nyújt segítséget.

11. Milyen intézkedéseket alkalmaz az adatkezelő, ha egy válasz késik vagy az előreláthatóan késni fog?

⁶² Lásd például a NAIH közleményét a 2021. évi elutasított adatigénylések bejelentéséről, 2021. december 20., <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlemenyek?download=471:kozlemeny-a-2021-evi-elutasított-adatigenylesek-bejelentesesrol>

12. Mennyire hatékonyak ezek az intézkedések?

Az ebben a kérdéscsoportban vizsgált nyomon követési tevékenység következetes végzésének egyik közvetlen haszna az, hogy alkalmazhatóvá tesz kifejezetten a késések és a – belső részhatáridők eredménytelen eltelte vagy az üggyel foglalkozó munkatársak akadályközlései alapján a körülmények változatlansága mellett – már előre látható késések következményeinek kezelésére szolgáló intézkedéseket. Ha ezek tipizálhatók, akkor a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló szabályzatban célszerű hozzájuk eljárást rendelni. Ezek az intézkedések szolgálhatják a felmerült akadályok elhárítását, a hiányzó erőforrások biztosítását, a mulasztásokért való személyes felelősség vizsgálatát, de természetesen az előre látható késések esetén annak mérlegelését is, hogy a jogszabályok adta keretek között a határidő meghosszabbításáról, az adatigénylés pontosításának utóbb felismert szükségességéről vagy költségtérítés megállapításáról hozzon az adatkezelő döntést.

13. Milyen eljárásai és gyakorlatai vannak az adatkezelőnek arra, hogy a korábbi adatkérések megválaszolásával kapcsolatos tapasztalatokat és ismereteket a későbbi adatigénylések gyorsabb teljesítése érdekében hasznosítsa?

Az adatigényléseket rendszeresen kapó adatkezelők esetében a korábbi adatigénylések megválaszolásával kapcsolatos részletes információk hiányában a munkatársak és a vezetők olyan munkát és mérlegeléseket kénytelenek elvégezni, amit az adatkezelői szervezet korábban már elvégzett, esetleg annak eredménye már jogorvoslati eljárásokban is megmértetett. A korábbi igénylésekkel kapcsolatos dokumentumok, szervezeti tapasztalatok felhasználása a munkafolyamatokat is gyorsítja (könnyebb megtalálni és kiadásra előkészíteni azt a dokumentumot, adatösszességet, amit vagy amivel analóg másik adatkört egyszer már kiadtunk), a folyamatot is tervezhetőbbé teszi és következetes adatnyilvánossági politika alkalmazását teszi lehetővé. A korábbi igénylésekkel kapcsolatos információk és tapasztalatok megosztása értelemszerűen akkor a leghatékonyabb, ha az információk minden döntéselőkészítő és döntéshozó számára naprakészen és adminisztratív nehézségek nélkül hozzáférhetők.

C. A határidőben történő válaszadást biztosító eljárási szabályok

14. Mennyiben és milyen módon ad eligazítást a belső eljárási szabályozás az adatigényléssel kapcsolatos belső és külső konzultációk határidőn belüli elvégzésére?

Az Infotv.-n alapuló, az 1. és 2. kérdéshez adott magyarázatban leírt válaszadási, határidőhosszabbítási, pontosítási és költségtérítés megállapítási határidők folyására általában semmilyen hatással nem bír az, ha az adatkezelőnek konzultációkat kell lefolytatnia az adatigénylés teljesítéséhez vagy a teljesíthetőség mérlegeléséhez. Ez alól mindössze egy, tételes jogon alapuló kivétel van: az Infotv. 29. § (2a) bekezdése alapján az Európai Unió valamely intézménye vagy – más – tagállama állított előállított adatok érintettsége esetén az érintett uniós intézmény vagy tagállam ezzel összefüggő megkeresésétől annak válasza beérkezéséig terjedő időtartam az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőbe nem számít bele.

Ezen kivétellel tehát az adatkezelőnek – célszerűen a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló, az Infotv. 30. § (6) bekezdése alapján kötelezően elkészítendő szabályzatban – olyan belső eljárásrendet és belső határidőket indokolt megállapítania az adatigénylés teljesítéséhez szükséges egyeztetések elvégzésére, amely a jogszabály alapján fennálló, folyamatosan számított külső határidőkhöz igazodik. Az adatigénylések megválaszolásával kapcsolatban esetleg szükséges külső (pl. a kért adatkörrel érintett természetes személyekkel és szervezetekkel, az adatfeldolgozó adatfeldolgozóival vagy az adatkéréssel érintett egyéb partnereivel) konzultációk rendjét pedig úgy célszerű megállapítani, hogy az adatkezelő belső eljárásrendje által nem kötött, adatkezelői felelősségében nem osztozó szereplők késedelme ne járhasson a válaszadás elhúzóásával.

15. Mennyiben és milyen módon ad eligazítást a belső eljárási szabályozás az adatigénylő tájékoztatására, a vele folytatott konzultációra (pl. az adatigénylés pontosításának kéréséhez), valamint ezeknek a válaszadási határidőkre gyakorolt hatására?

Az Infotv. 28. § (3) bekezdése azt rögzíti, hogy *„[h]a az adatigénylés nem egyértelmű, az adatkezelő felhívja az igénylőt az igény pontosítására”*. A pontosítás formájára és az azzal kapcsolatos eljárásra az Infotv. további szabályokat nem határoz meg, így azokat indokolt az adatkezelő belső szabályzatában – a jogintézmény célját szem előtt tartva – rendezni. E körben célszerű rendelkezni arról, hogy az adatkezelő határozzon meg határidőt a pontosításra, illetve arról, hogy hogyan kezeli az adatkezelő a pontosításig eltelt időt a teljesítési határidő számítása szempontjából. Utóbbi kérdésben például a NAIH saját, az adatigénylések teljesítését szabályozó utasítása azt mondja ki, hogy a pontosítási felhívás megküldésétől a pontosításig terjedő időtartam alatt a teljesítési határidő nyugszik, azaz ez az időtartam nem számít bele a határidőbe.⁶³ Minthogy pedig az, ha az adatigénylés az adatkezelő számára valóban nem értelmezhető, minden további, az igénylés vizsgálatát szolgáló intézkedést kizár, ezért ezt a vizsgálatot mindenképpen indokolt rövid belső határidővel, a folyamaton belül az igénylés kapcsán először elvégzett cselekményként rögzíteni.

Az Infotv.-n alapuló válaszadási, határidőhosszabbítási, pontosítási és költségtérítés megállapítási határidők számítását tételes törvényi rendelkezés alapján csak annyiban érinti az adatigénylővel folytatott konzultáció, hogy költségtérítés megállapítása esetén az ennek mérlegelésére az adatkezelőnek adott időtartam a 2. kérdéshez adott magyarázatban részletesebben leírt módon nem számít bele a határidőbe.

Az Infotv. 30. § (2) bekezdés harmadik mondata azt mondja ki, hogy *„[h]a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is”*. A rendelkezés ugyan nem tájékoztatási kötelezettséget ír elő, hanem az igénylés teljesítésének speciális módjára ad lehetőséget az adatkezelő számára, ám – amellett, hogy természetesen ez a mindkét fél és a nyilvánosság számára is ez a legegyszerűbb módja az adatigénylések teljesítésének – ennek alkalmazása során különösen fontos a forrás megjelölésének pontossága és minősége. Az adatigénylés e módon történő tényleges teljesítésére csak az vezet, ha a megjelölés kellően konkrétan, elsősorban az adatot tartalmaz internetes hivatkozás útján azonosítja a kiadott adatot.

Az adatkezelő szabad végül abban is, hogy belső szabályzatában további, az Infotv. tételes szabályaiból nem következő tartalmi tájékoztatási szabályok előírásával segítse az adatigénylők eligazodását, illetve – adatigénylőit informálva – csökkentse az adatigénylések megválaszolásával kapcsolatos terheit. A gyakorlatban ilyen tájékoztatási szabály például annak rögzítése, hogy az adatkezelő az adatkezelésében nem álló adatokra vonatkozó igények esetében tájékoztassa az adatigénylőt az adatok tényleges kezelőjének általa ismert személyéről vagy az adatok fellelhetőségéről.

16. Mennyire alkalmas a belső eljárási szabályozás arra, hogy a személyi állományt a jogszabályi határidők megtartására ösztönözze?

17. Mennyiben és milyen módon ösztönzi a belső eljárási szabályozás a gyors (a jogszabályi határidőnél rövidebb) válaszadást?

A válaszadási határidők megtartása a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló belső szabályzat útján célszerűen a leginkább úgy biztosítható, ha az adatigénylések megválaszolásával kapcsolatos minden, elkülöníthető eljárási szakaszra, azaz az adatigénylések azonosítására, azok elsődleges (azonosítható-e az adatkör, kezel-e ilyen adatot az adatkezelő) vizsgálatára, a teljesítéssel kapcsolatos feladatok felmérésére, a teljesítés tartalmi mérlegelésére és az arról való döntésre, az adatok kiadásra való előkészítésére (a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tétele, valamint a válasz jóváhagyására) pontos eljárást, ezen belül indokolt esetben egyértelmű belső határidőt állapít meg az adatkezelő. Amennyiben ez elmarad, az akkor is probléma forrása lehet (főként a nagyobb szervezetek esetében), hogyha egyébként ténylegesen a határidőben való válaszadás az önértékeléssel érintett időszakban biztosított volt, hiszen pontosan rögzített eljárási

⁶³ A NAIH elnökének 9/2017. (IV.13.) utasítása, 15. § (4) bekezdés

rend hiányában több múlik a szervezeti memórián, amelynek hozzáférhetetlenné válása akár csak egy-egy kulcspozícióban lévő munkatárs kiesése esetén is a teljesítmény jelentős romlásával járhat.

A 15 napos általános törvényi adatkiadási határidő egyáltalán nem mondható hosszúnak az átlagos összetettségű adatigénylésekre. Ám ahogyan a határidő meghosszabbításának lehetőségével elismert módon léteznek hosszabb előkészítést igénylő válaszadások, úgy természetesen vannak olyanok is, amelyek sem különösebb előkészítést, sem érdemi mérlegelést nem igényelnek. Célszerű lehet ezért olyan szervezeti szabályozást kialakítani, ami ezeknek az ügyeknek a gyors elintézésére egyszerűsített ügymenetet biztosít, de minimális célként legalább nem akadályozza meg szükségképpen azt, hogy azokban akár néhány napon belül válasz szülessen.

18. Mennyire nyújtanak segítséget az adatkezelőnek a szükséges információk kikeresésére és a felmerülő költségek előzetes becslésére szolgáló eljárásai a válaszadási határidők megtartásához?

19. Rendelkezik-e az adatkezelő külön szabályokkal a rendes működési helyen kívül (például külső archívumban, adatfeldolgozónál) tárolt információk megtalálására és lekérésére?

20. Mennyire hatékonyak mindezek az intézkedések a késedelmes válaszadás elkerülésében?

Az adatkezelő az igényelt közérdekű adatok azonosítására, azok összegyűjtésére, kiadhatóságuk értékelésére, illetve az adatok kiadásának előkészítésére – saját szervezete nagyságától és működésétől függően többé vagy kevésbé, de valamilyen mértékben mindig – állandó eljárásokat tud alkalmazni, amelyek segíthetik az igénylések gyors, egyben az ezzel járó adminisztratív terheket is csökkentő megválaszolását. Ebben a körben nemcsak a belső szabályzatokban szabályozott, hanem a ténylegesen a gyakorlatban alkalmazott eljárások hatékonyságát is érdemes értékelni. Különösen fontosak ezen belül az adatkezelő kezelésében lévő, azonban az adatkezelő székhelyén kívül (külső archívumban, adatfeldolgozónál) tárolt adatokkal összefüggő eljárások, mivel ezek hiánya a válaszadás jelentős elhúzódásához vezethet.

21. Mennyire biztosítják hatékonyan az adatkezelő eljárásai azt, hogy időben válaszoljanak a speciális igényű adatigénylők megkereséseire, pl. azoknak, akiknek segítségre van szükségük írásbeli adatigénylés benyújtásához, vagy akik egy meghatározott formátumban szeretnének az adatokhoz hozzáférni?

Az Infotv. 30. § (2) bekezdése alapján „[a]z adatigénylésnek [...] – amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes – az igénylő által kívánt formában, illetve módon kell eleget tenni”. E rendelkezésből az következik, hogy abban az esetben, ha az adatigénylő megjelöli az általa kívánt formát (például elektronikus dokumentum, azon belül meghatározott fájlformátum, látásukban korlátozottak számára optimalizált megjelenítés) vagy módot (postai küldemény, adathordozó megküldése, elektronikus levélben történő csatolás), úgy az adatkezelőnek minden esetben meg kell vizsgálnia a kért módon történő teljesítés lehetőségét, és a kívánttól eltérő kiadási forma vagy mód csak az ezek biztosításával kapcsolatos aránytalan nehézségek felmerülése esetén alkalmazható.

Fontos ugyanakkor, hogy adatkezelő akkor is a hivatalos kommunikációban elfogadott módon és elvárt minőségben teljesítse az adatigénylést, ha az adatigénylő nem határozott meg formai vagy minőségi követelményeket a teljesítésére. Abból, hogy az adatigénylő nem kérte külön, hogy ne rossz minőségben nyomtatott szövegből visszaskennelt, elmosódott és helyenként olvashatatlan formában küldjenek meg neki egy dokumentumot, attól még nem minősül majd rendeltetésszerű kötelezettségteljesítésnek, ha az adatkezelő így adja ki az adatokat.

Önmagukban az e körbe tartozó, ésszerű kereteken belül megfogalmazott adatigénylői kívánságok a XXI. század harmadik évtizedének technikai színvonalán tartalmuknál fogva aligha képezhetnek aránytalan terhet az adatkezelők számára, így a kért forma és mód alkalmazása elsősorban akkor tagadható meg jogszerűen, ha azt objektív, például az igényelt adatok nagy terjedelméből fakadó körülmények alapozzák meg. Minthogy jogvita esetén ezek bizonyítása is az adatkezelő terhére esik,

az aránytalan nehézségek mibenlétéről az adatok kiadásakor, illetve költségtérítés esetleges megállapításakor mindenképpen célszerű az adatigénylőt tájékoztatni.

Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy az, ha az adatigénylő konkrét dokumentumok másolatát kívánja megismerni, nem az adatkezelő által mérlegelhető kívánság, hiszen az Infotv. 29. § (3) bekezdése szerint „[a]z adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat”. Konkrét dokumentumok kiadására vonatkozó igénylésekre tehát nem teljesíthető eltérő formában az Infotv. 30. § (2) bekezdése alapján, azokat másolatban, az adatelv alapján (lásd a 30. kérdéshez fűzött magyarázatot) a bennük foglalt adatok tartalmi vizsgálatával, a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tétele mellett kell kiadni.

Mind az adatigénylő által kért formában történő teljesítéshez, mind a dokumentumok megismeréséhez szorosan kapcsolódnak az Infotv. 30. § (7) bekezdésében foglalt, a gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre vonatkozó szabályok, amelyek ezek esetében lehetővé teszik az adatkezelő számára, hogy a kért teljes adatkör vagy okiratösszesség helyett az igénylést az érintett jogviszony alanyainak, a jogviszony típusának, a jogviszony tárgyának, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mértékének és teljesítése időpontjának megjelölésével teljesítse.

Érinti még a megismerés biztosításának lehetséges módjait emellett a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §-ában foglalt szabály, amely szerint „[a] szerzői jogi védelem alatt álló mű közérdekű adatként vagy közérdekből nyilvános adatként való megismerésére irányuló igényt a szerző személyhez fűződő jogainak védelme érdekében az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az adatigénylő által kívánt forma és mód helyett – az adatigénylés teljesítésére rendelkezésre álló határidőben – a mű közérdekű adatot vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmazó részei megtekintésének lehetővé tételével is teljesítheti”.

Az adatigénylő speciális igényeit ugyanakkor nemcsak az igénylés teljesítése, hanem az adatigénylésekkel kapcsolatos eljárások egésze tekintetében indokolt az adatigénylőnek – lehetőségeihez mérten, természetesen elsősorban az adatkezelő saját jelzéseire alapozva – figyelembe vennie. Különösen fontos ez akkor, ha az adatkezelő főtevékenységének közvetlen érintettjei között nagy számban vannak valamely, például nyelvi okból vagy valamely fogyatékoságuk miatt speciális kommunikációs igényekkel rendelkező személyek. E körben az Infotv. 30. § (4) bekezdése törvényi követelményként azt rögzíti, hogy „[a] közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem tagadható meg azért, mert a nem magyar anyanyelvű igénylő az igényét anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven fogalmazza meg”.

D. A válaszok formai megfelelése

22. Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok jogi végzettséggel nem rendelkező adatigénylők számára is könnyen megérthetők-e?

Az Infotv. 30. § (2) bekezdése törvényi előírásként azt is rögzíti, hogy az adatigénylésnek közérthető formában kell eleget tenni, a 34. § (3) bekezdése pedig a közérdekű adatigénylések fogadásáról a honlapon kötelezően közzétett tájékoztató esetén írja elő annak közérthetőségét. Bár a törvény ezt külön nem rögzíti, de ez az elvárás a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog hatékony biztosítása érdekében értelemszerűen kiterjed minden, az adatigénylőnek küldött válaszra, így az adatigénylések megtagadására vagy teljesítésük akadályának jelzésére, a határidők meghosszabbítására, a pontosítás kérésére és a költségtérítésekkel összefüggő levelezésre is.

A közérthetőség fogalmából és természetéből fakad, hogy az adatkezelő – jogász végzettségű vagy számottevő igazgatási tapasztalatuk alapján a jogi szövegértésben a jogászok átlagos szintjét elérő vagy azt is meghaladó képességekkel rendelkező – munkatársai maguk általában nem képesek objektív módon értékelni az adatkezelői kommunikáció közérthetőségét. Ezért az ezt érintő önértékelési kérdések megválaszolásába valamilyen módon mindenképpen érdemes az adatkezelő tevékenységét részleteiben nem ismerő, jogi végzettséggel nem rendelkező személyek véleményét is figyelembe venni. Ennek célszerű módja lehet az adatigénylők, a honlaplátogatók vagy egy fogyasztói/ügyféli panel

véleményének kikérése, kommunikációs szakemberek általi véleményezés, vagy ezek valamilyen kombinációja.

Az adatigénylésekkel összefüggő adatkezelői kommunikáció jog által kötött rendben zajlik, a jogszabályi hivatkozások és a jogi terminológia alkalmazásának ezért természetesen nincs alternatívája. A válaszlevelek áttekinthető szerkesztésével, az átadni kívánt lényegi információk pontos, a hivatalos nyelv által gyakran fenntartott személytelenséget és homályt nélkülöző rögzítésével, illetve szükség szerint a nem nélkülözhető jogi szakszöveg köznapiságának párhuzamos jelzésével azonban úgy is közérthetővé alakítható a kommunikáció, hogy a garanciális okokból fontos jogi megformáltság sem sérül.

23. Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok egyértelműen megjelölik-e az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket?

Az Infotv. 30. § (3) bekezdése alapján az igény teljesítésének megtagadásáról annak indokaival együtt kell az igény beérkezését követő 15 napon belül írásban vagy – ha az igényben elektronikus levelezési címét közölte – elektronikus levélben értesíteni az igénylőt. Minthogy a törvény a megtagadás mellett a pontosítás kérését, a költségtérítés megállapítását és a válaszadási határidő meghosszabbítását is meghatározott indokok fennállásához köti (ezekhez részletesebben lásd a 2., 3. és 15. kérdéshez fűzött magyarázatokat), így az indokolási kötelezettség az adatigénylés teljes körben való teljesítésén kívül minden adatkezelői válasz esetében fennáll. A megfelelő indokolásnak pedig feltétele, hogy az adatkezelő döntését megalapozó jogszabályi rendelkezést egyértelműen azonosítsa.

Különösen fontos az alkalmazott jogszabályi rendelkezés pontos megjelölése a megtagadásoknál, azon belül is azon megtagadási okoknál, amelyek esetében a megismerést eltérő körben több jogszabályi rendelkezés is korlátozza [például az üzleti titkok védelme esetén az Infotv. és ágazati törvényi rendelkezések vagy az adatok döntéselőkészítő jellege esetében az Infotv. 27. § (5) és (6) bekezdése].

A következetes bírósági gyakorlat⁶⁴ alapján az Infotv. 27. § (2) bekezdés felsorolása nem önállóan alkalmazható megtagadási okokat tartalmaz, így ezek helyett (vagy mellett) azokat a külön törvényi rendelkezéseket kell megjelölni, amelyek e szabállyal összhangban az adatfajták meghatározásával a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot ténylegesen korlátozzák.

24. Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok hivatkoznak tartalmukat megalapozó, a konkrét igénylés kapcsán felmerülő tényekre? Biztosított-e, hogy az adatigénylésre adott válasz előkészítése és az arról való döntés az igényelt adatok tartalmának ismeretében szülessen meg?

Az adatkezelő ugyan az esetleges későbbi jogorvoslati eljárásban nincs kötve az adatigénylésre adott válaszaiban tett nyilatkozataihoz (így például sikerrel korlátozhatja valamely megtagadási ok alapján a megismerést akkor is, ha az adatigénylésre adott válaszban még más megtagadási okra vagy akadályra hivatkozott), azonban a jóhiszemű joggyakorlás kötelezettsége mellett a saját erőforrásainak kíméletét is hatékonyabban biztosíthatja akkor, hogyha az adatkezelés megtagadását vagy a nemteljesítés akadályait a pontos jogszabályi hivatkozások mellett egyértelmű, általa szükség esetén bizonyítható ténybeli hivatkozással is alátámasztja. Ez a gyakorlat ugyanis alkalmas lehet arra is, hogy az adatkezelő a felesleges vagy idő előtti jogorvoslati kérelmeket megelőzze.

Talán még ennél is fontosabb – mind az adatigénylési eljárás által gyakorolt alapjogok tényleges biztosítása, mind pedig az adatkezelő oldalán is felmerülő eljárás hatékonysági, illetve a közérdek és mások jogai védelmével összefüggő szempontok érdekében –, hogy az adatkezelő az adatok kiadását és annak megtagadását is mindig kellően feltárt tényekre (az igényelt dokumentumok és adatok áttekintésére, az azokra vonatkozó szerződések, döntéshozatali vagy egyéb eljárások tényeire) alapozza. Ha ez a mérlegelés elmarad vagy hiányos információk alapján történik meg, akkor az Infotv. 31. § (2) bekezdése által előírt módon az adatkezelő nem lesz képes a megtagadás jogszerűségét és

⁶⁴ A „közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek” bírósági gyakorlata tárgykörére felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye, 2017.EI.II.J.GY.P.3. szám, p. 56

indokait bizonyítani. Emellett ekkor az is bizonyos, hogy sem a hozzáférési jog korlátozásához alkotmányosan szükséges érdemi vizsgálat elvégzése sem történhet meg megfelelően.

A magukon az adatokon és az adatkezelő által ismert, azokkal összefüggő tényeken alapuló döntéshozatal különösen nagy jelentőséggel bír abban az esetben, ha az adatkezelő az adat döntéselőkészítő jellegére vagy üzleti titokkörbe tartozására alapozott megtagadás lehetőségét vizsgálja. Ezeknél ugyanis az Infotv. 27. § (3) bekezdése⁶⁵, illetve (5)-(6) bekezdése⁶⁶ a konkrét adatok és adatkezelés tartalmához igazított mérlegelési kötelezettséget ró az adatkezelőre, az Infotv. 30. § (5) bekezdése alapján pedig a jogszabály által adott mérlegelés lehetősége esetén a megtagadást az ezt támogató közérdek vizsgálatára, annak a megismeréshez fűződő közérdeknél nagyobb súlyára lehet alapozni. Mindezen mérlegelések viszont bizonyosan nem végezhetők el az adatok ismerete nélkül.

25. Az adatkezelő által a közérdekű adatigénylésekre adott válaszok megfelelő pontosságú jogorvoslati tájékoztatást tartalmaznak?

Az Infotv. 30. § (3) bekezdése alapján az igény teljesítésének megtagadásáról „*az igénylőt e törvény alapján megillető jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatással együtt*” kell az adatigénylőt tájékoztatni, az Infotv. 34. § (3) bekezdése alapján pedig az adatigénylések rendjéről a honlapon közzétett tájékoztatóban az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket is ismertetni kell. Bár külön törvényi rendelkezés ezekről nem szól, de a jogorvoslattal összefüggő információkat a jogorvoslattal támadható más adatkezelői érdemi válaszok, így az igénylés nemteljesítésének (az adat vagy az adatkezelői minőség hiányában történő) közlése, illetve a költségtérítés megállapítása esetén is meg kell adni az adatigénylőnek.

A jogorvoslati tájékoztatás akkor teljes és informatív, ha az a bírósági útra és a NAIH bejelentés megtételére mint a két lehetséges jogorvoslati formára vonatkozó utaláson túl minden olyan lényegi információt tartalmaz, amelyeket a jogorvoslatok igénybe vételéhez az adatigénylőnek ismernie kell. Bizonyosan e körbe tartozik az eljárásra hatáskörrel rendelkező bíróság és a keresetindítási határidő hosszának pontos megjelölése az Infotv. 31. § (1) és (3) bekezdésében foglalt szabályokat felhívva vagy azokat ismertetve, valamint a NAIH vizsgálata kezdeményezése lehetőségének, a NAIH pontos (és aktuális) elérhetőségeinek és az itt irányadó határidőnek a megjelölése az Infotv. 52. § (1) és (1a) bekezdéseit felhívva vagy azokat ismertetve. Érdemes végül valamilyen formában utalni arra, hogy a két jogorvoslati út vagylagos, hiszen az Infotv. 53. § (3) bekezdése alapján a NAIH a bejelentést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban, vagy az ügyben korábban jogerős bírósági határozat született.

26. Az adatigénylés pontosítására irányuló felhívásaiban az adatkezelő pontosan megjelöli-e az adatigénylés bizonytalanságának okát?

Az Infotv. 28. § (3) bekezdésén alapuló pontosításkérés az igényelt adatkör vagy az adatigénylő által kívánt teljesítési mód vagy forma tekintetében fennálló valós bizonytalanság esetén az adatkezelőnek is elemi érdeke, mivel egyebek közt e lehetőség meglétére (és természetesen ezt lehetővé tevő külön megtagadási ok hiányára) tekintettel mondja ki az adatperekben eljáró bíróságok következetes gyakorlata⁶⁷ azt, hogy az ezzel nem élő adatkezelő az adatigénylés megtagadását az igénylés pontatlanságára, egyértelműségének hiányára nem alapozhatja. Az Infotv. 30. § (2) bekezdés harmadik

⁶⁵ A Kúria Pfv. IV.20.343/2014/5. számú ítélete: Az adatkezelőt bizonyítási kötelezettség terheli az üzleti titokra hivatkozása okán, igazolnia kell, hogy a kiadni kért adatok kiadásával piaci, üzleti tevékenységét olyan hátrány érné, ami méltánytalan helyzetet teremtene, aránytalan sérelmet okozna számára. Konkrét tények nélküli, csupán üzleti érdekekre, gazdasági ésszerűségekre való hivatkozás nem elegendő az adatkiadás megtagadásához.

⁶⁶ 12/2004. (IV. 7.) AB határozat: Az Infotv. 27. §. (5) bekezdésének alkalmazásakor a közfeladatot ellátó szerv részletesen indokolni köteles, hogy pontosan milyen folyamatban lévő eljárásban meghozandó döntés megalapozását szolgálja a kiadni kért közérdekű adat, másrészt azt is, hogy a közérdekű adat kiadása mennyiben befolyásolja a szóban forgó döntés meghozatalát, vagyis, hogy az megghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony közszolgálati tisztviselői munkát.

⁶⁷ Legfrissebben lásd például a Kúria Pfv. IV.21.083/2020/8. számú ítélete indokolásának [13] bekezdését

mondata e megközelítést egyébként annak tételes rögzítésével is alátámasztja, hogy az adatigénylést arra való hivatkozással sem lehet elutasítani, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.

Egy kevésbé informatív, az adatigénylőt a probléma megoldásában nem segítő pontosításkérés ugyan alkalmasnak tűnhet időnyerésre, esetleg a kevésbé eltökélt adatigénylőket el is tántoríthatja, azonban nem alkalmas az adatigénylés „kivédésére”: a teljesítési határidő eredménytelen eltelte esetén az adatigénylő jogorvoslati joga megnyílik, és a jogorvoslat során a nemteljesítés mellett vitatni tudja azt is, hogy az adatkezelő által jelzett bizonytalanság fennállt-e és a felhívás egyáltalán jogszerű volt-e az igénylés kapcsán. Az adatkezelőnek tehát eljárásgazdaságossági és -eredményességi szempontból is mindenképpen érdeke az, hogy olyan pontosítási felhívásokat küldjön ki, amelyekből a bizonytalanság oka, tartalma és megszüntetésének lehetséges módjai egyértelműen kiolvashatóak az adatigénylő, illetve szükség esetén a bíróság vagy a NAIH számára is.

27. Alkalmaz-e az adatkezelő a közérdekű adatkezelések megválaszolására egységesített válaszmintákat? Ha igen, úgy a személyi állomány felé kommunikált elvárás-e a mintaválaszok felhasználása során azok egyediesítése?

Egy olyan eljárásban, amelynek a megfelelő végigvitele az adott ügygel összefüggő alapos egyedi mérlegelést feltételez, az egységesített válaszminták alkalmazása szükségszerűen kétélű fegyver. Ha nincs az adatkezelőnél rendszeresített minta a közérdekű adatigénylésekre adott válaszokra, akkor nagyon nehéz azok formai megfelelőségét és egységességét biztosítani, ha viszont van, akkor mindig fennáll annak a veszélye, hogy a könnyebb ellenállás irányának keresése és a kockázatkerülés oda vezet, hogy minimális módosítással szövegszerűen ugyanazok a válaszok születnek meg a különböző adatigénylésekre. Éppen ezért célszerű válaszmintákat alkalmazni, azonban külön figyelmet fordítani arra, hogy ennek során a válaszadási folyamatban ezek tartalmi egyediesítése az elvégzett mérlegelést tükröző módon mindig megtörténjen.

E. A válaszok tartalmi megalapozottsága

28. Meghatározott-e az adatkezelő célokat, elvárásokat a közérdekű adatigénylések teljesítésére, és ha igen, melyek azok? Igyekszik-e elejét venni az adatkezelő az adatigénylések megtagadására alapot adó körülmények kiterjesztő értelmezésének?

Az adatigénylés megtagadása tartalmánál fogva az adatkezelői döntések közül az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében alapuló megismerési jogosultság közvetlen és érdemi korlátozása, amelynek minden esetben törvényi nyilvánosságkorlátozó rendelkezés alkalmazásán és – a törvényi szabályozás adta kereteken belül – a korlátozás szükségességének és arányosságának valós mérlegelésén kell alapulnia. Az Infotv. 30. § (5) bekezdése külön is rögzíti, hogy „[h]a a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél”.

29. Működtet-e az adatkezelő olyan ellenőrzési vagy vezetői visszacsatolási mechanizmust, amely az adatigénylések teljesítése, illetve megtagadása megalapozottságának utólagos vizsgálatát és elemzését szolgálja?

Ahogy a határidők megtartásának vezetői ellenőrzésére (lásd a 10. kérdéshez adott magyarázatot), úgy arra sem áll fenn jogszabályi kötelezettség, amely előírná az válaszok tartalmi megalapozottságának utólagos vizsgálatát és elemzését. Ennek valamilyen formában való elvégzése ugyanakkor nagyban képes segíteni az adatkezelő adatnyilvánossággal kapcsolatos céljainak elérését, egyben jó alapot nyújthat a közzétételi gyakorlat fejlesztéséhez (és ezzel az adatigényléseket megválaszolók munkatársak terheinek csökkentéséhez) és a jogorvoslati eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatok hasznosításához is. A kérdés megválaszolása az ilyen, intézményesítésük esetén célszerűen a

közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjéről szóló, az Infotv. 30. § (6) bekezdése alapján kötelezően elkészítendő szabályzatban szabályozott ellenőrzések hatásainak felmérésében nyújt segítséget.

30. Vizsgálja-e eljárásába építve az adatkezelő a közérdekű adatigénylésre adott válasz előkészítése során az adatigénylés teljes megtagadásának alternatívájaként az igénylés részleges (pl. a kért iratból a meg nem ismerhető adatok kitakarásával vagy megismerhető alapadatok kiadásával történő) teljesítésének lehetőségét?

Az Infotv. 30. § (1) bekezdése alapján „[h]a a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni”. Az e rendelkezést megalapozó elvi tételt adatelvnek nevezzük, amelynek lényege a bírói gyakorlat szerint ebben a vonatkozásban az, hogy „ha egy közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatot tartalmazó dokumentum másolatát kéri az adatigénylő, nem lehet megtagadni az adatigénylést csak azért, mert az adott dokumentumban van olyan adat is, ami nem nyilvános. Ebben az esetben ezt az adatot felismerhetetlenné kell tenni. Ha személyes adatról van szó, akkor anonimizálni szükséges. Minden esetben egyedileg és tartalmilag kell megvizsgálnia a közfeladatot ellátó szervnek, hogy milyen adatokat tartalmaz a kiadni kért dokumentum és el kell döntenie, hogy mely adat tehető megismerhetővé.”⁶⁸

Bár ennek megfelelően a differenciálatlan, a kért dokumentum tartalmát nem elemző megtagadás gyakorlata az Infotv. alapján egyértelműen jogsértő, az adatkezelők gyakorlatában mégis gyakori ennek alkalmazása, ami legalább részben bizonyosan abból ered, hogy az igénylés megtagadásának alternatíváit az adatkezelő nem vagy nem megfelelően mérlegelte. Ilyen alternatíva a dokumentumok meg nem ismerhető részeinek kitakarása mellett az Infotv. 30. § (7) bekezdése szerinti tájékoztatás és a szerzői műbe történő betekintésnek a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 15/A. §-a szerinti biztosítása (ezekhez lásd a 21. ponthoz adott magyarázatot is), illetve az adatigénylővel egyeztetve, a felek egyetértése esetén ilyen lehet bármely dokumentum vagy adatbázis esetén a betekintés biztosítása vagy a kiadni kért adatkör szűkítése.

31. Az adatigénylők az összes adatigényléshez és a megtagadott/nem teljesített igénylésekhez képest milyen arányban élnek jogorvoslattal az adatigényléseik megtagadása és nemteljesítése esetén az adatkezelővel szemben? E jogorvoslatok milyen arányban járnak eredménnyel?

32. Milyen arányban teljesíti az adatkezelő a közérdekű adatok kiadására irányuló NAIH-felhívásokat?

Az értékelési szempontok a megtagadott és a nem teljesített igénylések miatti jogorvoslati kérelmek (perindítások és NAIH-bejelentések), valamint ezek eredményessége statisztikai vizsgálatánál is az összes igényléshez viszonyított arányt veszik alapul, így természetesen kevesebb benyújtott adatigénylés esetén egy-egy – akár robosztus indokok alapján, a siker esélyével végigvitt – jogorvoslati eljárásnak is az ügy egyedi jelentőségénél nagyobb hatása lehet az értékelés eredményére. Ezt természetesen a minősítési eredmény értelmezésénél, a szükséges intézkedések meghatározásakor is érdemes figyelembe venni.

33. Létezik-e gyakorlat az adatkezelőnél a közérdekű adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárások eredményének rendszeres elemzésére, tanulságaiknak a személyi állománnyal való megosztására?

Az adatigényléseket rendszeresen kapó adatkezelők esetében a korábbi adatigénylésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárások tapasztalatai nélkülözhetetlenek a körültekintő döntéselőkészítéshez és a kellően informált döntéshozatalhoz. A jogorvoslatokkal kapcsolatos információk és tapasztalatok megosztása

⁶⁸ A „közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek” bírósági gyakorlata tárgykörére felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye, 2017.EI.II.J.GY.P.3. szám, p. 49.

értelemszerűen akkor a leghatékonyabb, ha az információk minden döntéselőkészítő és döntéshozó számára naprakészen és adminisztratív nehézségek nélkül hozzáférhetők.

F. A költségtérítések meghatározása

34. Az összes adatigényléshez, illetve az összes, az adatkezelő által teljesíteni kívánt adatigényléshez képest milyen arányban állapít meg költségtérítést az adatigénylés teljesítéséért az adatkezelő?

Az Infotv. főszabálya az, hogy az adatkezelő a hozzá beérkezett adatigényléseket ingyenesen, díj vagy költség felszámítása nélkül teljesíti. Költségtérítést a törvény szűk körben, kétféle jogalapon és jogkövetkezésménnyel enged megállapítani.

Az Infotv. 29. § (3) bekezdése a dokumentummásolatok kiadásával összefüggő költségek mértékéig teszi lehetővé költségtérítés megállapítását, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell. Ebben az esetben a § (3a) bekezdése alapján az igénylőt nyilatkoztatni kell ugyan az igénylés fenntartásáról (és a nyilatkozat megtételéig eltelt idő a válaszadási határidőbe nem számít be), azonban az igénylés fenntartása esetén azt az így módosított határidőben (azaz a költségtérítés befizetését jellemzően be nem várva) kell teljesíteni.

Az Infotv. 29. § (4) bekezdése a jelentős erőforrásigényű adatigénylések költségtérítéshez kötését teszi lehetővé: ezek olyan igénylések, amelyek teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, illetve a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, illetve a költségtérítés mértéke meghaladja a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Költségrendelet) 4. §-ban meghatározott 5.000 forintos összeget. Ezek esetében nemcsak az igénylőnek a költségtérítés ismeretében tett, az igénylést fenntartó nyilatkozata, hanem a költségtérítés befizetése is feltétele az adatigénylés teljesítésének, amelynek 15 napos határideje utóbbtól kezdődik.

A munkaerőráfordítás költségének, mint egzakt módon a legkevésbé meghatározható költségelemnek a felszámítása esetében fontos, hogy az három együttes feltétel – az adatkezelő alaptevékenysége ellátásához szükséges foglalkoztatottak közreműködése, munkaerőráfordításuk aránytalan mértéke és a Költségrendelet 3. § (1) bekezdése szerinti, négy órát meghaladó mértékű összes munkaerőráfordítás fennállása esetén – számolható csak fel.

Az adatkezelő bármikor dönthet úgy, hogy a kért adatot akár ingyenesen kiadja.⁶⁹ Emellett az adatkezelő a költségtérítés megállapítását és vele együtt erőforrásai elkerülhető lekötését sok esetben úgy is elkerülheti, hogy az adatigénylővel hatékonyan kommunikálva, az adatigénylés pontosításához, az igénylő számára valóban releváns információkra való szűkítéséhez segítséget adva alternatíváját adja az adatok költségtérítést igénylő kiadásának.

Az értékelési szempontok a költségtérítésre vonatkozó statisztikák vizsgálatánál is az összes igényléshez viszonyított arányt veszik alapul, így természetesen kevesebb benyújtott adatigénylés esetén egy-egy – akár extrém szélességű igénylés esetében maradéktalanul indokolt – költségtérítésnek is az ügy egyedi jelentőségénél nagyobb hatása lehet az értékelés eredményére. Ezt természetesen a minősítési eredmény értelmezésénél, a szükséges intézkedések meghatározásakor is érdemes figyelembe venni.

35. Mi az adatkezelő által megállapított költségtérítések legkisebb, legnagyobb és átlagos összege? Hogyan alakult a költségtérítések megállapított összege az elmúlt három évben?

⁶⁹ A NAIH tájékoztatója a közérdekű adatigénylés költségtérítéséről, 2021. július 15., <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlemenyek?download=392:tajekoztato-a-kozerdeku-adatigenyyles-koltsegiteresrol>

Az Infotv. 29. § (5) bekezdése szerint a költségtérítés mértékének meghatározása során az alábbi költségelemek vehetők figyelembe:

- a) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége,
- b) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó az igénylő részére történő kézbesítésének költsége, valamint
- c) ha az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, az adatigénylés teljesítésével összefüggő munkaerő-ráfordítás költsége.

Ezek legmagasabb összegét a Költségrendelet 1-4. §-ai határozzák meg, az abban foglalt értékektől az adatkezelő felfelé nem, lefelé azonban szabadon eltérhet. A költségtérítés adatigénylésenként számítható. A munkaerő-ráfordítási költségeket egész órára kell kerekíteni, személyenkénti bontásban, a konkrét összegek megjelölése mellett. A költségtérítést általános forgalmi adó nem terheli, hiszen nincs szó adóköteles szolgáltatásnyújtásról.

Bár a költségtérítésekre vonatkozó szabályozás egészéből nyilvánvaló, hogy a jogintézmény kifejezetten a válaszadással járó számottevő mértékű költségek adatigénylőre terhelését célozza, azonban a költségtérítés mértékének nincs jogszabályi minimuma. Ez azonban nem jelenti azt, hogy bármi értelme lenne olyan csekély összegű költségtérítések megállapításának, amelyek összege nem nagyobb, mint a megállapításukkal, befizetésükkel és adminisztrációjukkal az adatkezelő és az adatkezelő oldalán felmerülő adminisztrációs terhek költsége. Ennek elkerülésére kézenfekvő megoldás, ha a Költségrendeletben 4. §-ában megállapított 5.000 forintos érték alatt az adatkezelő nem állapít meg költségtérítést.

36. Az adatigénylők az összes, az adatkezelő által megállapított költségtérítéshez képest milyen arányban élnek jogorvoslattal a költségtérítés megállapítása, illetve összege miatt az adatkezelővel szemben? E jogorvoslatok milyen arányban járnak eredménnyel?

A költségtérítés megállapításával és összegével szemben az Infotv. 52. § (1) bekezdése alapján a NAIH-nál bejelentés tehető, illetve az bírósági jogorvoslattal támadható az Infotv. 31. § (1) bekezdése alapján. Az erre irányuló kereset önállóan és az adat kiadására irányuló perben is benyújtható, illetve annak sincs akadálya, hogy a már megfizetett költségtérítést vitassa az adatigénylő.

A költségtérítéssel kapcsolatos jogorvoslati statisztikákra vonatkozó önértékelési kérdés megválaszolása során célszerű minden olyan jogorvoslati eljárást figyelembe venni, amelyben az adatigénylő bármilyen módon vitássá tette, illetve sikeresen vitatta a költségtérítést vagy annak összegét.

37. Az adatigénylők az összes, az adatkezelő által megállapított költségtérítéshez képest milyen arányban fizetik meg a költségtérítéseket?

38. Mennyi a megfizetett költségtérítések legkisebb, legnagyobb és átlagos összege? Hogyan alakult a költségtérítések megfizetett összege az elmúlt 3 évben?

A költségtérítésekkel kapcsolatos gyakorlatról teljesebb képet kaphatunk, ha a megfizetésükre és az összegükre vonatkozó statisztikákat is megvizsgáljuk. Alacsony esetszám esetén természetesen ezeknél az adatoknál hatványozottan igaz, hogy egyedi esetek jelentősen befolyásolhatják a minősítést: egyetlen ki nem fizetett tízezer forintos költségtérítésből nem következik, hogy az adatkezelő az információs szabadság felszámolására használta volna a jogintézményt, de akkor sem biztos, hogy minden rendben van, ha az egyetlen, igaz, többszázezer forintos tételt megfizették. Célszerű a megfizetésre és az összegekre vonatkozó összegeket együtt, az igényelt adatokra vonatkozó információkkal együtt elemezni.

39. Hogyan határozza meg az adatkezelő az adatigénylés teljesítésével összefüggő, azon belül különösen az adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok

felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaerő-ráfordítás mértékét? Van-e erre az adatkezelőnek módszertana vagy rögzített gyakorlata?

Az Infotv. 29. § (5) bekezdése és a Költségrendelet a felszámolható költségek jellegére és összegére is egyértelmű iránymutatást adnak, ám azokból felső korlátok mellett a másolatkészítés, kézbesítés, illetve az adatok felkutatásához, összesítéséhez és rendszerezéséhez, az igényelt adat adathordozójáról másolat készítéséhez és a másolaton a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez szükséges munkaórákra eső munkaerőköltség közvetlen költségét kell figyelembe venni. Ez a tényleges költség viszont adatkezelőként eltérő, így ennek számítási módját célszerű módszertanban, belső szabályzatban vagy egyéb módon rögzíteni. Ez hozzájárulhat a következetes adatkezelői gyakorlat kialakításához, egyben egyszerűbbé is teszi a költségkalkulációt és annak indokolását elkészítő munkatársak dolgát.

40. Mennyire részletes, áttekinthető és ténybeli hivatkozásokkal alátámasztott az adatigénylők tájékoztatása a megállapított költségtérítés számításának módjáról? Egyértelmű-e a tájékoztatásból az adatigénylés egyes, elkülöníthető elemei teljesítésének költsége?

A költségtérítés mértékéről az adatigénylőt – akár annak az Infotv. 29. § (3) bekezdése szerinti utólagos, akár előzetes, akár a 29. § (4) bekezdése szerinti előzetes megfizetésére kerül sor – előre kell tájékoztatni. E tájékoztatás ismeretében a törvény alapján az adatigénylő választása szerint fenntarthatja igénylését, attól – ennek jelzésével vagy az adatkezelői felhívás figyelmen kívül hagyásával – elállhat, a költségtérítéssel szemben jogorvoslattal élhet, emellett természetesen a költségtérítésre reagálva új adatigénylést is benyújthat.

A NAIH gyakorlata szerint a költségtérítésről szóló tájékoztatásnak kellően részletesnek kell lennie, valamint tartalmaznia kell minden olyan indokot, illetőleg költségelemet, amelyek a megállapított összeg megalapozottságát támasztják alá. A munkaerőköltségeket egész órára kell kerekíteni, személyenkénti bontásban, a konkrét összegek megjelölése mellett.⁷⁰

41. Felajánl-e az adatkezelő a költségtérítés megállapításával egyidejűleg alacsonyabb munkaerőráfordítással és költségtérítéssel járó alternatívát az adatigénylő számára (pl. az igényelt adatok körének szűkítése, okiratok helyett az azokban foglalt adatok átadása, a releváns iratok kiválasztása iratbetekintésen)?

Az Infotv. 29. § (4) bekezdése az előzetesen megfizetendő költségtérítés megállapításáról, indokairól és összegéről szóló tájékoztatás részeként előírja azt is, hogy az adatkezelő az adatigénylőt az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről is tájékoztassa. A jelentősebb költséggel járó, az adatkezelő kapacitásait számottevő mértékben terhelő adatigénylések esetén azonban nemcsak a másolatkészítésnél, hanem más adatigényléseknél is célszerű alternatívát vagy alternatívákat felajánlani az adatigénylő számára.

42. Milyen intézkedéseket alkalmaz az adatkezelő annak érdekében, hogy az általa kezelt közérdekű adatok felkutatásához, hozzáférhetővé tételéhez és a meg nem ismerhető adatok felismerhetetlenné tételéhez kapcsolódó eljárásai költséghatékonyak legyenek?

A költségtérítésen – annak jogszabályszerű felszámítása esetén – az adatkezelőnek haszna nincs, azonban nem is különösebben érdekelt abban, hogy költséghatékonyan járjon el. Az adatigényléstől függetlenül – például egy korábbi igénylés teljesítéséhez vagy közzétételhez – elvégzett munkafolyamatok költsége értelemszerűen nem számolható fel az adatigénylőnek, ugyanakkor – részben takarékosági okokból, részben pedig az információszabadság szélesebb körű érvényesítése érdekében – célszerű a költségcsökkentési szempontokat és lehetőségeket az adatigényléssel kapcsolatos eljárásokban is érvényesíteni. Ennek leghatékonyabb módja – ugyanúgy, mint a közzététel

⁷⁰ A NAIH tájékoztatója a közérdekű adatigénylés költségtérítéséről

megkönnyítésének – az, ha már az adatok létrehozásának folyamatában biztosítja az adatkezelő, hogy később az adatok nyilvánosságra hozható formában is egyszerűen hozzáférhetőek legyenek.

G. A közérdekű adatokkal kapcsolatos feladatok meghatározása

43. Az adatkezelő rendelkezik-e belső szabályzatban rögzített eljárásrenddel a közérdekű adatigénylések teljesítésére?

Az Infotv. 30. § (6) bekezdése szerint „[a] közfeladatot ellátó szervnek a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatot kell készítenie”. E belső szabályzat kiadható önállóan, de más szabályzat – így például a tartalmi kapcsolódás okán az Infotv. 35. § (3) bekezdése szerinti közzétételi szabályzattal – egységes szabályozás részeként is.

44. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylések, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresések fogadásáért?

45. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylésekre, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresésekre adott válaszok előkészítéséért?

46. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) az adatigénylésekre, illetve az azokkal kapcsolatos megkeresésekre adott válaszok jóváhagyásáért és megküldéséért?

A közérdekű adatok megismerésére vonatkozó belső szabályzatnak nem a törvényi szabályozás megismétlése vagy magyarázatának elvégzése a feladata, bár az érthetőség és a folyamatszemlélet érvényesítése érdekében önmagában nem kifogásolható, ha törvényi normatartalom is megjelenik benne. A belső szabályzat kötelező elfogadásának ehelyett az a legfontosabb célja, hogy annak keretében az adatkezelő az adatigénylésekkel kapcsolatos feladatokat egyértelműen kiossza szervezeti egységei és vezetői között. Az önértékelési kérdéssor egyes felelősségi körök szabályzati rögzítésével kapcsolatos kérdései e feladatkiosztás tartalmának és teljességének ellenőrzését igyekeznek segíteni, de megválaszolásuk alkalmat ad a szabályozás tartalmi megfelelésének átgondolására is.

47. Bevezetett-e az adatkezelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a határidőben és megfelelő tartalommal történő válaszadás a közérdekű adatok nyilvánosságáért felelős foglalkoztatottjainak tervezett vagy nem tervezett távollétének idején is biztosított legyen?

Ha minden döntéselőkészítő és döntéshozó feladatkörnek van gazdája az adatkezelő szervezeten belül, akkor ezek ellátásához a szervezeti működés rendje szerint az adatkezelő személyi felelősöket is tud rendelni. Az adatigénylések megválaszolásával kapcsolatos ismeretek szerteágazó jellege, illetve az eljárási határidők rövidege egyaránt szükségessé teszik azonban azt, hogy a személyi felelősök helyettesítése is biztosított legyen.

H. A munkatársak képzése

48. Milyen rendszerességgel, formában és körben nyújtanak a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokra vonatkozó ismeretek átadására, az adatigénylésekre adott válaszok tartalmi megalapozására szolgáló képzést a szervezet ezekkel kapcsolatos döntéseit meghozó, illetve ezeket előkészítő foglalkoztatottjainak?

Az adatkezelőnek a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságának biztosításában részt vevő munkatársainak e munka hatékony ismeretéhez speciális előképzettségre ugyan nincs szüksége, a szervezet adatkezelési folyamatainak pontos ismeretére és az adatkezelő információszabadsággal

kapcsolatos kötelezettségeinek mindenre kiterjedő és naprakész ismeretére azonban igen. Mindenképpen indokolt ezért, hogy az adatkezelő rendszeresen képezze – vagy egy minden érintettet elérő megalapozó képzést követően friss információkkal továbbképezze – a döntéselőkészítésben részt vevő és a döntéshozó pozíciókat betöltő foglalkoztatottjait.

A képzéseket célszerű az adatkezelő szervezetére és az általa kezelt adatokra specializált, de legalábbis azokkal kiemelten foglalkozó tartalommal kialakítani. A képzés a személyes részvétel mellett online formában is megszervezhető, azonban a képzési anyagot rögzített formában mindenképpen indokolt a munkatársak számára a képzéseket követően is hozzáférhetővé tenni, illetve az ismeretek gyakorlati alkalmazhatóságának könnyebb biztosítása érdekében konzultációs lehetőséget biztosítani.

A résztvevők körét a munkatársak által ellátott feladatkörök alapján indokolt meghatározni. Az adatigénylések megválaszolásában részt vevő munkatársaknak az eljárás egészére kiterjedő képzési tematika alapján mindenképpen célszerű képzési kötelezettséget előírni, amihez hosszabb, a jelen önértékelési útmutató magyarázatainál is bővebb képzési anyagot feltételez.

49. Milyen rendszerességgel, formában és körben nyújtanak a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos képzést a szervezet új foglalkoztatottjainak (bevezető képzés vagy a betanítás részeként)? Milyen részletességgel kap az adatkezelő személyi állományának egésze a feladatkörükhöz igazodó tájékoztatást az adatigénylések azonosításának módjáról és az elintézésük törvényi határidőiről?

Az információs szabadsággal kapcsolatos adatkezelői feladatokat ellátó munkatársak képzésén kívül a gyakorlatban igen hasznos lehet az is, ha az adatkezelő a többi, közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokkal dolgozó, különösen az azokat előállító munkatársa számára is biztosít képzést legalább az információs szabadság alapfogalmairól és az adatigénylésekkel és a közzététellel kapcsolatos kötelezettségek lényegi elemeiről. Egy ilyen képzési elemet ésszerű lehet az új munkatársak számára a betanítási folyamat részeként megszervezni.

50. Rendelkezik-e az adatkezelő a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos képzési tervvel a személyi állománya számára?

Különösen nagyobb adatkezelői szervezet, illetve sok érintett munkavállaló esetén hasznos, ha az adatkezelő az információs szabadsággal kapcsolatos képzéseit hosszabb időtávra előre és tudatosan tervezi. Ez módot ad a képzések alaposabb előkészítésére, a képzési anyagok tervezett aktualizálására, a személyi állomány terhelésének kiegyenlítésére, de arra is, hogy a képzésekbe integrálni lehessen az adatkezelőnél végzett ellenőrzések, illetve az adatkezelő által működtetett belső tapasztalatmegosztó fórumok működésének tanulságait is.

51. Milyen hatékonysággal biztosítja az adatkezelő, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságáért felelős foglalkoztatottjait távollétükben helyettesítő foglalkoztatottak is megfelelően képzettek és tájékozottak legyenek?

A folyamatosan magas színvonalú feladatellátásnak a helyettesítést végző munkatársak megfelelő képzettsége és tájékozottsága is a feltétele. Ennek biztosításának legegyszerűbb módja, ha az adatkezelő figyelmet fordít arra, hogy már a helyettesítési rend meghatározásakor is ugyanúgy és ugyanabban a képzésben részesüljenek ezek a munkatársak is, mint akiket majd helyettesíteniük kell. Ha erre bármely okból a konkrét személy esetében nincs vagy nem volt mód, akkor viszont ezt a helyzetet azonosítva a munkatársat vezetői vagy szervezeten belüli szakmai támogatással érdemes segíteni a helyettesítési feladatok ellátásában.

5 2. MODUL: A KÖZÉRDEKŰ ADATOK KÖZZÉTÉTELE

5.1 Kérdéssor

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (kiváló, jó, megfelelő, elégtelen)
A. A közzététel gyakorlata és ellenőrzése				
11. Teljes körben teljesíti-e a jogszabály alapján előírt kötelező elektronikus közzétételt (az Infotv. melléklete szerinti általános közzétételi listán, illetve az ágazati jogszabályokban rögzített különös közzétételi listán szereplő adatok kötelező közzétételét) az adatkezelő? Mi támasztja ezt alá?				
12. Kellő gyorsasággal, rendszerességgel és pontossággal történik-e adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló honlap tartalmainak frissítése?				
13. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) a közérdekű adatok közzétételéről szóló döntések előkészítéséért és az adatok közzétételéért?				
14. Mennyire biztosított, hogy a rutinszerű elektronikus közzétételi feladatokat az adatkezelő szervezetén belül az erre legmegfelelőbb szakterület és szervezeti szint lássa el?				
15. Milyen ellenőrzési mechanizmus működik az adatkezelőnél annak érdekében, hogy a közérdekű adatok rutinszerű elektronikus közzététele megfelelő időben, részletességgel és mindenben aktuális adattartalommal történjen? Mennyire hatékony ez az ellenőrzési mechanizmus?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (kiváló, jó, megfelelő, elégtelen)
16. Mennyire hatékonyak az adatkezelő által a közzétételi listáin szereplő adatkörbe tartozó adatok teljességének, valós tartalmának és naprakészségének biztosítására tett intézkedések? Kellő gyakorisággal és alaposzággal kerül sor felülvizsgálatra? A felülvizsgálatok rendszeresen tárnak fel hiányosságokat és fejlesztendő területeket?	Is			
17. Létezik-e az adatkezelőnél olyan gyakorlat, amely a közzétételi listákon szereplő adatkörbe tartozó adatok megfelelőségét és naprakészségét az egyes, feladatkör szerint érintett vezetők felelősségének megállapításával vizsgálja?				
B. Információáramlás és képzés				
18. Mennyire ismeri a személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit, valamint saját, ezzel összefüggő feladatait?				
19. Mennyire van tisztában a személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó elkötelezettségével, valamint saját, ezzel összefüggő feladataival?				
20. Mennyire tükröződik az adatkezelőnek a közérdekű adatok közzététele iránti elkötelezettsége azokban az eljárásokban, amelyeknek a során vagy amelyek eredményeként az adatok keletkeznek?				
21. Mennyire hozzáférhetőek olyan útmutatások, amelyek segítik a személyi állományt a közérdekű adatok közzétételre való előkészítésében?				
22. Mennyire hatékonyan és naprakészen kap a személyi állomány tájékoztatást arról, hogy milyen adatokat kezel az adatkezelő, valamint arról, hogy ezek közül az adatok közül melyeket tették már közzé?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (kiváló, jó, megfelelő, elégtelen)
C. Külső vélemények figyelembevétele a közzététel során				
23. Mennyire alaposak és hatékonyak az adatkezelő által alkalmazott, a közzétett adatokkal kapcsolatos közérdeklődés irányában az idő múlásával bekövetkező változásoknak, a nyilvánosság számára fontos adatok körének és a preferált megismerési módok átalakulásának a nyomon követésére szolgáló felülvizsgálati eljárások, gyakorlatok?				
24. Milyen mértékben vannak be szakértői közreműködést, különösen kommunikációs és közösségi részvételi szakembereket annak meghatározásába, hogy az adatkezelő milyen közérdekű adatokat tegyen közzé?				
25. Kapnak-e az érintettek (például az adatkezelő tevékenysége által érintett polgárok, ügyfelek, civil szervezetek, érdekképviselők, a sajtó képviselői) felkérést arra, hogy tegyenek javaslatot az adatkezelő közzétételi gyakorlatának átalakítására, kiterjesztésére? Ha igen, mennyire hatékonyak ezek a felkérések felhasználható ötletek összegyűjtésében?				
26. Mennyire segíti az érintettek elképzeléseinek megismerése és a közérdeklődés irányával kapcsolatos kutatások eredménye az adatkezelő közzétételi gyakorlatának fejlesztését?				
27. Mennyire hatékony az adatkezelő a közzétételi listáinak fejlesztésében, bővítésében?				
D. A nyilvános hozzáférés támogatása				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (kiváló, jó, megfelelő, elégtelen)
28. Mennyire áttekinthető és a kívánt információk megtalálására mennyire alkalmas egy átlagos felkészültséggel és szervezeti ismeretekkel rendelkező, a honlapot előzetesen nem ismerő honlaplátogató számára az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete?				
29. Szerepel-e az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő útmutatás, közérthető leírás arról, hogy a honlapon milyen adatok és hogyan érhetőek el?				
30. Mennyire hozzáférhető az internetes felületen tanácsadás és segítség a közzétett közérdekű adatokat megkereséséhez?				
31. Mennyire és hogyan osztja meg az adatkezelő a nyilvánossággal a tervezett jövőbeli közzétételekkel, az adatok tervezett frissítésével kapcsolatos információkat?				
32. Közzéteszi-e az adatkezelő a honlapján az általa közérdekű adatigénylésekre küldött válaszokat?				
33. Mennyire biztosítottak a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók számára a közzétett közérdekű adatokhoz való hozzáférés feltételei (pl. gyengénlátóknak optimalizált honlapverzió)?				
34. Hogyan veszi figyelembe az adatkezelő a közzétételi gyakorlata és az erre vonatkozó tájékoztatás kialakítása során a vele közvetlen kapcsolatban álló személyek (ügyfelek, ellátottak) érdekeit és szükségleteit?				
E. Vezetői elkötelezettség				
35. Mennyire ismerik el és hangsúlyozzák az adatkezelő felsővezetői a közérdekű adatok közzétételének (a nyilvánosság és az adatkezelő számára fennálló) előnyeit?				

Kérdések	Adatok	Azonosított erősségek	Azonosított gyengeségek	Minősítés (kiváló, jó, megfelelő, elégtelen)
36. Ki határozza meg az adatkezelőnél a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos stratégiai döntések tartalmát?				
37. Mennyire ismerik el és hangsúlyozzák az adatkezelő felsővezetői és vezetői azt az elvárást, hogy a közérdekű információkat főszabály szerint közzé kell tenni?				
38. Mennyire ismerik el az adatkezelő felsővezetői és vezetői annak a fontosságát, hogy a közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez megfelelő szervezeti erőforrások szükségesek?				
39. Milyen tények támaszták alá azt, hogy az adatkezelő felsővezetői és vezetői valóban biztosítják a közzététel végrehajtásához szükséges személyi állományt és technológiai eszközöket?				
40. Mennyire ösztönzik a felsővezetők és a vezetők a személyi állományt arra, hogy az adatok előállítása előtt megtervezzék a közzétételt?				
41. Milyen gyakran és milyen eredménnyel kérdőjelezik meg a felsővezetők és a vezetők azokat a javaslatokat és véleményeket, amelyek közérdekű adatok közzétételével szemben foglalnak állást?				
42. Mennyire kezdeményezőkések a felsővezetők és a vezetők az adatkezelő által közzéteendő új adatkörök kijelölésében? Mennyire elkötelezettek abban, hogy a közérdekű adatokat új módon (pl. „open data” formátumban) tegyék elérhetővé?				

5.2 Minősítési szempontok

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
A. A közzététel gyakorlata és ellenőrzése	<p>A jogszabályban előírt kötelező elektronikus közzétételi kötelezettségeit az adatkezelő teljes körben teljesíti.</p> <p>A közzétett adatok mindig határidőben, rendszeresen és pontos tartalommal frissülnek.</p> <p>A közzétételi feladatokért való felelősséget belső szabályzat egyértelműen és az annak ellátására legalkalmasabb szervezeti egység számára rögzíti.</p> <p>A közzétett adatok teljességét, helyességét és naprakészségét legalább havi rendszerességgel ellenőrzik.</p> <p>Az ellenőrzés által feltárt hiányosságok orvoslását az érintett vezetőkön rendszeresen számon kéri.</p>	<p>A jogszabályban előírt kötelező elektronikus közzétételi kötelezettségeit az adatkezelő megközelítőleg teljes körben, az adatkezelő főtevékenységére vonatkozó adatokat nem érintő hiányosságokkal teljesíti.</p> <p>A közzétett adatok általában határidőben, rendszeresen és pontos tartalommal frissülnek, a hiányosságok az adatkezelő főtevékenységére vonatkozó adatokat egyáltalán nem érintik.</p> <p>A közzétételi feladatokért való felelősséget belső szabályzat egyértelműen, ugyanakkor a teljeskörű és gyors közzétételt nem biztosító módon határozza meg.</p> <p>A közzétett adatok teljességét, helyességét és naprakészségét rendszeresen, de a havinál ritkább rendszerességgel ellenőrzik.</p> <p>Az ellenőrzés által feltárt hiányosságok orvoslásának vezetői felelősét megjelölik, de a feladat végrehajtásának nincs rendszeres számonkérése.</p>	<p>A jogszabályban előírt kötelező elektronikus közzétételi kötelezettségeit az adatkezelő részlegesen teljesíti, azonban az adatkezelő főtevékenységére vonatkozó adatok teljeseek vagy közel teljeseek.</p> <p>A közzétett adatok frissítésében rövid, két hónapot meg nem haladó késések tapasztalhatók, egyes, az adatkezelő főtevékenységének nyomon követése szempontjából nem kulcsfontosságú adatok idejét múltak vagy pontatlanok</p> <p>A közzétételi feladatokért való felelősségről belső szabályzat rendelkezik, ám a felelősségi rend nem egyértelmű.</p> <p>A közzétett adatok teljességét, helyességét és naprakészségét eseti jelleggel, legalább az ezekkel kapcsolatos problémáról való tudomásszerzés esetén ellenőrzik.</p> <p>Az ellenőrzés által feltárt hiányosságok orvoslására a felelős vezető személyének megjelölése nélkül történik intézkedés</p>	<p>A jogszabályban előírt kötelező elektronikus közzétételi kötelezettségeit az adatkezelő töredékesen, a főtevékenységére is kiterjedő érdemi hiányosságokkal vagy egyáltalán nem teljesíti.</p> <p>A közzétett adatok frissítésében, két hónapot meghaladó késések tapasztalhatók, nagyobb számú közzétett adat, illetve az adatkezelő főtevékenységének nyomon követése szempontjából kulcsfontosságú adatok idejét múltak vagy pontatlanok.</p> <p>A közzétételi feladatokért való felelősség nincs rendezve.</p> <p>A közzétett adatok teljességét, helyességét és naprakészségét nem ellenőrzik.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
B. Információáramlás és képzés	<p>A személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit és elkötelezettségét, valamint saját feladatait pontosan ismeri.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok kezelésével járó eljárásait úgy alakították ki, hogy az az adatok egyszerű és rendszeres közzétételét mindenben megfelelően szolgálja.</p> <p>Az adatkezelő részletes általános és szükség szerint egyedi útmutatásokat ad a munkatársak számára a közzététel megfelelő biztosításához.</p> <p>Az adatkezelő folyamatos és naprakész információkat tesz hozzáférhetővé a munkatársak számára arról, hogy milyen közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezel, illetve ezek közül minek történt meg a közzététele.</p>	<p>A személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit, valamint saját feladatait pontosan ismeri, az adatnyilvánosság minél szélesebb körű biztosítása ugyanakkor nem kommunikált szervezeti politika.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok kezelésével járó eljárásai az adatok közzétételét a közzétett adatkör nagyobb része tekintetében megfelelően szolgálják, ahol pedig nem, ott az adatok minimális pótlólagos munkaráfordítással közzétételre alkalmassá tehetők.</p> <p>Az adatkezelő a főtevékenységét érintő adatokra kiterjedően általános, illetve szükség szerint egyedi útmutatásokat ad a munkatársak számára a közzététel megfelelő biztosításához.</p> <p>Az adatkezelő a munkatársak egyedi jelzései alapján tesz információkat hozzáférhetővé a munkatársak számára arról, hogy milyen közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezel, illetve ezek közül minek történt meg a közzététele.</p>	<p>A személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit fő vonalakban, saját feladatait viszont pontosan ismeri.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok kezelésével járó eljárásaiban rögzített adatok mindig csak pótlólagos munkaráfordítással tehetők közzétételre alkalmassá, azonban e munkaráfordítás mértéke nem számottevő.</p> <p>Az adatkezelő általános útmutatásokat nem ad a munkatársak számára a közzététel megfelelő biztosításához, azonban szükség szerint egyedi útmutatásokkal segíti őket.</p> <p>Az adatkezelő nem tesz információkat hozzáférhetővé a munkatársak számára arról, hogy milyen közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezel, illetve ezek közül minek történt meg a közzététele, azonban ezek a szervezeten belül a munkatársak számára egyedi megkeresés útján hozzáférhetőek.</p>	<p>A személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit fő vonalakban sem, illetve saját ezzel kapcsolatos feladatait nem pontosan vagy egyáltalán nem ismeri.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok kezelésével járó eljárásaiban alkalmazott megoldások kifejezetten nehezítik az adatok közzétételét, így azok mindig csak jelentős pótlólagos munkaráfordítással tehetők közzétételre alkalmassá.</p> <p>Az adatkezelő nem ad útmutatásokat a munkatársak számára a közzététel megfelelő biztosításához.</p> <p>Az adatkezelő munkatársai számára nem hozzáférhetőek megfelelő részletességű információk arról, hogy az adatkezelő milyen közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezel, illetve ezek közül minek történt meg a közzététele.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
C. Külső vélemények figyelembevétele a közzététel során	<p>Az adatkezelő a kötelező közzétételi körön túl is széles adatkörben tesz közzé közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat, amelyek körét a sajt működésével kapcsolatos közérdeklődés tartalmához igazítja.</p> <p>Az adatkezelő a felhasználók és egyéb érdekeltek jelzései és egyéb adatok (például látogatási statisztikák) alapján legalább éves rendszerességgel felülvizsgálja a közzétett adatok körét és a közzététel formáit.</p> <p>Az adatkezelő szakértők közreműködésével és szakértői elemzések alapján dönt arról, hogy a kötelező közzététel körén kívül milyen adatokat és milyen formában tesz közzé.</p> <p>Az adatkezelő rendszeresen, intézményesített formában kikéri az érdekeltek véleményét arról, hogy a kötelező közzététel körén kívül milyen</p>	<p>Az adatkezelő a kötelező közzétételi körön túl is széles adatkörben tesz közzé közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat.</p> <p>Az adatkezelő a felhasználók és egyéb érdekeltek jelzései alapján az évesnél kisebb rendszerességgel felülvizsgálja a közzétett adatok körét és a közzététel formáit.</p> <p>Az adatkezelő szakértői elemzéseket is figyelembe véve dönt arról, hogy a kötelező közzététel körén kívül milyen adatokat és milyen formában tesz közzé.</p> <p>Az adatkezelő eseti jelleggel kikéri az érdekeltek véleményét arról, hogy a kötelező közzététel körén kívül milyen adatokat és milyen formában tegyen közzé.</p>	<p>Az adatkezelő a kötelező közzétételi körön túl szűk adatkörben tesz közzé közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat.</p> <p>Az adatkezelő rendszeresen felülvizsgálja a közzétett adatok körét, azonban ennek részeként szakértői és véleményeket és elemzéseket nem vizsgál.</p> <p>Az adatkezelő nem kéri ki az érdekeltek véleményét arról, hogy a kötelező közzététel körén kívül milyen adatokat és milyen formában tegyen közzé, azonban a hozzá e körben érkezett kezdeményezéseket a közzététel rendszeres felülvizsgálata során érdemben megfontolja.</p>	<p>Az adatkezelő a kötelező közzétételi kört meghaladóan nem tesz közzé közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat.</p> <p>Az adatkezelő nem vizsgálja rendszeresen felül a közzétett adatok körét.</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	adatokat és milyen formában tegyen közzé.			
D. A nyilvános hozzáférés támogatása	<p>Az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete egy átlagos felkészültséggel és szervezeti ismeretekkel rendelkező, a honlapot előzetesen nem ismerő honlaplátogató számára is könnyen áttekinthető és eredményesen kereshető.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő, hangsúlyos módon elhelyezett útmutatás található, amely közérthető formában ad segítséget a közzétett adatok közötti eligazodáshoz, valamint gyors és könnyen hozzáférhető segítséget kínál a kereséshez.</p> <p>A közzétett adatok közzétételének ideje, frissítésének gyakorisága és a várható újabb közzétételekre vonatkozó információk minden közzétett adatkör kapcsán szerepelnek.</p>	<p>Az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete egy átlagos felkészültséggel és némi szervezeti ismeretettel rendelkező, a honlapot előzetesen nem ismerő honlaplátogató számára áttekinthető és eredményesen kereshető.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő útmutatás található, amely az adatkezelő működését ismerő személyek számára érthető formában ad segítséget a közzétett adatok közötti eligazodáshoz, valamint segítséget kínál a kereséshez.</p> <p>A közzétett adatok közzétételének ideje, valamint legalább az adatkezelő főtevékenységét érintő adatkörök kapcsán a frissítés gyakorisága és a várható újabb közzétételekre vonatkozó információk is szerepelnek.</p> <p>Az adatkezelő eseti jelleggel közzéteszi a honlapján az honlapján</p>	<p>Az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete egy átlag feletti felkészültséggel és szervezeti ismeretettel rendelkező, a honlapot előzetesen nem ismerő honlaplátogató számára áttekinthető.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő útmutatás található, amely azonban csak átlag feletti felkészültséggel és szervezeti ismeretettel rendelkező honlaplátogatók számára jelent valós segítséget.</p> <p>A honlapon a közzétett adatok közzétételének idejére vonatkozó információk szerepelnek, a frissítés gyakoriságára és a várható újabb közzétételekre vonatkozó információk azonban nem.</p> <p>Az adatkezelő nem teszi közzé a honlapján az honlapján az általa közérdekű adatigénylésekre küldött válaszokat, azonban a rendszeresen igényelt adatkörökkel</p>	<p>Az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete egy átlag feletti felkészültséggel és szervezeti ismeretettel rendelkező honlaplátogató számára sem áttekinthető.</p> <p>Az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő útmutatás nem található.</p> <p>A közzétett adatok közzétételének ideje, frissítésének gyakorisága és a várható újabb közzétételekre vonatkozó információk nem szerepelnek a honlapon.</p> <p>Az adatkezelő semmilyen módon nem veszi figyelembe az általa közzétett adatok körének meghatározása során a neki küldött adatigényléseket.</p> <p>Az adatkezelő sem a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók, sem a vele közvetlen kapcsolatban álló</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	<p>Az adatkezelő teljes körben közzéteszi a honlapján az honlapján az általa közérdekű adatigénylésekre küldött válaszokat.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlap egészét a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók, illetve a vele közvetlen kapcsolatban álló személyek (ügyfelek, ellátottak) igényeinek megfelelően alakítja ki.</p>	<p>az általa közérdekű adatigénylésekre küldött válaszokat.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapnak kifejezetten az e csoportokat érintő információit a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók, valamint a vele közvetlen kapcsolatban álló személyek (ügyfelek, ellátottak) igényeinek megfelelően alakítja ki.</p>	<p>a közzétételi listáit időszakonként kiegészíti.</p> <p>Az adatkezelő a közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapnak legalább kifejezetten az e csoportokat érintő információit a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók vagy a vele közvetlen kapcsolatban álló személyek (ügyfelek, ellátottak) igényeinek megfelelően alakítja ki.</p>	<p>személyek (ügyfelek, ellátottak) igényeit nem veszi figyelembe a honlap kialakítása során.</p>
E. Vezetői elkötelezettség	<p>Az adatkezelő felsővezetői a munkatársak felé egyértelműen elismerik és hangsúlyozzák a közérdekű adatok közzétételének fontosságát és előnyeit, a minél szélesebb nyilvánosság biztosítása felsővezetői szinten deklarált stratégiai cél.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői a szükséges körben, az adatkezelő alaptevékenységének részeként biztosítják a közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez szükséges személyi állományt és technológiai eszközöket.</p>	<p>Az adatkezelő felsővezetői a munkatársak felé elismerik és hangsúlyozzák a közérdekű adatok közzétételének fontosságát és előnyeit, de a minél szélesebb nyilvánosság biztosítása felsővezetői szinten nem deklarált stratégiai cél.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői a szükséges körben, de azt az adatkezelő alaptevékenységén túli feladatnak tekintve, eseti jelleggel biztosítják a közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez szükséges személyi állományt és technológiai eszközöket.</p> <p>Tényleges általános szervezeti gyakorlat, azonban nem egyértelmű</p>	<p>Az adatkezelő felsővezetői a munkatársak felé nem ismerik el és nem hangsúlyozzák a közérdekű adatok közzétételének fontosságát és előnyeit, a minél szélesebb nyilvánosság biztosítása felsővezetői szinten nem deklarált stratégiai cél, de a jogszabályi közzétételi minimum teljesítése egyértelmű elvárás.</p> <p>A közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez szükséges személyi állományt és technológiai eszközöket a meglévő, egyéb feladatokra rendelt erőforrások terhére az adatkezelő közzétételért felelős szervezeti egység biztosítja.</p>	<p>Az adatkezelő felsővezetői a munkatársak felé nem ismerik el és nem hangsúlyozzák a közérdekű adatok közzétételének fontosságát és előnyeit, a minél szélesebb nyilvánosság biztosítása felsővezetői szinten nem deklarált stratégiai cél, a jogszabályi közzétételi minimum teljesítése sem felsővezetői elvárás.</p> <p>A közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez szükséges személyi állományt és technológiai eszközök nem biztosítottak.</p> <p>Nincs olyan elvárás és gyakorlat az adatkezelőnél, hogy a</p>

Almodul	Kiváló	Jó	Megfelelő	Elégtelen
	<p>Egyértelmű felsővezetői elvárás az, hogy a munkatársak már az adatok előállítása előtt megtervezzék a közzétételt.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői rendszeresen kezdeményezően járnak el a közzétett adatok körének bővítése, valamint új közzétételi formák (pl. „open data” formátum) alkalmazása érdekében.</p>	<p>felsővezetői elvárás az, hogy a munkatársak már az adatok előállítása előtt megtervezzék a közzétételt.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői egyes esetekben kezdeményezően járnak el a közzétett adatok körének bővítése, valamint új közzétételi formák (pl. „open data” formátum) alkalmazása érdekében.</p>	<p>Az adatkezelő főtevékenységéhez kapcsolódó adatkörökben tényleges szervezeti gyakorlat, azonban nem egyértelmű felsővezetői elvárás az, hogy a munkatársak már az adatok előállítása előtt megtervezzék a közzétételt.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői egyes esetekben kezdeményezően járnak el a közzétett adatok körének bővítése érdekében, azonban az új közzétételi formák (pl. „open data” formátum) alkalmazását nem várják el.</p>	<p>munkatársak már az adatok előállítása előtt megtervezzék a közzétételt.</p> <p>Az adatkezelő felsővezetői nem járnak el a közzétett adatok körének bővítése érdekében, illetve az új közzétételi formák (pl. „open data” formátum) alkalmazását sem várják el.</p>

5.3 Kitöltési útmutató az információs szabadság önértékelési eszközcsoomag 2. moduljához

A. A közzététel gyakorlata és ellenőrzése

1. Teljes körben teljesíti-e a jogszabály alapján előírt kötelező elektronikus közzétételt (az Infotv. melléklete szerinti általános közzétételi listán, illetve az ágazati jogszabályokban rögzített különös közzétételi listán szereplő adatok kötelező közzétételét) az adatkezelő? Mi támasztja ezt alá?

Annak eldöntéséhez, hogy az Ön által képviselt intézménynek milyen adatokat kell közzétennie, az alábbiak vizsgálata szükséges:

- a) Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 1. melléklete tartalmazza az általános közzétételi listát. E lista pontosan, adatkörökre lebontva azt is meghatározza, hogy milyen gyakran kell a közzétett adatokat frissíteni, illetve milyen hosszán kell azokat (egy esetleges frissítést követően is) megőrizni.
- b) Különös közzétételi kötelezettség érintheti az Ön által képviselt szervezetet, amennyiben az köztulajdonban álló gazdasági társaság. E szervezetek esetében a különös közzétételi kötelezettség részletszabályait a 2009. évi CXXII. törvény 2. § (1) – (11) bekezdései határozzák meg. Ilyen típusú közzétételre egyéb ágazati szabályok is kötelezhetik a szervezetét. Amennyiben például az Ön által képviselt szervezet köznevelési vagy szakképző intézmény, a közzétételt külön ágazati szabályok szerint kell teljesítenie.⁷¹
- c) Az Ön által képviselt szervezet vezetője is dönthet az általános és esetleges különös közzétételi kötelezettséggel érintett adatkörön túl további adatokat is tartalmazó, egyedi közzétételi lista elkészítése mellett. E döntést motiválhatja a beérkező adatigénylések tapasztalataira épülő, proaktív és az intézmény erőforrásainak hatékonyabb felhasználását célzó stratégia, amely a bizalomépítés hatékony eszköze is lehet.

A közzététellel kapcsolatos követelmény, hogy az adat letölthető, kinyomtatható adatvesztés nélkül kimásolható legyen (ideértve azt is, hogy ne torzuljon a nyomtatáskor). A hozzáférést díjmentesen kell biztosítani.⁷² Az Internet sajátosságait figyelembe véve ügyelni kell arra, hogy a közzététel a széles körben elterjedt eszközökkel (operációs rendszer, böngésző stb.) ténylegesen hozzáférhető legyen, ami a honlap ilyen irányú rendszeres karbantartását (frissítését) is igényelheti. Külön kiemelés érdemel a vakokat és gyengén látókat segítő eszközök támogatásának szükségessége.⁷³

A közzététel főszabály szerint a szervezet saját honlapján történik. Ilyen közzétételre köteles szervek a Köztársasági Elnök Hivatala, az Országgyűlés Hivatala, az Alkotmánybíróság Hivatala, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Állami Számvevőszék, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar

⁷¹ Infotv. 33. § (4) bekezdés. Köznevelési intézmény a közzétételi kötelezettségének a köznevelés információs rendszer (KIR) szakrendszere felé történő adatszolgáltatással tehet eleget, amely az Oktatási Hivatal honlapján keresztül érhető el. Vö. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

⁷² Infotv. 33. § (1) bekezdés.

⁷³ A közfeladatot ellátó szervek közzétételi listáihoz kapcsolódó részletes követelményeket a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet tartalmazza.

Művészeti Akadémia, az Országos Bírósági Hivatal, a Legfőbb Ügyészség, a központi államigazgatási szervek, továbbá az országos kamara, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal.⁷⁴

Figyelem! Az Ön által képviselt szervezetnek akkor is lehet elektronikus közzétételi kötelezettsége, ha a fenti felsorolásban nem szerepel. A közfeladat ellátásában érintett további szervezetek ugyanakkor e közzétételnek központi honlapon is eleget tehetnek.⁷⁵

A közzétételi felületen közérthető formában tájékoztatást kell adni a közérdekű adatok egyedi igénylésének szabályairól. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségek ismertetését is.⁷⁶

A közzététel részletes szabályait a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról szóló 305/2005. (XII. 25.) kormányrendelet (Eir.) tartalmazza.

2. Kellő gyorsasággal, rendszerességgel és pontossággal történik-e adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló honlap tartalmainak frissítése?

Az általános közzétételi kötelezettség kapcsán az Infótörvény 1. melléklete ad eligazítást, hogy az egyes adatkörökre vonatkozóan milyen gyakorisággal kell a felülvizsgálatot, frissítést elvégezni, és meddig kell az esetlegesen módosított korábbi adatokat megőrizni. E kötelezettség teljesítéséért az Ön által képviselt szerv vezetője felel.⁷⁷

A különös közzétételi szabályok szintén meghatározzák a fenti követelményeket. Kiemeli a törvény, hogy *„[a]z adatok közzétételéért, folyamatos hozzáférhetőségéért és hitelességéért a gazdasági társaság – mint munkáltató – vezetője a gazdasági társasággal összefüggő valamennyi adat vonatkozásában felelős”*.⁷⁸

Amennyiben az Ön által képviselt szervezet vezetője egyedi közzétételi kötelezettséget is meghatároz, úgy ezzel egyidejűleg célszerű meghatároznia a közzététel gyakoriságát és belső ellenőrzésének folyamatát, valamint az ezért felelős személyt is.

Az adatok rendszeres frissítése mellett a közzétételkor is figyelmet érdemel az a követelmény, hogy az adatok pontosak legyenek. A közzététel során – különösen, ha az nem az intézmény saját honlapján történik – e körben ügyelni kell arra, hogy egyértelmű legyen az, hogy az egyes közzétett közérdekű adatok melyik szervtől származnak, illetve melyikre vonatkoznak.⁷⁹

3. Hogyan rögzítik az adatkezelő belső szabályzatai és stratégiai dokumentumai azt, hogy ki(k) felel(nek) a közérdekű adatok közzétételéről szóló döntések előkészítéséért és az adatok közzétételéért?

Az irányadó jogszabályok jellemzően a szervezet vezetőjét jelölik ki az adott közzétételi kötelezettség felelőseként. E felelősség a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szervezet vezetőjének kell gondoskodnia arról, hogy a szervezeten belül a közzétételhez kapcsolódó kötelezettségeket a szervezet hatékonyan kezelje.

Ennek elsődleges eszköze azon belső szabályzatok megalkotása, amelyek a folyamatok rögzítése mellett az egyes részfeladatokra kiterjedően meghatározzák a belső felelősségi köröket. E téren jó gyakorlatnak tekinthető a Külügyminisztérium (már nem hatályos) belső utasítása, amely a szervezet

⁷⁴ Infotv. 33. § (2) bekezdés

⁷⁵ Infotv. 33. § (3) bekezdés

⁷⁶ Infotv. 34. § (3) bekezdés.

⁷⁷ Infotv. 37. § (6) bekezdés.

⁷⁸ A köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény 2. § (7) bekezdése.

⁷⁹ Infotv. 34. § (1) bekezdés.

minden szintjén rögzítette a felelősségi köröket a következők szerint: minisztériumi adatfelelős, főosztályi adatfelelős, közérdekű adatfelelős és közzétételért felelős személy.⁸⁰

4. Mennyire biztosított, hogy a rutinszerű elektronikus közzétételi feladatokat az adatkezelő szervezetén belül az erre legmegfelelőbb szakterület és szervezeti szint lássa el?

A jogszabályi kötelezettségek a közzététel eredményét (a meghatározott adatkör nyilvánosságát) és a felülvizsgálat gyakoriságát határozzák meg. A szervezet elemi érdeke, hogy e feladatokat az adott szervben belül a leghatékonyabban kezelje. A struktúra kialakításánál figyelemmel kell lenni az Ön által képviselt szervezet egyedi jellemzőire: a szervezet méretére, tagoltságára, arra, hogy a közzététellel a szervezet egésze, vagy csak meghatározott szervezeti egységek által kezelt adatok érintettek, érintettek stb. A 3. ponthoz fűzött magyarázatban hivatkozott 26/2016. (IX. 30.) KKM utasítás a minisztériumi szint mellett a szervezet főosztályi szintjén is kialakította az adatfelelős pozíciót. Emellett központosított, a szakértelmet koncentráló résztvevőként a jogi főosztályról kijelölt közérdekű adatfelelőst is kijelölt, akivel a sajtóosztályról kijelölt munkatárs működött együtt a közzététel tényleges megvalósítása körében. Nagy szervezet esetén különös figyelemmel kell lenni az egyes szinteken elhelyezkedő szereplők közötti tényleges együttműködés intézményi feltételeinek megteremtésére. A felelősök elérhetősége, szerepüknek a szervezet többi tagja felé történő bemutatása a bizalomépítés és a hatékonyság fontos előfeltételei.

További jó példa a NAIH saját szervezetére megalkotott szabályzata, amely az elektronikus közzététel rendjét is részletesen szabályozza.⁸¹

Általánosságban elmondható, hogy a túlzott központosítás tipikusan az időszerűség és az adatpontosság rovására megy, valamint a folyamatok a szervezeten belüli vertikális távolság miatt gyakran megakadhatnak. A túlzott szubszidiaritás, túl sok szereplő bevonása pedig a szervezeti tudás széttöredezéséhez, szervezeten belül ellentmondó gyakorlatokhoz és a párhuzamosságokon keresztül gyakran hatékonyságvesztéshez vezetnek. Jelen önértékelési kérdés megalapozott kitöltéséhez különösen célszerű lehet a közzétételt ténylegesen előkészítő és végző munkatársak, illetve a folyamatot felügyelő vezetők véleményének kikérése és annak gondos mérlegelése.

5. Milyen ellenőrzési mechanizmus működik az adatkezelőnél annak érdekében, hogy a közérdekű adatok rutinszerű elektronikus közzététele megfelelő időben, részletességgel és mindenben aktuális adattartalommal történjen? Mennyire hatékony ez az ellenőrzési mechanizmus?

A közzététellel kapcsolatos felelősségi körök és határidők, időközök meghatározása mellett a szervezet vezetőjének a felelőssége annak biztosítása, hogy a megalkotott rendszer valóban hatékonyan működik, azaz ténylegesen is arra az eredményre vezet, hogy a szervezet jogszabályi kötelezettségeit teljesíti. Erre tekintettel a belső dokumentumokban kívánatos a rendszeres, akár havi gyakoriságú ellenőrzési mechanizmus rögzítése. Az ellenőrzési mechanizmus akkor hatékony, ha az alkalmas a hiányosságok felderítésére. E körben figyelemmel kell lenni arra, hogy a hatékonyságot csökkenti az, ha a megvalósításért és az ellenőrzésért azonos személy felelős. Ugyanígy hatékonyságot csökkentő tényező azonban, ha e két szereplő között bizalomhiány lép fel, illetve az is, ha a szereplők egymás iránti lojalitása akadályozza feltárt problémák belső exponálását (pl. a retorziótól, rossz minősítéstől való félelem).

6. Mennyire hatékonyak az adatkezelő által a közzétételi listáin szereplő adatkörbe tartozó adatok teljességének, valós tartalmának és naprakészségének biztosítására tett intézkedések? Kellő

⁸⁰ 26/2016. (IX. 30.) KKM utasítás a közérdekű adatoknak, a közérdekből nyilvános adatoknak, valamint a jogszabálytervezeteknek és szabályozási koncepcióknak a Külgazdasági és Külügyminisztérium honlapján történő közzétételéről, valamint a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítési rendjének szabályairól.

⁸¹ 35/2021. (XII. 22.) NAIH utasítás, <https://www.naih.hu/component/phocadownload/category/36-kozerdeku-adatok?download=475:35-2021-xii-22-utasitas-a-kozerdeku-es-kozerdekbol-nyilvanos-adatok-megismeresere-iranyulo-igenyek-teljesitese-valamint-a-kozerdeku-es-kozerdekbol-nyilvanos-adatok-elektronikus-kozzetetenek-rendjerol> (2022. 03. 10.)

gyakorissággal és alapossággal kerül sor felülvizsgálatra? A felülvizsgálatok rendszeresen tárnak fel hiányosságokat és fejlesztendő területeket?

A jelen önértékelési eszköztár is fokozatokat állapít meg a közzétételi kötelezettség teljesítése kapcsán (kiváló; jó; megfelelő; elégtelen). Ennek egyik oka, hogy a közzététel kapcsán még a jogszabályoknak való megfelelést biztosító intézkedések esetében is számos ponton adódhat fejlesztendő terület, gyakorlat. A kiváló minősítés pedig szinte kivétel nélkül dinamikus, fenntartandó állapotot takar. E két szempontból is következik, hogy egy hatékonynak tekinthető belső felülvizsgálat legritkább esetben zárul azzal, hogy nincsen fejlesztésre szoruló terület. Amennyiben a belső nyomonkövetés eredménye rendszeresen rövid, sablonos és a helyzetet bővebb kifejtés nélkül megfelelőnek értékelő jelentés, akkor e mechanizmus fejlesztése javasolható. Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy egy hatékony belső feltérési mechanizmus rendszeres többletterhet jelentene az Ön által képviselt szervezet számára. Éppen ellenkezőleg, a rendszeres és hatékony figyelemmel kísérés az esetek jelentős részében világosabb feladatkörök és hatékonyabb folyamatok kialakításában segítenek, amely tehermentesíti a szervezetet, nagyobb munkavállalói magabiztosságot eredményez és a szervezeten belüli együttműködést is segíti.

7. Létezik-e az adatkezelőnél olyan gyakorlat, amely a közzétételi listákon szereplő adatkörbe tartozó adatok megfelelőségét és naprakészségét az egyes, feladatkör szerint érintett vezetők felelősségének megállapításával vizsgálja?

A fent rögzítettek szerint abból, hogy a törvény a szervezet vezetőjére telepíti a közzététellel kapcsolatos kötelezettségek teljesítéséért való felelősséget, nem következik, hogy ténylegesen a vezető kell, hogy e feladatokat ellássa. Olyannyira nem, hogy – egészen kis szervezeteket kivéve – általánosságban javasolható olyan struktúra kialakítása, amelyben a közzétételi kötelezettséggel érintett adatkört jól ismerő kolléga és az adatokkal dolgozó szervezeti egység vezetője is aktívan részt vesz a közzététellel kapcsolatos feladatok teljesítésében. Ez ideális esetben kiegészülhet az adatkéréseket feldolgozó kollégákkal, akik a tipizálásban segítve a folyamatok ideális kialakításában fontos szerepet tölthetnek be.

Kevésbé egyenszilárd közzétételi gyakorlat esetén a vezetői felelős megállapításának gyakorlatára vonatkozó kérdés azt is feltárhatja, ha a közzétett adatok azért pontatlanok és idejétmúltak, mert azok frissítésének feladatát senki nem érzi az adatkezelői szervezetben magáénak, és ezt a helyzetet mindaddig egyedi feladatkijelölés sem oldotta fel.

B. Információáramlás és képzés

8. Mennyire ismeri a személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségeit, valamint saját, ezzel összefüggő feladatait?

Az adott szervezet egyedi jellemzői határozzák meg, hogy a személyi állomány mekkora része kezel közzétételi kötelezettséggel érintett adatokat, illetve e személyi kör mennyire könnyen azonosítható be a szervezet struktúrájában. Általánosságban elmondható, hogy még a közzététel kapcsán feladattal nem rendelkező személyek esetében is kívánatos, hogy a szervezeti ismereteik kiterjedjenek a közzétételi kötelezettség létezésére és a szervezet érintettségére vonatkozó általános ismeretekre. A hatékony folyamattervezés egyik fontos ismereteleme annak magabiztos azonosítása, hogy a személyi állomány mely része az, amelyik adott esetben egyáltalán nem érintett – potenciálisan sem – ilyen típusú feladatok kapcsán. Az akár csak potenciálisan érintett személyi kör tudása elsősorban ki kell terjedjen arra a képességre, hogy a saját érintettségét a munkatárs felismerje. A számára irrelevánsnak gondolt ismeretanyagokat ugyanis a szervezet hiába teszi elérhetővé – pl. hírlevél formájában –, ha a személyi állomány érintett tagjai azt nem értékeli a figyelmükre érdemesnek.

A jellemzően közzétételi kötelezettséggel kapcsolatos feladatot ellátó személyi állomány rendszeres képzése, tájékoztatása elengedhetetlen ahhoz, hogy a XXI. század kihívásaira a szervezet megfelelően tudjon reagálni. A jól képzett, feladataival tisztában lévő személyi állomány (a vezető elkötelezettsége mellett) szintén előfeltétele annak, hogy a közzététellel kapcsolatos kötelezettségek ne „sorolódjanak hátra”, ne sikkadjanak el.

Optimális esetben a munkatárs közvetlen és pontos tájékoztatást kap az általa kezelt adatok jellegéről és a közzétételi kötelezettséggel kapcsolatos feladatairól, emellett pedig könnyen hozzáfér azokhoz a naprakész információkhoz, amelyek segítségével tájékozódhat, hogy milyen közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kezel, illetve ezek közül minek történt meg a közzététele.

9. Mennyire van tisztában a személyi állomány az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére vonatkozó elkötelezettségével, valamint saját, ezzel összefüggő feladataival?

A szervezet, illetve a szervezet vezetőjének személyes elkötelezettsége akkor fordul át a gyakorlatban is értékelhető eredménnyé, ha az elkötelezettség nem csupán papíron, a szervezet célkitűzései között vagy értéknnyilatkozatában jelennek meg. Az elköteleződés személyi állományra való kiterjesztése nem képzelhető el az állomány rendszeres, legalább évenkénti képzése, valamint a vállalások, elköteleződés feladatmeghatározással és felelősségkijelöléssel is járó cselekvési tervként történő rögzítése. E körben legjobb gyakorlatként utalni érdemes a skót adatvédelmi biztos javaslatára, miszerint az ideális cselekvési terv SMART (azaz okos) kell, hogy legyen: Specifikus, „Measurable”, azaz mérhető, „Achievable”, azaz megvalósítható, Realisztikus és „Timely”, azaz cselekvést ösztönző, pontos és feszes határidőkkel kell az egyes részfeladatokat meghatározni.

A személyi állomány tudatosságára és ismereteire vonatkozó kérdés megválaszolásához annak jellegénél fogva mindenképpen célszerű az érintettek ezzel kapcsolatos véleményét, illetve szükség esetén, elsősorban a közzétételi folyamatban kulcsszerepet játszó munkatársak esetén az ismeretek tényleges szintjét is felmérni.

10. Mennyire tükröződik az adatkezelőnek a közérdekű adatok közzététele iránti elkötelezettsége azokban az eljárásokban, amelyeknek a során vagy amelyek eredményeként az adatok keletkeznek?

E körben arra érdemes figyelmet fordítani a belső folyamatok tervezése, illetve optimalizálása során, hogy a közzététel hatékonyságát alapvetően befolyásolják már az adat keletkezésének körülményei is. Ideális esetben a közzététellel érintett adatok rendszerezve, megfelelően kereshető formában keletkeznek. E körben olyan technikai eszközök is jelentős súllyal eshetnek latba, mint a szkennelt dokumentumok szövegének kereshetővé tételét szolgáló megoldások, illetve a dokumentumok kereshető formátumban (pl. PDF) tárolása. A sokrésztevős folyamatok eredményeképpen keletkező adatok esetében különösen fontos, hogy a közzétételért végső soron felelős vezető, illetve szervezet gyakran nem ismeri mélységében a közzététellel érintett adatokat, így azok megfelelő rendszerezése, címkézése, iktatása a közzétételi kötelezettség teljesítésének fontos gyakorlati előfeltétele. Egy működő iratkezelési, belső kommunikációs vagy szervezeten irányítási rendszert, de akár a papíralapú iratkezelés eljárásait, de egy előtrejesztés

11. Mennyire hozzáférhetőek olyan útmutatások, amelyek segítik a személyi állományt a közérdekű adatok közzétételre való előkészítésében?

A közzététel folyamata két szakaszra bontható. Az elsőben a szervezeten belül kell összegyűjteni a közzétételi kötelezettséggel érintett adatokat, majd ezeket válogatni, rendszerezni szükséges. (A második szakasz a tényleges közzététel előkészítése, végrehajtása és ellenőrzése.) Révész Balázs és Buzás Péter e körben a következőket emelik ki:

Az előkészítés folyamata az adott közfeladatot ellátó szerv „kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett”⁸² közérdekű és közérdekből nyilvános adatok számbavételével kezdődik. A közadatkataszter összeállítása lehetővé teszi, hogy a szerv megfelelő módon átlássa azokat az információkat, amelyek hozzáférhetővé tételét valamilyen módon biztosítani kell. Ezáltal nemcsak az elektronikus közzétételt, hanem a közérdektől adat-igénylés tekintetében fennálló kötelezettségek teljesítését is megkönnyíti. Miután a közfeladatot ellátó szerv felmérte, hogy mely közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat kell elektronikus formában közzétennie, meg kell határozni azt, hogy említett információkat ki és milyen formában gyűjti össze és rendszerezi. Ennek során azt célszerű figyelembe venni, hogy az adott

⁸² Infotv. 3. § 5. pont.

információ melyik szervezeti egység tevékenységével összefüggésben keletkezett, azt melyik szervezeti egység kezeli. Utóbbi ugyanis mindenkor abban a helyzetben van, hogy a kezelt adatok, illetve az azokban bekövetkezett változások ismeretében hozzá tud járulni ahhoz, hogy a közfeladatot ellátó szerv megfelelő módon elláthassa az elektronikus információszabadságból eredő kötelezettségeit.⁸³

A szervezeti tudás hatékony összegyűjtése és egységesítése a közzétételi kötelezettség megfelelő teljesítése körében is kiemelt fontosságú. A releváns ismerettel, tapasztalattal rendelkező munkatársak, ill. szervezeti egységek által készített és a személyi állomány számára elérhetővé tett anyagok megteremtik annak a lehetőségét, hogy az adattal ténylegesen dolgozó, egymáshoz képest a szervezet eltérő pontjain dolgozó munkatársak megfelelő szakmai koordináció és egységes gyakorlat szerint, a konkrét adattal kapcsolatos körülmények és személyes tapasztalat birtokában vegyenek részt az adatok közzétételre való előkészítésében.

12. Mennyire hatékonyan és naprakészen kap a személyi állomány tájékoztatást arról, hogy milyen adatokat kezel az adatkezelő, valamint arról, hogy ezek közül az adatok közül melyeket tették már közzé?

A személyi állomány tájékoztatásának három módszere különíthető el. Ideális esetben az Ön által képviselt szervezetben biztosítottak és ténylegesen is működnek olyan mechanizmusok, amelyek eredményeképpen a munkatársakat a szervezet proaktívan, rendszeresen és naprakészen tájékoztatja az általuk kezelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatokról, valamint arról, hogy ezeknek mi a közzétételi státusza.

A második fokozat, amikor a szervezet egyes szereplői ad-hoc, illetve a gyakorlatban jellemzően valamilyen adatkezeléssel kapcsolatos esemény (incidens, vizsgálat, adatkérés) eredményeképpen kezdeményezik a szervezet illetékesénél az ilyen típusú információk megosztását, ami a folyamat eredményeképpen meg is történik, de nem állandósul.

A harmadik fokozat esetében a szervezetenél automatizmus nem működik, és az egyes ad-hoc események kapcsán sem történik meg a potenciálisan érintett kollégák tájékoztatása, csupán a közvetlenül érintett munkatárs tud saját maga számára a szervezeten belül információhoz, tájékoztatáshoz jutni. Amennyiben az Ön által képviselt szervezetben ez a minimális szint sem garantált, azaz a személyi állomány saját kezdeményezésre sem tud hatékony, pontos és időszerű információhoz jutni, e téren feltétlen beavatkozás szükséges.

C. Külső vélemények figyelembevétele a közzététel során

13. Mennyire alaposak és hatékonyak az adatkezelő által alkalmazott, a közzétett adatokkal kapcsolatos közérdeklődés irányában az idő múlásával bekövetkező változásoknak, a nyilvánosság számára fontos adatok körének és a preferált megismerési módok átalakulásának a nyomon követésére szolgáló felülvizsgálati eljárások, gyakorlatok?

Az adatnyilvánosság általánosságban is dinamikus terület. Egyrészt a közzétételi kötelezettséggel érintett adatok köre is változhat – akár jogszabálymódosítás, akár a szervezet vezetőjének elköteleződése és egyedi közzétételi lista megalkotása vagy frissítése nyomán. Másrészt változik a technológia, ami az Internet használatán alapú közzétételi kötelezettség teljesítésekor semmiképpen sem hagyható figyelmen kívül. Ide olyan szempontok értendők, mint a folyamatosan terjedő mobil eszközökről való megtekintésre is optimalizált, ún. rezponzív közzétételi oldal kialakítása, illetve olyan formátumok használata, amelyeket a különböző, asztali gépen és mobilkészüléken gyakran futó operációs rendszerek kezelni tudnak.⁸⁴

⁸³ RÉVÉSZ BALÁZS – BUZÁS PÉTER: Átláthatóság a közpénzügyekben. (Dialóg Campus Kiadó, 2018.) p. 30.

⁸⁴ A hatályos közösségi irányelv ezt úgy fogalmazza meg, hogy „Egy dokumentum akkor tekinthető géppel olvasható formátumú dokumentumnak, ha egy olyan fájlformátumban van, amely a szoftveres alkalmazások számára lehetővé teszi, hogy a benne lévő egyedi adatokat könnyen beazonosítsák, felismerjék és kinyerjék.” Az

Dinamikusan változik ezen felül a közérdeklődés is. Bizonyos témakörök a figyelem középpontjába kerülhetnek, az adatkéréseket megkönnyítő internetes eszközökkel az adatigénylés az újságírók és civil szervezetek mellett a gyakorlatban elérhetővé válhat a szélesebb közönség számára, amely az adatigénylések jellegét, mennyiségét és az érintett adatkört is befolyásolhatja. Az adatigénylésekkel és általános közérdeklődéssel kapcsolatos trendek figyelemmel kísérése, az adatkérések monitorozása, a szervezet teljesítményértékelése az Ön által képviselt szervezetet is arra ösztönözhetik, hogy változtasson a közzétételi gyakorlatán. A sorozatos adatigényléseket proaktívan kezelő, bizonyos adatokat saját kezdeményezésre közzétevő szervezet jelentős adminisztratív teherrel szabadulhat. A trendek figyelemmel kísérése kijelölheti továbbá azokat a területeket is, ahol érdemes energiát fordítani a folyamatok esetleges automatizálására is.

14. Milyen mértékben vannak be szakértői közreműködést, különösen kommunikációs és közösségi részvételi szakembereket annak meghatározásába, hogy az adatkezelő milyen közérdekű adatokat tegyen közzé?

A kötelező minimumnál szélesebb körű közzétételt számos szempont indokolja, előnyöket realizálva mind az Ön által képviselt szervezet, mind a szervezettel kapcsolatba kerülő állampolgárok oldalán. A közzététel ebből a szemszögből kommunikáció. A kommunikáció célja pedig nem csak az, hogy minél világosabb, érthetőbb és lényegretörőbb módon közvetítse az információt, hanem az is, hogy az információ célt érjen. Erre figyelemmel a kommunikációs szakember érdemi szakmai hozzájárulást képes nyújtani ahhoz, hogy a közzététel ne csupán formális megfelelést, hanem valódi, érdemi kommunikációt eredményezzen. Az ilyen kommunikáció képes arra, hogy szimpátiát keltsen, empátiát ébresszen, konfliktust kezeljen, amelyek mind előnyként jelennek meg az Ön által képviselt szervezetnél.

A közösségi részvétel lehetővé teszi az állampolgárok számára, hogy közvetlenül bekapcsolódjanak a társadalmi, közösségi, politikai, illetve kulturális életbe, részesei legyenek a közjóért folytatott közösségi igyekezetnek és beleszólhassanak az őket érintő döntések meghozatalába is, hogy ezen keresztül javítsák az érték létrejött intézmények működési mechanizmusait. Az ilyen folyamatok révén megszülető eredményeket az adatkezelő főtevékenységének címzettje, illetve a szélesebb közönség is jobban a sajátjának érzi, és a transzparencia útján az adott szervezettel kapcsolatos bizalmat is hatékonyan építi. Az érdemi közösségi részvételhez szükséges, hogy az állampolgárok az adott szervezet működéséről, közvagyonnal történő gazdálkodásáról képet kaphassanak. E pontokon kapcsolódik a közzététel a közösségi részvételhez, és ezért indokolt e szakterülettel foglalkozó szakértő bevonása abba a munkába, amelynek során az adatkezelő a közzététellel kapcsolatos döntéseit meghozza, belső folyamatait kialakítja.

15. Kapnak-e az érdekeltek (például az adatkezelő tevékenysége által érintett polgárok, ügyfelek, civil szervezetek, érdekképviseletek, a sajtó képviselői) felkérést arra, hogy tegyenek javaslatot az adatkezelő közzétételi gyakorlatának átalakítására, kiterjesztésére? Ha igen, mennyire hatékonyak ezek a felkérések felhasználható ötletek összegyűjtésében?

Az érdekeltek hatékony bevonása segíti az Ön által képviselt szervezetet abban, hogy az adatmegismeréssel kapcsolatos, őt érintő társadalmi igényeket azonosíthassa. Az erre tekintettel megtervezett belső folyamatok, a valós igényekhez igazított erőforrás-elosztás alapvető jelentőségű lehet a szervezet általános hatékonyságának, eredményességének növelésében is. Amennyiben ugyanis a társadalmi igények középpontjában álló kérdéskörökre a szervezet – jellemzően jóhiszeműen, egyszerűen az ilyen irányú ismeretei hiányában – nem fordít kellő figyelmet, az e gócpont körül esetlegesen kialakuló nehézségek (sorozatos adatigénylés, perek, hatósági eljárás) az adatnyilvánosság érdekében egyéb területen végzett szervezeti erőfeszítéseket zárójelbe tehetik, sikerélmény helyett frusztrációt okozva a szervezeten belül, reputációépítés helyett pedig a közmegejtélés romlását eredményezheti kifelé.

Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzététel információinak további felhasználásáról, (35) preambulumbekzdés.

Az érintettek bevonása, partnerként kezelése tehát a szervezet érdeke is. A megkeresés kapcsán figyelmet kell fordítani arra, hogy az érintett szereplőket a szervezet hatékonyan azonosítsa. E körben az érintettek esetleges korábbi, a szervezettel való kapcsolatát (adatkérés, esetleg cikk, vagy per, vizsgálat kezdeményezése) is érdemes figyelembe venni. A megkeresés megválaszolására biztosítson kellő időt a szervezet. A javaslatokba az adott szereplő munkát fektet – fontos, hogy a javaslatkérő szervezet kellő tisztelettel értékelje a válaszokat, és biztosítsa, hogy azokat a folyamatban fel is használják. Ez nem jelent feltétel nélküli elfogadást, de a felvetett szempontok érdemi mérlegelése elvárható. Szintén üdvözlendő az a gyakorlat a javaslattevő részére visszajelzést küldeni arról, hogy a javaslattételével érintett kezdeményezésnek milyen eredményei lettek, ideálisan kitérve arra is, hogy javaslatttevő által felvetett szempontok milyen módon kerültek beépítésre.

16. Mennyire segíti az érdekeltek elképzeléseinek megismerése és a közérdeklődés irányával kapcsolatos kutatások eredménye az adatkezelő közzétételi gyakorlatának fejlesztését?

Az érdekeltek elképzeléseinek megismerése a hatékony kommunikációt nagyban segíti. A szervezettel működéséből kifolyólag kapcsolatba kerülő érdekeltek elképzeléseiről a szervezet működése során, ennek eredményeképpen is keletkezhetnek adatok. Ezek felkutatása és rendszerezése értékes tanulságok levonására ad lehetőséget. A megismerés másik lehetséges módszere az, hogy a szervezet aktívan adatot gyűjt, elsősorban megkérdezi az érdekelteket. A szervezet erőforrásainak takarékos felhasználását segíti, ha más szervezetek, hatóságok által elvégzett adatgyűjtések, elemzések, kutatások eredményét is becsatornázza a szervezet. Az így szerzett információk értelemszerűen csak akkor hasznosulnak ténylegesen, ha azokat az adatkezelő időről időre figyelembe veszi a közzétett adatok körének, illetve a közzététel módjának felülvizsgálata során.

17. Mennyire hatékony az adatkezelő a közzétételi listáinak fejlesztésében, bővítésében?

A közzétételre dinamikus folyamatként tekintő szemléletből következik, hogy a közzététellel kapcsolatos tevékenységet periodikusan ismétlődő, folyamatos, karbantartás és fejlesztés jellegű feladatként célszerű meghatározni. A listák adattartalmának minimális felülvizsgálati gyakoriságát az adott norma jellemzően tartalmazza (általános közzétételi kötelezettség esetén az Infotv. 1. melléklete, ágazati szabályok esetén e különös közzétételt előíró norma, míg a szervezet saját közzétételi listái esetén ezek az utasítások). Amennyiben a közzétételi lista túlnyomó része régóta változatlan adattartalommal szerepel a közzététel helyén, az gyanújelül szolgálhat arra vonatkozólag, hogy a szervezet gyakorlata e listák fejlesztése, bővítése irányába javítható és javítandó.

D. A nyilvános hozzáférés támogatása

18. Mennyire áttekinthető és a kívánt információk megtalálására mennyire alkalmas egy átlagos felkészültséggel és szervezeti ismeretekkel rendelkező, a honlapot előzetesen nem ismerő honlaplátogató számára az adatkezelő közérdekű adatok közzétételére szolgáló internetes felülete?

Ahogy azt a NAIH is kiemeli, „a XXI. században alapvető követelmény, hogy az érdeklődő állampolgárok az interneten egyszerűen, gyorsan és költséghatékonyan hozzáférhessenek a közfeladatot ellátó szervezetek naprakész és rendszeresen frissített közérdekű adataihoz. Az elektronikus információszabadság biztosítása a közintézményekre számos feladatot ró, ugyanakkor végeredményben erősíti a szervezet integritását, növeli a működésébe vetett közbizalmat, átláthatóságot és széles körű nyilvánosságot teremt, továbbá jelentősen csökkentheti az amúgy is rövid határidővel megválaszolható adatigénylések számát”⁸⁵.

Az Infotv. által meghatározott kötelezően közzéteendő adatokat internetes honlapon, digitális formában, bárki számára elérhető módon, korlátozástól mentesen kell hozzáférhetővé tenni.⁸⁶ Ez azt is jelenti,

⁸⁵ NAIH Tájékoztató az elektronikus információszabadságról (2019), https://naih.hu/files/tajekoztato_elektronikus_informacioszab_2019_06.pdf (2022. 03. 10.)

⁸⁶ Infotv. 33. § (1) bekezdés.

hogy e fájlok nem lehetnek jelszóval védettek, a hozzáféréshez nem követelhető meg regisztráció vagy előzetes kérelem, a személyazonosság nem ellenőrizhető. Amennyiben a vonatkozó szabályok (így tipikusan az Eir.) előírják, a közzététel a magyar mellett idegen nyelven is kötelező.⁸⁷

Az áttekinthetőség érdekében jogszabályi elvárás a közzétételnek helyt adó honlapon egy „Közérdekű adatok” menüpont („fűl”) elhelyezése, amely a főoldalról közvetlenül látható.⁸⁸ E kötelezettség, illetve a kötelezően közzétett adatok tekintetében az Infotv. 1. melléklete szerkezetének követése azonban a weblapokon alkalmazható kereszthivatkozásoknak is köszönhetően nem akadályozza annak, hogy a honlaplátogatók számára áttekinthető, a gyakran keresett információk egyszerű elérését szerkezetet alkalmazzon az adatkezelő, illetve a tájékozódást könnyen érthető tájékoztatásokkal segítse.

Az Internet sajátosságait figyelembevéve ügyelni kell arra, hogy a közzététel a széles körben elterjedt eszközökkel (operációs rendszer, böngésző stb.) ténylegesen hozzáférhető legyen, ami a honlap ilyen irányú rendszeres karbantartását (frissítését) is igényelheti. Külön kiemelés érdemel a vakokat és gyengén látókat segítő eszközök támogatásának szükségessége.

Az áttekinthetőség és a közérthetőség objektív értékelésére az adatkezelő működését ismerő munkatársak korlátozottan, a közzétételi honlapot szerkesztő és tartalommal feltöltő személyek pedig – saját munkájuk megítéléséről lévén szó – még kevésbé alkalmasak. Ezért az ezekre vonatkozó kérdések megválaszolásában mindenképpen indokolt külső véleményeket beszerezni és értékelni.

19. Szerepel-e az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon a honlaplátogatókat segítő útmutatás, közérthető leírás arról, hogy a honlapon milyen adatok és hogyan érhetőek el?

Abból a követelményből, hogy a törvény szerint a közérdekből nyilvános adatokat bárki számára hozzáférhető módon kell közzétenni,⁸⁹ levezethető az a tartalmi követelmény, hogy a hozzáférés ne csak elvi lehetőség legyen, hanem ezek az adatok egy átlagos állampolgár számára a gyakorlatban is könnyen hozzáférhetőek legyenek.

A honlap megfelelő kialakítása az egyik legkevesebb költséggel és erőforrás-ráfordítással megvalósítható, fontos lépés a megfelelő, sőt a kiváló értékelésre érdemes közzététel felé. Az adatkezelő közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapon ideális esetben a honlaplátogatókat segítő, hangsúlyos módon elhelyezett útmutatás található, amely közérthető formában ad segítséget a közzétett adatok megismeréséhez, ideális esetben „betanulás”, a honlap többszöri látogatása nélkül is, már az első alkalommal.

Annak érdekében, hogy az érdeklődő állampolgárok könnyen eligazodhassanak minden honlapon, a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról szóló rendelet előírja ennek a jegyzéknek a meghatározott szerkezet szerinti, részletes tagolását is.⁹⁰

A közzétett tájékoztató közérthetőségének megítéléséhez értelemszerűen szintén indokolt külső véleményt is beszerezni és értékelni.

20. Mennyire hozzáférhető az internetes felületen tanácsadás és segítség a közzétett közérdekű adatok megkereséséhez?

A közzétett adatokhoz való hatékony hozzáféréshez nagyobb tömegű adat esetében elengedhetetlen, hogy a honlapon kereső működjön. A kereshetőség követelményének az adatkezelő tartalmilag akkor felel meg, ha nem csak elvi, technikai szinten adott lehetősége a keresések lefuttatására, de maga a honlap gyors és könnyen hozzáférhető segítséget is nyújt a kereséshez. Jelentős segítséget nyújt a közzétett adatok megtalálásához, ha a keresés a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatként

⁸⁷ Eir. 5. § (4) bekezdés.

⁸⁸ Eir. 5. § (6) bekezdés.

⁸⁹ Infotv. 33. § (1) bekezdés.

⁹⁰ 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról

közzétett adatokra korlátozható, illetve ha a közzététel a keresőfelület adattartalmával összehangolt módon, könnyen érthető tárgyszavakkal tárgyszavazott.

A közzétett adatok felsorolása és a megfelelő instrukciókat is elérhetővé tévő kereső üzemeltetése mellett a közzétett adatok közötti eligazodáshoz további tartalmi segítséget is célszerű nyújtani, hiszen a nagy adattömegben az átlagos felhasználó szervezeti és egyéb előismeretek nélkül még akkor sem feltétlenül igazodik el, ha azok rendszerezése egyébként logikus. A rendszerezési logikát, az egyes helyeken fellelhető adattípusok közérthető leírása növeli a rendszer eredményes használóinak számát, ami a bizalomépítésen felül a szervezet számára erőforrás-megtakarítást is jelent, hiszen a rendszer használatával kapcsolatos alapvető kérdéseket a honlap anélkül válaszolja meg, hogy azzal a szervezet munkatársainak egyedileg foglalkoznia kellene. E körben célszerű a tájékoztatás ellenére gyakran felmerülő felhasználói kérdéseket még közérthetőbben, még hangsúlyosabban szerepeltetni a honlapon. A rendszeres utánkövetés és fejlesztés önmagában is hatékonyságnövelő hatású.

21. Mennyire és hogyan osztja meg az adatkezelő a nyilvánossággal a tervezett jövőbeli közzétételekkel, az adatok tervezett frissítésével kapcsolatos információkat?

Minimális jogszabályi követelmény, hogy a honlapon már közzétett adatokra vonatkozóan azok közzétételének ideje egyértelműen megállapítható legyen a felhasználók számára.⁹¹

Üdvözlendő az a gyakorlat, amely a közzététel időpontja mellett a frissítés gyakoriságát is közli. E gyakoriság az esetek döntő részében az adat közzétételét megalapozó normában rögzítve van, így ennek az adatnak a feltüntetése elenyésző energiaráfordítással teljesíthető.

Ideális esetben a fentiek mellett a várható újabb közzétételekre vonatkozó információkat is előre közli a szervezet, amely minden közzétett adatkörre kiterjed.

22. Közzéteszi-e az adatkezelő a honlapján az általa közérdekű adatigénylésekre küldött válaszokat?

Az adatigénylésekre adott válaszok közzététele több okból is célszerű. Egyrészt a szervezet jelentős erőforrásokat takaríthat meg, ha az azonos adataira vonatkozó igényléseket nem egyenként kell teljesítenie az irányadó szűk határidőkben. Az Infotv. a közzétételt választó szervek számára jelentős könnyítést biztosít: „[a] tájékoztatási kötelezettség a közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságra hozatalával vagy a korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozott adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is teljesíthető”.⁹² Adott esetben tehát egy komplex adatigénylés is megválaszolható egy vagy több egyszerű link közzétételével és megküldésével.

Az Infotv. szerint legalább a megtagadott adatigénylésekről kötelező a közzétételre kötelezett szervezetnek nyilvántartást vezetnie, amellyel kapcsolatban a szervezetet beszámolási kötelezettség is terheli a NAIH felé: „[a]z elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő nyilvántartást vezet, és az abban foglaltakról minden évben január 31-éig tájékoztatja a Hatóságot”.⁹³

A NAIH által rendszeresített adatlapon az adatkezelőnek az egyes megtagadási okok szerinti bontásban kell számot adnia a nem teljesített kérelmekről (pl. bankitók, adóitók stb.).⁹⁴ Erre tekintettel célszerű az Ön által képviselt szervezetnél eleve rendszerezetten, a megtagadási okot a NAIH által használt kategóriák szerint indexálva vezetni a nyilvántartást. A „teljesített” és „elutasított” minősítés mellett továbbá kívánatos a „részben teljesített” kategória megfelelő alkalmazása is. Bár a jogszabály csak a megtagadott kérelmekkel kapcsolatban ír elő nyilvántartási kötelezettséget, több okból is javasolható, hogy az Ön által képviselt szervezet a teljesített adatigényléseket is tartsa nyilván. Egyrészt ilyen módon a hatóság számára is könnyen igazolható, hogy a megtagadások milyen arányban állnak a teljesített adatkérésekhez képest. Másrészt a NAIH gyakorlatától nem idegen, hogy saját hatáskörben felhívja az

⁹¹ Az Eir. 8. § (2) bekezdés első mondata szerint „Az adatközli az adatfelelőstől kapott adatokat az adatfelelős és a közzététel idejének megjelölésével közzéteszi.”

⁹² Infotv. 27. § (3a) bekezdés.

⁹³ Infotv. 30. § (3) bekezdés 2. mondat.

⁹⁴ https://naih.hu/phocadownload/infoszab-tajekoztatok/adatlap_INFOSZ_eves_jelenteshez_elutasított_adatigenyekrol.pdf

adatkezelőket a teljesített adatkérésekkel kapcsolatos statisztikák közlésére is, amelyhez a hatóságnak joga van.⁹⁵

Mindebből az következik, hogy az adatigénylésekkel kapcsolatos adatok az egyéb kötelezettségek teljesítése érdekében ideális esetben az Ön által képviselt, adatnyilvánosság biztosítására köteles szervezetnek is a rendelkezésére állnak. A rendelkezésre álló adatok közzététele szintén olyan minimális erőforrást igénylő intézkedés, ami nagyban javíthatja az Ön által képviselt szervezet közzététellel kapcsolatos értékelését.

23. Mennyire biztosítottak a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók számára a közzétett közérdekű adatokhoz való hozzáférés feltételei (pl. gyengénlátóknak optimalizált honlapverzió)?

Az internetes oldalak vonatkozásában is beszélhetünk akadálymentességről, amelynek két aspektusát lehet elkülöníteni. A technikai akadálymentesség biztosítása azt jelenti, hogy a speciális igényű honlaplátogató is könnyedén tájékozódhat az oldalon, beleértve a közzétett adatokhoz való hozzáférést és azok megismerését is. E körben a közzétételi honlap üzemeltetőjének vannak elsősorban informatikai jellegű feladatai.

A tartalmi akadálymentesség pedig ebben a kontextusban azt jelenti, hogy a közzétételi kötelezettség körében a honlapon elérhető tájékoztatásnak figyelemmel kell lennie a speciális igényű látogatók eltérő tartalomfogyasztására. (A felolvasószoftverrel olvasó gyengénlátók és vakok számára kialakított verzió esetén például fokozottan kerülendő a túlságosan hosszadalmas megfogalmazások, jogszabályok nagy terjedelmű idézése, stb.)

Az adatkezelőtől minimálisan elvárt e körben, hogy a közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlapjának legalább a kifejezetten az e csoportokat érintő információit a speciális igényekkel rendelkező honlaplátogatók igényeinek megfelelően alakítsa ki. Messzemenőig támogatható az ennél lényegesen tágabb körben biztosított akadálymentesség, amely ideálisan a közérdekű adatainak közzétételére szolgáló honlap egészét átfogja.

24. Hogyan veszi figyelembe az adatkezelő a közzétételi gyakorlata és az erre vonatkozó tájékoztatás kialakítása során a vele közvetlen kapcsolatban álló személyek (ügyfelek, ellátottak) érdekeit és szükségleteit?

Az Ön által képviselt szervezet egyedi sajátosságai közé tartozik, hogy tevékenysége, működése során kikkel kerül közvetlen kapcsolatba. Bár a közzététellel érintett adatok nyilvánosságát általánosan, mindenki számára biztosítani kell, a szervezettel közvetlen kapcsolatban álló személyek mint a szervezet tevékenységével közvetlenül érintett emberekkel fennálló e speciális kapcsolatra figyelemmel indokolt a közzétételi gyakorlat kialakítása során e személyi kör igényeit külön is felmérni. Ennek eszközei a szervezetnél a működésből kifolyólag rendelkezésre álló információk összegyűjtése és rendszerezése, a szervezet proaktív információgyűjtése (az érintettek megkérdezése, elégedettségi kérdőív kitöltésének lehetősége, más visszajelzés kérése, stb.), illetve az esetlegesen rendelkezésre álló releváns kutatások eredményeinek megismerése. Ide sorolható hatékony eszköz a hasonló tevékenységet végző, más régióban, esetleg más államban működő szervezetekkel történő kapcsolatfelvétel, tapasztalatcsere is.

E. Vezetői elkötelezettség

⁹⁵ Így tett a hatóság 2021. decemberében is. Közleményében a NIAH is saját gyakorlataként hivatkozik ezen adatkérésre: „A Hatóság – az előző évek gyakorlatát követve – ebben az évben is kéri az adatszolgáltatással érintett adatkezelőket, hogy a <https://naih.hu/informacioszabadsag/infisz-adatlap-eves-jelenteshez> linkről letölthető nyomtatvány kitöltésével az elutasított adatigénylésekre vonatkozó információk mellett adjanak tájékoztatást azokról a közérdekű és közérdekből nyilvános adat megismerésére irányuló kérelmekről is, melyek 2021. év folyamán teljesítésre kerültek.” <https://www.naih.hu/dontesek-informacioszabadsag-tajekoztatok-kozlemanyek?download=471:kozlemany-a-2021-evi-elutasított-adatigénylések-bejelenteserol> (2022. 03. 10.)

25. Mennyire ismerik el és hangsúlyozzák az adatkezelő felsővezetői a közérdekű adatok közzétételének (a nyilvánosság és az adatkezelő számára fennálló) előnyeit?

A közigazgatási szervek, társasági formában működő adatkezelők és bármilyen egyéb szervezet közös jellemzője, hogy a felsővezetés hozzáállása, prioritásai meghatározó jelentőségűek a szervezeti kultúra, a személyi állomány általános attitűdjének kialakításában. Az elköteleződés több szintje értelmezhető. Egyrészt a szervezet működésére vonatkozó értényilatkozatok (*mission statement*) tartalmazhatnak általános jelleggel megfogalmazott alapelveket, stratégiai célokat, amelyek a vezetőség, illetve a szervezet elkötelezettségét rögzítik az adatnyilvánosság biztosítása felé. Ezek, bár önmagukban leginkább szimbolikus jelentőséggel bírnak, arra tekintettel mégis üdvözlendők, hogy ezek rögzítése katalizátora lehet a konkrét cselekvési tervek kidolgozásának. E konkrét cselekvési tervek, kialakított, működő és rendszeresen ellenőrzött belső folyamatok, struktúrák tekinthetők a vezetői elköteleződés valódi, érdemi megvalósulásának.

A vezetői elköteleződés minimálisan elvárt szintje magában foglalja az információs szabadság jogszabályi alapelveinek és az adatnyilvánosságra vonatkozó szabályoknak a vezetői ismeretét és a szervezet felé egyértelműen megfogalmazott elvárást a jogszabályi közzétételi minimum teljesítésére vonatkozóan (pl. vezetői utasítás, munkaköri leírásban rögzítés, stb.).

26. Ki határozza meg az adatkezelőnél a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos stratégiai döntések tartalmát?

A stratégiai döntéshozatali feladatok telepítése során a lehető legmagasabb szintű, informált döntéshozatali modell tekinthető ideálisnak. Ebben az esetben a stratégiai döntéseket a szervezet szenior (vezetői, felsővezetői) szintjein hozzák meg,⁹⁶ a kellő szaktudás becsatornázása érdekében ideálisan a közzétételért felelős személlyel, vagy egyéb, az adatnyilvánosság demokratikus társadalmakban elfoglalt kiemelt szerepét mélyen ismerő szakértői konzultáció mellett. Ideális esetben e konzultáció nem csupán ad-hoc jellegű és konkrét probléma kezelésére irányul, hanem kiterjed a vezetői szinten rögzített stratégiai célok meghatározásának szakmai előkészítésére is.

27. Mennyire ismerik el és hangsúlyozzák az adatkezelő felsővezetői és vezetői azt az elvárást, hogy a közérdekű információkat főszabály szerint közzé kell tenni?

Alapvető fontosságú a szervezeti szemlélet tekintetében, hogy a közérdekű adatokkal kapcsolatban a főszabálynak az adatnyilvánosságot tekinti-e a vezetőség. E szemlélet ugyanis azt eredményezi, hogy a szervezet első lépésben tudatosítja, hogy közérdekű információkat kezel. Ezt követően ezeket beazonosítja. Harmadik lépésben felméri, hogy a beazonosított adatkörben melyek azok a szegmensek, amelyeket a főszabály alóli speciális, szűkkörű kivétel érint, amire tekintettel ezen adatkör közzététele nem kötelező, vagy esetleg jogellenes. Negyedik lépés e modellben az azonosított és a kivételekkel nem érintett adatok nyilvánosságának megszervezése és biztosítása (ideértve az időszerűség és a rendszeres felülvizsgálat követelményét is).

Ideális esetben a minél szélesebb nyilvánosság biztosítása felsővezetői szinten deklarált stratégiai cél. A megfelelőség alsó határa a jogszabályi kötelezettségek azonosítása és ideális esetben hatósági felhívás nélkül, saját kezdeményezésre, a szervezet működése körében rögzített folyamat szerinti teljesítése.

28. Mennyire ismerik el az adatkezelő felsővezetői és vezetői annak a fontosságát, hogy a közérdekű adatok megkívánt mélységű és minőségű közzétételéhez megfelelő szervezeti erőforrások szükségesek?

A szervezet erőforrásainak, kapacitásainak megfelelő kiosztásáért a szervezet vezetése felel. Fontos e körben annak tudatosítása, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos közzétételi kötelezettséghez három tényező biztosítása szükséges. Egyrészt elengedhetetlen a megfelelő technológiai eszközök beszerzése és rendelkezésre tartása. Másrészt a szervezet sajátosságaira, a

⁹⁶ Self-assessment Toolkit Module 1: Responding on time Standards and Criteria, p. 7. https://www.itspubliknowledge.info/uploadedfiles/module_1_standards_and_criteria.pdf (2022. 03. 10.)

közzététellel érintett adatok körére, mennyiségére és minőségére is figyelemmel megfelelő létszámú személyi állomány is szükséges a feladatok ellátásához. Ez – főleg kevésbé nagy szervezeteknél – nem feltétlenül jelenti azt, hogy az adott munkatársak kizárólagos feladata az adatnyilvánossággal kapcsolatos teendők ellátása, de mindenképpen egyértelműen kijelölt feladatkörökkel kell a személyi állományból megfelelő kapacitást az adatnyilvánossággal kapcsolatos feladatok ellátásához hozzárendelni. A harmadik feltétel a technológiai eszközök használatára és az adatkezelésre, adatnyilvánosságra is kiterjedő ismeretek és know-how elérhetővé tétele a feladattal érintett személyi állomány részére.

Ideális esetben a vezetőség az adott szerv alaptevékenysége körébe tartozóként tekint a közzététel teljesítésére, és ehhez mérten rendel állandó erőforrást a világosan rögzített feladatokhoz. Ha a vezetőség az alaptevékenységen felüli feladatként is tekint a közzétételre, és nem is rendel e tevékenységhez állandó, csak e feladatok ellátására kijelölt személyeket, az minimálisan elvárható, hogy a technológiai eszközöket a szervezet biztosítsa, a személyi állománynak pedig egyéb feladatai mellett legalább a jogszabályi kötelezettségek teljesítéséhez elegendő kapacitás és információ a rendelkezésére álljon.

29. Milyen tények támaszták alá azt, hogy az adatkezelő felsővezetői és vezetői valóban biztosítják a közzététel végrehajtásához szükséges személyi állományt és technológiai eszközöket?

E körben azt szükséges kiemelni, hogy a szervezeti szabályokban, vezetői deklarációkban megnyilvánuló elköteleződésnek tárgyiasult formában is meg kell jelenniük a szervezetben ahhoz, hogy a közzétételi kötelezettségeit a szervezet formailag és tartalmilag is megfelelően teljesíthesse. E kérdés kapcsán azt szükséges áttekinteni, hogy az Ön által képviselt szervezetnél milyen tényleges nyoma van annak, hogy a szervezet a közzétételi kötelezettség peremfeltételeit biztosítja (pl. szervezeti normák, munkaköri leírás, technológiai eszközök, személyi állomány számára elérhető információk, képzések, akciótervek stb.).

30. Mennyire ösztönzik a felsővezetők és a vezetők a személyi állományt arra, hogy az adatok előállítására elöl megtervezzék a közzétételt?

Annak a fent rögzített alaptételnek a felhívására van ehelyütt elsősorban szükség, hogy a közzététel hatékonyságát és minőségét egyaránt alapvetően befolyásolják az adat keletkezésének körülményei. A proaktív, az adat keletkezését, illetve előállítását megelőző tervezés biztosítja leghatékonyabban a keletkező adatok időszerű, pontos és hiánytalan közzétételét. Az előzetes tervezéssel az erőforrások kíméletének szempontjai is hatékonyan érvényre juttathatók. Általánosan tapasztalható, hogy a későbbi közzétételi kötelezettség szem előtt tartásával előállított adatok nagyobb arányban és jobb minőségben kerülnek végül közzétételre.

31. Milyen gyakran és milyen eredménnyel kérdőjelezzik meg a felsővezetők és a vezetők azokat a javaslatokat és véleményeket, amelyek közérdekű adatok közzétételével szemben foglalnak állást?

Még ideálisnak tekinthető felsővezetői és vezetői elköteleződés mellett is számolni kell a gyakorlatban azzal, hogy – elsősorban a folyamat elején – a személyi állomány és a szervezet különböző szintjein a közzététel korlátozásával kapcsolatos esetleges elutasító szemléletmód nem számolható fel azonnal és teljes mértékben.

Kiemelést érdemel, hogy a közérdekű adatok kezelését végző szervezetek állománya jellemzően e körben nem rosszhiszemű. A közzététellel kapcsolatos aggályok az esetek nagy részében abból fakadnak, hogy azokat az adott szereplők a szervezet érdekével ellentétesnek ítélik meg, adat- vagy titokvédelmi kockázattól tartva a szűkkörűbb nyilvánosságot értékelik „biztonságosabbnak”, esetleg a megfelelő erőforrás vélt vagy valós hiányában a szervezet főtevékenységének akadályozását, veszélyeztetését látják a közzétételi kötelezettségekben.

E szemléletmód ugyanakkor a szervezet számára hátrányos, akár kifejezett, akár látens formában van jelen. Erre tekintettel a vezetésnek indokolt erőforrást rendelnie az érintettek mellett ideális esetben a szervezet egésze számára is elérhető szemléletformáló képzésbe, oktatásba. Az adatvédelmi

szaktudással rendelkező kollégák mellett ennek megtervezésébe fokozottan indokolt a humán erőforrással foglalkozó szervezeti egység munkatársainak bevonása is, tekintettel arra, hogy az adatnyilvánossággal kapcsolatos esetleges ellenállás átforgalmazását a szervezeti kultúra fejlesztése körében célszerű megvalósítani.

A megfelelő folyamatok kialakítása mellett ebből a szempontból is ki kell emelni a nyomonkövetés, ellenőrzés fontosságát. A rendszeres figyelemmel kísérés ugyanis azonosíthat olyan gócpontokat, amelyek a közzététel hatékonyságát lerontó folyamatok felderítéséhez vezethetnek, amely fontos előfeltétele a probléma kezeléséhez vezethetnek.

32. Mennyire kezdeményezőkések a felsővezetők és a vezetők az adatkezelő által közzéteendő új adatkörök kijelölésében? Mennyire elkötelezettek abban, hogy a közérdekű adatokat új módon (pl. „open data” formátumban) tegyék elérhetővé?

Ahogy az 1. kérdéshez adott magyarázat is utal rá, az általános, Infotv.-ben rögzített közzétételi kötelezettség és az ágazati szabályokban, egyes szervezetekre kötelezően előírt különös közzétételi kötelezettség mellett az Ön által képviselt szervezet vezetője is dönthet az e közzétételi kötelezettséggel érintett adatkörön túl további adatokat is tartalmazó, egyedi közzétételi lista elkészítése mellett.

E döntést motiválhatja a beérkező adatigénylések tapasztalataira épülő, proaktív és az intézmény erőforrásainak hatékonyabb felhasználását célzó stratégia, amely a bizalomépítés hatékony eszköze is lehet. Az önértékelési eszköztár használatának egyik végcélja, hogy a teljesítmény értékelését követően a szervezet a fejlesztés irányait kijelölve akciótervet készíthessen és valósíthasson meg. Ilyen akcióterv részeként is dönthet úgy a szervezet, hogy a közzétett adatok körét bővíti.

A technológiai fejlődésre tekintettel az internetes közzététel már kifejezett jogszabályi kötelezettség.⁹⁷ A törvény ugyanakkor csak arról rendelkezik, hogy a közzétételnek „digitális formában” kell eleget tenni. A formátummal kapcsolatos további követelmények is levezethetők azokból az előírásokból, amelyek szerint az adatokat „kinyomtatható és részleteiben is adatvesztés és -torzulás nélkül kimásolható módon” kell közzétenni, biztosítva a betekintés, a letöltés, a nyomtatás, a kimásolás és a hálózati adatátvitel lehetőségét is.

Az „open data” formátumok közös vonása, hogy szabadon felhasználhatók, módosíthatók és bárki által, bármilyen célból megoszthatók. Az Egyesült Királyság már 2012-ben megalkotta a nyitott adatok politikáját, amelynek célja a közfeladatok ellátása során keletkező adatok széleskörű, gépi és emberi felhasználhatóságának, feldolgozhatóságának, rendszerek közötti hordozhatóságának, összevethetőségének és kombinálhatóságának (ún. interoperabilitásának) biztosítása.⁹⁸

Az ausztrál nemzeti archívum fel is sorolja a közzététel kapcsán is irányadó „open data” formátumokat. Adatbázisok tekintetében az XML és CSV, konténerfájlok esetében a ZIP, míg szövegek esetében egyebek mellett a HTML formátumot is javasolja.⁹⁹

⁹⁷ Infotv. 33. § (1) bekezdés.

⁹⁸ A brit digitális stratégia kurrens anyagai elérhetők a <https://www.gov.uk/government/publications/uk-digital-strategy> linken. A digitális átállási stratégia a <https://www.gov.uk/government/publications/government-transformation-strategy-2017-to-2020> URL alatt érhető el. (2022. 03. 10).

⁹⁹ <https://www.naa.gov.au/information-management/building-interoperability/interoperability-development-phases/data-governance-and-management/open-data-and-formats> (2022. 03. 10)

